

IV. Sądownictwo

A. Przegląd Orzecznictwa

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

Kodeks karny.

Art. 14 i 16 k. k. 1. Jeśli działanie różnych ludzi łączy się w współdziałaniu świadomym, zmierzającym do tego samego skutku przestępnego, każdej z osób indywidualnie może być przypisany ów skutek przestępny i odpowiadają one nie za udział we wspólnym przestępstwie. (2. III. 1934 r., 2 K. 91/34).

2. Podstawą odpowiedzialności każdego ze sprawców według nowego kodeksu karnego jest jego zamiar, oraz działanie, skierowane bezpośrednio ku urzeczywistnieniu tego zamiaru we współdziałaniu z innymi sprawcami.

Sprawca zatem, przyłączający swoje działanie do działań innych osób, odpowiada za cały skutek, wywołany działaniami wszystkich sprawców, o ile tylko skutek ten leży w granicach jego zamiaru, choćby ewentualnego. (27. II. 1934 r., 2 K. 79/34).

Art. 14 i 20 § 2 k. k. Nieświadomość „bezprawności czynu” oznacza nieświadomość prawa (ignorantia juris), natomiast nieświadomość „przestępności działania” albo „przestępności czynu” oznacza, iż sprawca nie ma świadomości, że swym działaniem gwałci prawo, które zresztą może być mu dobrze znane, to znaczy nie ma świadomości, że jego działanie wywoła przestępny skutek.

Do przyjęcia winy umyślnej nie jest potrzebne, by sąd w każdej sprawie ustalał, że sprawca miał świadomość bezprawności czynu. (Postanowienie składu 7 sędziów z 21. IV. 1934 r., 3 K. 712/33).

Art. 18 § 1 k. k. 1. Wzruszenie psychiczne w chwili popełnienia przestępstwa choćby najsilniejsze, nie uzasadnia samo przez się stanu odpowiedzialności ograniczonej (§ 1 art. 18 k. k.), dopóki niema wskazników, że przeszło ono w stan nawpół chorobowy, graniczący ze stanem t. zw. afektu patologicznego. (30. I. 1934, 2 K. 1216/33).

2. Sprawca, wprowadzając się z własnej winy w stan opilstwa, nie może liczyć na nadzwyczajne złagodzenie kary niezależnie od tego, w jakim celu nadużył alkoholu.

Sąd względem oskarżonego, wprowadzającego się z własnej woli w stan opilstwa, władny był odmówić zastosowania przepisu § 1 art. 18 k. k. (15. II. 1934 r., 1 K. 969/33).

Art. 20 k. k. Błąd lub nieświadomość, dotycząca okoliczności, należących do istoty czynu, jest błędem w rozumieniu § 1 art. 20 k. k. co do okoliczności faktycznej, zaś nieświadomość, dotycząca oceny prawnej przestępstwa, stanowi błąd co do prawa w rozumieniu § 2 art. 20 k. k. (12. III. 1934 r., 2 K. 101/34).

Art. 21 k. k. 1. Obrona konieczna dla utrzymania w mocy jakichkolwiek ustaw, wydanych na „korzyść ogółu”, nawet gdyby chodziło o normę konstytucyjną, nie jest dopuszczalna, gdyż tak pojęta obrona byłaby przeniesieniem funkcji zwierzchnich na ogół społeczeństwa w jego formach niezorganizowanych.

Obrona konieczna Państwa lub jego ustroju przez jednostkę nie może zachodzić wtedy, gdy owa jednostka działa bezprawnie przeciw organom państwowym, lecz jedynie wtedy, gdy im pomaga lub w wypadku gdy wyręcza, np. gdyby działanie właściwych organów było spóźnione.

Obrona konieczna ze strony jednostki takich dóbr, jak niepodległy byt Państwa, całość jego terytorjum lub ustrój, w żadnym wypadku nie może się zwracać przeciw organom naczelnym Państwa, powołanym do strzeżenia tych dóbr, oraz do kształtowania myśli i woli zwierzchniej co do interesu państwowego w zakresie tych dóbr, które są zawsze dobrem Państwa, dobrem wspólnem, a nie poszczególnych obywateli.

Nawet w razie kolizji organów naczelnych Państwa między sobą, ujawnionej w dążeniach rozbieżnych w zakresie kształtowania woli Państwa, a nawet wówczas, gdy te organa wkraczają w swe wzajemne prawa, nie może być mowy o „obronie koniecznej” ze strony poszczególnych obywateli, na rzecz jednego organu naczelnego przeciw drugiemu, lub na rzecz określonego dobra państwowego natury publiczno-prawnej przeciw tym organom; jednostki mogą mieć wpływ na wolę zbiorową Państwa tylko w granicach uprawnień ustawowych przez przewidziane w ustawie ciała organizacyjne, gdy w skład ich wchodzi, lub gdy biorą udział w wyborze ich członków.

Nie może przeto zasłaniać się obroną konieczną, kto usiłuje obalić przemocą bądź pewną instytucję ustrojową gwoźli popierania innej instytucji, bądź też usunąć w ten sposób i w tym celu skład osobowy którejkolwiek z naczelnych władz (np. Sejmu lub Rządu), lub kto usiłuje wywierać wpływ karalny na ich czynności (§ 2 art. 94, 114, 126 k. k.); w razie kolizji między naczelnymi władzami użycie przez jednostki lub grupy społeczne celem poparcia jed-

nej władzy przeciw drugiej środków nielegalnych, t. j. nieprzewidywanych prawem publicznym, stanowi nie obronę konieczną, lecz przestępstwo, które prowadzi do zniszczenia ośrodków władzy państwowej lub do wywołania ich zamętu funkcyjnego, a tem samem do podkopania samego istnienia osobowości prawnej Państwa, która wyraża się w jego organach zwierzchnich. (5. X. 1933 r., 1 K. 639/33).

2. Uniewinnienie pokrzywdzonego od zarzutu popełnienia przestępstwa, polegającego na groźbie karalnej, choćby nawet przestępstwo to pozostawało w ścisłym związku z czynem przypisanym oskarżonemu, nie wyłącza jeszcze możliwości istnienia warunków obrony koniecznej. (5. III. 1934 r., 2 K. 64/34).

3. Okoliczność, iż bójka była wzajemna, nie wyklucza sama przez się możliwości istnienia warunków obrony koniecznej. Obronę tę mogłoby wykluczyć ustalenie, iż w chwili ataku przedsięwziętego przez oskarżonego, nie było żadnego bezpośredniego i bezprawnego zamachu ze strony przeciwnej lub też ustalenie, że zamach taki wprawdzie istniał, lecz oskarżony przekroczył granicę koniecznej obrony. (22. II. 1934 r., 3 K. 45/34).

4. Każde działanie przedsięwzięte nie w celu odparcia bezpośredniego zamachu, a już po jego ukończeniu, gdy żadne dobro sprawcy nie jest zagrożone, nie zawiera cech działania w obronie koniecznej, bez względu na to, czy między zamachem, a mającym charakter odwetu czynem upłynął pewien czas, czy też stanowił on bezpośrednią reakcję na ukończony już zamach. (16. IV. 1934 r., 1 K. 211/34).

Art. 21 § 2 k. k. Spowodowanie zabójstwa przy przekroczeniu obrony koniecznej w zasadzie wyklucza nieumyślność działania: вина nieumyślnego zabójstwa może zachodzić w tym tylko wypadku, gdy napadnięty mając przewagę sił nad napastnikiem, używa zbędnego dla obrony narzędzia, przekraczając już tem samem obronę konieczną i gdy przytem nie mając zamiaru zabójstwa używa tego zbędnego środka nie dla własnej obrony, lecz tylko w zamiarze uszkodzenia ciała, które wbrew jego przewidywaniu stało się śmiertelne. (9. V. 1934 r., 2 K. 465/34).

Art. 26—30 k. k. Do istoty podżegania (jak i pomocnictwa) należy zły zamiar po stronie podżegacza, który działa świadomie, z wolą wywołania w psychice innej osoby postanowienia dokonania pewnego czynu przestępnego; nie jest podżegaczem, kto np. mimowoli swym opowiadaniem powoduje popełnienie czynu karygodnego przez inną osobę.

Podżeganie i pomocnictwo, nie będąc typami rodzajowemi przestępstwa, stanowią tylko swoiste postacie spełnienia przestęp-

stwa. Okoliczność, iż przestępstwo objawiło się w dwóch formach zjawiskowych, może być tylko odpowiednio uwzględniona przy wymiarze kary w myśl art. 54 k. k.

Podżegacz odpowiada narówni z bezpośrednim sprawcą za skutki dokonanego na pokrzywdzonym przestępstwa.

Odpowiedzialność za zaniechanie działania jest zawisła od istnienia po stronie osoby dopuszczającej się zaniechania obowiązku prawnego działania. (8. I. 1934 r. 2 K. 1138/33).

Art. 31 i 60 k. k. Z art. 60 k. k. wynika, że zawodowość przestępcy winna być uwzględniona przy wymiarze kary za każde poszczególne przestępstwo.

Kara łączna z art. 31 k. k. objąć ma jedynie poszczególne wymierzone kary i nie może być podwyższona na podstawie art. 60 k. k. (27. II. 1934 r., 3 K. 65/34).

Art. 36 k. k. Czyn przestępny, popełniony w kilku dzielnicach, oceniać należy według prawa dzielnicowego najsurowszego. (5. X. 1933 r., 1 K. 639/33).

Art. 43 k. k. Zamiana grzywny na areszt może nastąpić jedynie w granicach § 2 art. 43 k. k., przy zachowaniu kolejności kar zastępczych, przewidzianych w § 1 art. 43 k. k. (13. III. 1934 r., 2 K. 123/34).

Art. 54 k. k. Powołanie się w uzasadnieniu wymiaru kary, między innymi na to, że fakty czynnego oporu stają się zjawiskiem rozpowszechnionem i wobec tego wymagają surowszej represji karnej, nie obraża art. 54 k. k. (18. I. 1934 r., 1 K. 930/33).

Art. 57 § 2 k. k. Kodeks karny nie określa bliżej pojęcia celowości, niecelowe więc będzie skazanie na grzywnę nie tylko gdy ona jest nieściągalna, lecz również, gdy skazany nie odczuje kary grzywny, jako dolegliwości, wreszcie, gdy ze względu na właściwości charakteru sprawcy, jego zachowanie się, rodzaj napięcia złej woli, kara grzywny nie będzie dostatecznym środkiem dla uzmysłowania sprawcy szkodliwości czynu i powstrzymania go na przyszłość od występnej działalności. (9. I. 1934 r., 2 K. 1141/33).

Art. 86—89 k. k. 1. W wypadku, gdy ustawa szczególna uzależnia ściganie określonej osoby od zezwolenia, przepisy o przedawnieniu tylko wtedy nie mogą mieć zastosowania do okresu czasu, potrzebnego do wyjednania zezwolenia, gdy zawieszenie biegu przedawnienia jest w ustawie szczególnej specjalnie zaznaczone.

2. Bieg przedawnienia w wypadku ścigania sędziego nie ulega zawieszeniu w okresie wyjednywania potrzebnego zezwolenia właściwej władzy. (6. III. 1934 r., 2 K. 108/34).

Art. 91 § 3 k. k. Obojętne jest dla pojęcia dokumentu w rozumieniu kodeksu karnego, czy dokument ten stanowi dowód bezpo-

średni sam przez się, czy też dopiero w związku z innymi dowodami; obojętne również jest, czy i w jakim stopniu dokument taki byłby przez sąd w procesie karnym, czy cywilnym, jako dowód danego prawa, stosunku prawnego lub okoliczności, mającej znaczenie prawne, uznany. (3. I. 1934 r., 3 K. 1226/33).

Art. 97 k. k. Dla istoty spisku — porozumienia nie jest niezbędna specjalna organizacja lub dyscyplina; ustawa również nie wyłącza karalności porozumienia — spisku z przyczyny, że porozumienie nie osiągnęło sprężystych form decyzji i działania.

Sąd pod osłoną art. 10 k. p. k. może wysnuć wniosek o udziale oskarżonego w spisku, a nawet o kierowaniu tym spiskiem, z uczestnictwa jego w formalnie legalnym związku, skoro uznał, że ów związek przejawiał antypaństwową działalność i przeistoczył się w spisek; sąd może również wysnuć taki wniosek z oceny roli, którą oskarżony odgrywał w tym związku i organizacjach partyjnych, a także z faktów poprzedniej działalności oskarżonego, oraz z działań jego, nawet obojętnych pod względem karnym, lecz stanowiących dowód należenia do spisku, lub z innych okoliczności, które w oderwaniu przedstawiają się jako „imponderabilia”, lecz nabierają znaczenia w związku z całokształtem okoliczności ujmowanych w sprawie. (5. X. 1933 r., 1 K. 639/33).

Art. 109 k. k. Pojęcie „rozpowszechniania publicznego” w rozumieniu k. k. obejmuje użycie przez sprawcę do rozpowszechniania wiadomości takich środków, które szczególnie nadają się do rozszerzenia pewnej wiadomości wśród nieokreślonej ani indywidualnie ani liczbowo ilości osób.

Użycie do rozpowszechniania pewnej wiadomości, blankietu przekazu pieniężnego, przez wysłanie go pocztą, stanowi „publiczne” rozpowszechnianie, a w wypadku, gdy wiadomość jest nieprawdziwa i ma na celu szkodzenie Państwu Polskiemu, — podpada pod sankcję z art. 109 k. k.

Dla bytu przestępstwa z art. 109 k. k. nie jest wymagane, by nieprawdziwa wiadomość musiała mieć szczególne pozory prawdziwości i wprowadzała w błąd, jak również, aby pociągała za sobą rzeczywistą szkodę dla interesów Państwa; dla karalności też z tego artykułu wystarcza stwierdzenie samego zamiaru szkodzenia. (15. III. 1934 r., 2 K. 113/34).

Art. 127 k. k. I. Obraza wszystkich członków władzy lub znacznej ich części, polegająca na tem, że im się zarzuca przeciwne prawu objęcie funkcji w tej władzy, dotyka samej władzy, która nie tylko ma w granicach prawa sprawować swe funkcje, ale i przez członków, którzy w prawnej formie osiągnęli swe stanowiska; zniewaga zatem posłów i senatorów przez zarzuty godzące w ich upraw-

nienia do spełniania funkcji ustawodawczych godzi w powagę Sejmu i Senatu, które tylko przez posłów i senatorów spełniają swe funkcje ustawodawcze, godzi zatem w te instytucje, jako takie. (15. I. 1934 r., 3 K. 1305/33).

2. Zniewaga poszczególnych urzędników nie jest zniewaga władzy. (20. XI. 1933 r., 3 K. 1037/33).

Art. 128 k. k. Wyzwiska, wypowiedziane w czasie czynności służbowej urzędnika, a skierowane przeciw osobom, niepodlegającym ochronie art. 132 k. k., stanowią przestępstwo z art. 128 k. k. (8. III. 1934 r., 1 K. 78/34).

Art. 129 k. k. I. Czynność urzędowa już wtedy musi uchodzić za prawną w rozumieniu art. 129 k. k., gdy leży ona w zakresie władzy danego urzędnika i gdy nie wyłamuje się w sposób stanowiący z ustalonego przez prawo trybu postępowania, gdy nie dzieje się poniekąd poza tym trybem; natomiast nie pozbawia prawności czynności urzędowej w rozumieniu art. 129 k. k. uchybienie przez urzędnika poszczególnym przepisom formalnym, przewidzianym dla danej czynności, o ile poza tem czynność ta leży w granicach właściwości urzędnika i obraca się w ogólnych ramach dopuszczonego przez ustawę sposobu postępowania.

Dla oceny „prawności” czynności urzędowej bez znaczenia jest zagadnienie celowości tej czynności i jej merytorycznego usprawiedliwienia, jedynie bowiem formalne a nie materialne uprawnienie do czynności urzędowej decyduje o ochronie z art. 129 k. k. (13. XII. 1933 r., 3 K. 758/33).

2. Przemoc, o której mowa w art. 129 k. k. może być zwrócona bezpośrednio przeciwko rzeczy, byleby tylko pociągnęła za sobą pośrednie oddziaływanie na osobę, wywołując niemożność powzięcia aktów woli lub konieczność znoszenia pewnej dolegliwości fizycznej.

Uszkodzenie motopompy w celu udaremnienia rozprężenia tłumu przez policję zapomocą prądu wody, ulega karze w myśl art. 129 k. k., chociażby uszkodzenie nastąpiło przed przystąpieniem do czynności urzędowej. (18. XII. 1933 r., 2 K. 1117/33).

Art. 134 k. k. Karalną z art. 134 k. k. jest wszelka obietnica udzielania urzędnikowi korzyści majątkowej lub osobistej w celu skłonienia do naruszenia obowiązku służbowego. Z punktu widzenia istnienia cech przestępstwa obojętna jest zarówno wysokość obiecaney korzyści, jak i brak dokładnego określenia sumy ofiarowanej urzędnikowi. (9. II. 1934 r., 1 K. 4/34).

Art. 139 k. k. Czynność władzy we właściwym jej zakresie działania, ma za sobą domniemanie dostatecznej podstawy prawnej, które może być obalone jedynie na właściwej drodze prawnej i do-

mnieniu temu nie można przeciwstawiać dowolnej oceny strony interesowanej. (12. IV. 1934 r., 3 K. 267/34).

Art. 140 i 141 k. k. Przy stosowaniu art. 140 k. k. sąd winien jednocześnie rozważyć, czy nie zachodzą przewidziane w art. 141 k. k. warunki, wykluczające ukaranie oskarżonego za złożenie fałszywego zeznania. (16. I. 1934 r., 3 K. 1233/33). 6

Art. 140 § 2 k. k. Okoliczność, że składający fałszywe zeznanie nie odpowiada z powodu nieuprzedzenia go o odpowiedzialności karnej nie wyłącza odpowiedzialności podżegacza. (6. XII. 1933 r., 2 K. 1055/33).

Art. 153 k. k. Papierowe chorągiewki, używane do przyozdabiania czy to lokali, czy to pochodów z okazji różnych uroczystości, nie podpadają pod kategorię godeł Państwa Polskiego w rozumieniu art. 153 k. k., lecz pod kategorię znaków, mogących robić wrażenie chorągwi, wymienionych w art. 22 rozp. Prezydenta Rzplitej z 13. XII. 1927 r., Dz. Ust. poz. 980. (6. III. 1934 r., 2 K. 115/34).

Art. 154 k. k. 1. „Nawoływanie”, o którym mowa w art. 154 k. k. może być popełnione także przez rozdanie ulotek. (19. XII. 1933 r., 3 K. 1198/33).

2. Istotnem przy pochwaleniu przestępstwa jest to, że sprawca dąży do wywołania przychylnych dla przestępstwa tendencji bądź bezpośrednio przez pochwałę czynu, stanowiącego przestępstwo, bądź też pośrednio przez uznanie dla jego sprawcy. (9. II. 1934 r., 1 K. 964/33).

Art. 160 i 161 k. k. 1. Do przestępstwa z art. 160 k. k. jest wymagana pełna świadomość, że rzecz uzyskano zapomocą przestępstwa.

Dla przestępstwa z art. 161 k. k. wystarcza istnienie okoliczności, które powinny wytworzyć w psychice sprawcy przypuszczenie co do pochodzenia rzeczy z przestępstwa. Zwrot „powinien przypuszczać” ma charakter zbliżony do określenia niedbalstwa z art. 14 § 2 k. k. (6. II. 1934 r., 3 K. 1356/33).

2. Nabycie rzeczy uzyskanych zapomocą wykroczenia nie stanowi przestępstwa z art. 160 i 161 k. k. (15. XII. 1933 r., 3 K. 1120/33).

Art. 163 k. k. Odpowiedzialność z art. 163 k. k. ponosi uczestnik nie za udział w przestępstwie, dokonaniem przez tłum, lecz za sam udział w zbiegowisku, jeżeli wiedział, że zbiegowisko, w którym uczestniczy, owego przestępstwa dokonywa (1. II. 1934 r., 3 K. 1367/33).

Art. 166 k. k. Karalny jest udział w związku lub bandzie, chociażby nie zaznaczył się żadną działalnością.

Ustawa bynajmniej nie wymaga, by bądź fakt założenia związku, bądź fakt przystąpienia danej osoby do istniejącego już związku, musiał być formalnie stwierdzony. Zarówno istnienie związku, jako też udział w nim danej osoby mogą być ustalone na podstawie dowodów pośrednich, a mianowicie mogą być wywnioskowane z okoliczności, wskazujących na istnienie związku tudzież udziału w nim pewnych osób. (19. IV. 1934 r., 1 K. 161/34).

Art. 172 k. k. Pod pojęcie bluźnierstwa w rozumieniu art. 172 k. k. podpadają wszelkiego rodzaju wystąpienia (wypowiedzenia się lub gesty), przez które sprawca narusza część należną Bogu, jako Najwyższej Istocie, a więc nie tylko obelżywe wyrażenie się, lecz także przypisywanie Bogu właściwości, których z pojęciem Boga łączyć nie można, a tak samo odmówienia Mu tych właściwości, które według zasad religii są z pojęciem Boga nierozzerwalnie połączone.

Zaprzeczenie istnienia Boga, o ile nie zawiera czynnika zniewagi Najwyższej Istoty w powyższem rozumieniu i nie łączy się z zamiarem dotknięcia uczuć religijnych innych osób nie mieści w sobie cech bluźnierstwa. (23. II. 1934 r., 2 K. 42/34).

Art. 179 k. k. Art. 179 k. k. grozi karą za czynności przygotowane do popełnienia zbrodni z art. 175 k. k.

Wyrażenie „środki techniczne”, użyte w art. 179 k. k., obejmuje wszystko, co do podrobienia pieniędzy jest przydatne. (8. I. 1934 r., 1 K. 883/33).

Art. 203 k. k. Do zastosowania art. 23 i 203 k. k. nie jest konieczne przedsięwzięcie specjalnych czynności, zmierzających do poddania się przez inne osoby czynowi nierządnemu, wystarcza jakiegokolwiek działanie, ujawniające zamiar dopuszczenia się czynu nierządnego względem osoby poniżej lat 15, skierowane bezpośrednio ku urzeczywistnieniu tego zamiaru. (1. V. 1934 r., 3 K. 349/34).

Art. 208 k. k. Odstępowanie pomieszczenia tylko „na chwilę” za opłatą dla odbycia stosunku płciowego, stanowi ułatwienie w celach zysku prostytutce uprawiania nierządu, a więc przestępstwu z art. 208 k. k. (16. II. 1934 r., 2 K. 1328/33).

Art. 215 § 2 k. k. Dla skazania z art. 215 § 2 k. k. wystarcza sama możliwość wywołania katastrofy. (17. I. 1934 r., 1 K. 929/33).

Art. 225 k. k. Działanie, które zgodnie z wolą działającego ma umożliwić, ułatwić lub w jakikolwiek sposób poprzeć zabicie człowieka przez inną osobę, mieści w sobie wszelkie istotne cechy pomocnictwa do zbrodni zabójstwa chociażby osoba ofiary w czasie działania pomocnika nie była jeszcze indywidualnie oznaczona. (19. XII. 1933 r., 2 K. 1051/33).

Art. 225 § 2 k. k. Stan nieprzytomności wyłącza stan silnego wzruszenia duchowego, (§ 2 art. 225 k. k.) przy którym sprawca, zachowując zdolność uświadamiania sobie wrażeń oraz orjentowania się w czasie, miejscu i położeniu, — działa pod wpływem dominujących emocyj przy wyraźnem ograniczeniu lecz nie zniesieniu, kontrolującej działalności rozumu. (27. II. 1934 r., 2 K. 44/34).

Art. 236 k. k. Dla istoty przestępstwa z art. 236 k. k. jest obojętne, jak długo pokrzywdzony był absolutnie niezdolny do pracy lub też w jaki czas po uszkodzeniu ciała podjął w rzeczywistości pracę, lecz w ciągu jakiego czasu uszkodzony narząd był pozbawiony zdolności normalnego działania. (8. I. 1934 r., 1 K. 853/33).

Art. 240 k. k. Kwalifikacja z art. 240 k. k. ma wtedy zastosowanie do uczestnika bójki, jeśli związek przyczynowy między działaniem danego uczestnika, a skutkiem z art. 240 k. k. ustalić się nie da, natomiast w wypadkach, w których zamiar uczestnika bójki bezpośredni lub wynikowy, skierowany jest na spowodowanie śmierci albo uszkodzenie ciała, ma zastosowanie kwalifikacja z art. 225, względnie 235 lub 236 k. k. przy ewentualnem zastosowaniu art. 27 k. k. (5. III. 1934 r., 2 K. 77/34).

Art. 241 k. k. Przepis art. 241 k. k. nie wymaga, by z użycia noża lub innego niebezpiecznego narzędzia wynikły jakieś skutki w postaci uszkodzenia ciała pokrzywdzonego. (12. XII. 1933 r., 2 K. 1091/33).

Art. 242 k. k. Dla istoty występku z art. 242 k. k. nie potrzeba, aby niebezpieczeństwo istniało już w chwili działania, wystarczy, aby sprawca przewidywał, że niebezpieczeństwo takie, bezpośrednio grożące życiu człowieka, nadejdzie. „Niebezpieczeństwo” musi pozostawać w związku przyczynowym z działaniem sprawcy i zagrażać utratą życia w najbliższej chwili. Przestępstwo jest dokonane z chwilą narażenia na niebezpieczeństwo, chociażby osoba narażona nie doznała żadnej krzywdy. (20. II. 1934 r., 2 K. 4/34).

Art. 250 k. k. 1. Istotę groźby stanowi zapowiedź popełnienia przestępstwa na szkodę zagrożonego lub jego bliskich, przyczem obojętne jest, czy sprawca zapowiada popełnienie przestępstwa przez siebie samego, czy przez inną osobę, będącą z nim w porozumieniu.

Czy oświadczenie, zawierające zapowiedź popełnienia przestępstwa, stanowi niekaralne ostrzeżenie, czy karalną groźbę — decyduje nie forma tego oświadczenia, lecz zamiar, który w pierwszym przypadku polega na chęci uchronienia danej osoby przed groźącym jej niebezpieczeństwem, a w drugim — na chęci wzbudzenia w niej obawy i skrępowania jej woli. (18. I. 1934 r., 1 K. 927/33).

2. „Prawdopodobieństwo spełnienia zapowiedzi” groźby należy oceniać subiektywnie. Przy przestępstwie z art. 250 k. k. nie chodzi o prawdopodobieństwo przedmiotowe, rozumiane jako niebezpieczeństwo! dla życia, lecz o prawdopodobieństwo podmiotowe, t. j. w rozumieniu zagrożonego, (i. V. 1934 r., 1 K. 247/34).

3. Groźba z art. 250 k. k. może być wyrażona także zapomocą takiego zachowania się sprawcy, które ma na celu wywołanie w psychice zagrożonego obawy i które obiektywnie jest zdolne obawę tę wywołać. (8. II. 1934 r., 2 K. 1279/33).

4. Groźba z art. 250 k. k. może być skierowana przeciwko zagrożonemu także pośrednio, przez osoby trzecie, jeżeli w zamiarze grożącego leży, by groźba dotarła do zagrożonego. (1. V. 1934 r., 1 K. 247/34).

Art. 251 k. k. Dla zastosowania art. 251 k. k. obojętne jest, czy czyny przemocy zostały spełnione w obecności pokrzywdzonego, czy też w jego nieobecności; wyjęcie w porze zimowej okien z cudzego mieszkania, usunięcie z niego rzeczy i t. p. czyny, aczkolwiek spełnione w nieobecności pokrzywdzonego, stanowią przemoc w rozumieniu art. 251 k. k. (5. I. 1934 r., 3 K. 1314/33).

Art. 255 k. k. 1. Kodeks karny 1932 r. ujmuje zniesławienie szerzej, niż obowiązujące doniedawna ustawodawstwo dzielnicowe, obejmuje on również pomawianie o postępowanie lub właściwości, które nie hańbią, pogardy nie budzą, słowem — w opinii nie poniżają, ale mogą narażać na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności.

Art. 255 k. k. przewiduje dwojaki uszczerbek dla dobrego imienia: poniżenie w opinii oraz narażenie na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu i t. p.; zarzuty drugiej grupy różnią się tem, że zgóry ograniczają zasięg niebezpieczeństwa do pewnych kół mniej licznych, szczególnie interesujących się pewnemi tylko właściwościami danej jednostki. (14. XII. 1933 r., 1 K. 824/33).

2. Pomówienie w rozumieniu art. 255 k. k. może nastąpić także W formie ogólnikowej lub pogłoski, już to umyślnie w tym celu przez pomawiającego zmyślonej już to rzeczywiście pośród otoczenia sprawcy obiegającej, przyczem wystarczy określenie pomawianej osoby sposobem, który nie pozostawia wątpliwości co do tego, do kogo pomówienie się odnosi.

Przygotowanie na transparentach lub szarfach do wieńców, napisów zawierających zarzuty, mogące poniżyć określone osoby w opinii publicznej lub narażić je na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska lub zawodu, niesienie podobnych napisów w pochodzie, a nawet sam udział w nim, o ile widocznym celem te-

go udziału jest podkreślenie przez daną osobę, że przyłącza się do zarzutów, zawartych w napisach niesionych w pochodzie, i że te napisy są również świadomym wyrazem jej myśli, — zawierają w sobie znamiona zniesławienia. (20. XI. 1933 r., 3 K. 1037/33).

3. Dla bytu zniesławienia z art. 255 § 1 k. k. niezbędny jest moment bezprawności działania.

Opinia wydana przez członków sądu społecznego (np. Sądu Obywatelskiego Związku Ziemiaków), w ramach norm uznanych przez daną społeczność, choćby zawierała cechy przedmiotowe zniesławienia, lecz dokonane w zamiarze spełnienia obowiązku obywatelskiego, nie stanowi zniesławienia z § 1 art. 255 k. k. (16. I. 1934 r., 3 K. 1232/33).

4. Obmowa nie przestaje być karalną z powodu, że się ją popełnia w gronie osób zaufanych. (12. IV. 1934 r., 3 K. 266/34).

5. Zarzut jest tylko wtedy uczyniony publicznie, gdy podniesiono go w miejscu dostępnym dla ogółu lub w taki sposób, że może dojść do wiadomości nieograniczonej ilości osób. (15. XII. 1933 r., 3 K. 1155/33).

6. Podniesienie zarzutów, zdolnych poniżyć kogoś w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania, w formie zażalenia do jego władzy przełożonej oraz sprecyzowania tych zarzutów przy protokularnym przesłuchaniu żalącego się nie jest publiczną obmową w rozumieniu § 2 art. 255 k. k.

Skoro zarzut podniesiono nie publicznie, to dowód prawdy jest w całej rozciągłości dopuszczalny, nawet co do okoliczności życia prywatnego lub rodzinnego.

Zarzut jest prawdziwy, gdy istotna treść zarzutu jest udowodniona.

W wypadku przeprowadzenia przez oskarżonego dowodu prawdy, należy tegoż uniewinnić, a nie zwolnić od winy i kary. (15. XII. 1933 r., 3 K. 1155/33).

7. Przedmiotem sądenia przestępstwa z art. 255 k. k. jest sam fakt zniesławienia jako taki, poszczególne zaś hańbiące zarzuty stanowią tylko składniki jednego i tego samego inkryminowanego przestępstwa, pociągającego za sobą jedną jako całość represję karną. Skazanie zatem za pewne tylko pomówienie konsumuje całość represji karnej za dane zniesławienie i stanowi rem iudicatum w wypadku wniesienia skargi przez oskarżyciela za inne pomówienie z tegoż zdarzenia faktycznego. (20. III. 1934 r., 2 K. 134/34).

Art. 256 k. k. Zniewaga, dotycząca szerokiego grona czy kategorii osób, nie wyłącza zniewagi poszczegółnej osoby obecnej lub nieobecnej przy obrazie, do danego grona osób należącej. (6. II. 1934 r., 3 K. 1357/33).

Art. 257 k. k. I. Zabór innej osobie cudzego mienia, nawet uzyskanego przez nią zapomocą przestępstwa, o ile mienie to znajdowało się w bezpośrednim władaniu danej osoby lub było przez nią pozostawione (lecz nie zgubione) w określonym miejscu i, o ile sprawca działał w celu przywłaszczenia, stanowi nie paserstwo, lecz kradzież. (9. III. 1934 r., 3 K. 153/34).

2. Występek z art. 257 k. k. nie staje się zbrodnią skutkiem tego, iż przestępstwo popełnił recydywista, któremu w myśl § 1 art. 60 k. k. może sąd wymierzyć karę więzienia do 7 $\frac{1}{2}$ roku. (2. V. 1934 r., 3 K. 435/34).

3. Rozluźnienie chwilowe bezpośredniego stosunku między posiadaczem a posiadaną rzeczą, nie jest równoznaczne z utratą posiadania i chwilowe udzielenie swego mienia sprawcy, na skutek choćby kłamliwej obietnicy zwrotu, nie stanowi przewidzianego w art. 264 § 1 k. k. wyzbycia się mienia pod wpływem oszukańczego zabiegu, lecz zawiera cechy kradzieży. (23. II. 1934 r., 2 K. 1282/33).

Art. 259 k. k. Kwestja biernego zachowania się pokrzywdzonego nie ma znaczenia przy kwalifikacji czynu z art. 259 k. k., skoro ustalonym zostało użycie gwałtu czyli przemocy celem przywłaszczenia sobie cudzego mienia. (11. XII. 1933 r., 1 K. 816/33).

Art. 262 § 2 k. k. Użycie sum wbrew przeznaczeniu, na inny cel uprawnionego, nie wyczerpuje znamion sprzeniewierzenia z art. 262 § 2 k. k. choćby sprawca za użycie takie był wobec uprawnionego cywilnie odpowiedzialny. (8. V. 1934 r., 3 K. 377/34).

Art. 263 § 1 k. k. Art. 263 § 1 k. k. nie ogranicza karalnego uszkodzenia cudzego mienia jedynie do wypadków uszkodzenia mienia ruchomego, a rozciąga odpowiedzialność sprawcy do uszkodzenia wszelkiego mienia. (11. I. 1934 r., 1 K. 899/33).

Art. 264 k. k. I. Kłamliwe zapewnienia, że oskarżony długu nie będzie dochodził, są obietnicą, związaną z okolicznością przyszłą, i nie mogą być przedmiotem wprowadzenia w błąd czyli oszustwa.

Oszustwo nie jest możliwe w stosunku do obietnic i zapewnień o okolicznościach przyszłych, jako jeszcze niezrealizowanych, jest ono natomiast możliwe w stosunku do istniejących i najzupełniej realnych stanów psychicznych działającego, sprowadzających się do postanowień i zamiarów dokonania w przyszłości określonych, a szkodliwych dla ofiary podstępów czynów.

Ustawa nie rozróżnia błędu co do okoliczności zewnętrznej lub wewnętrznej, psychicznej, określonego nastawienia duchowego, które może pozostawać w związku przyczynowym z majątkowym zarządzeniem osoby wprowadzonej w błąd. (12—23. I. 1934 r., 1 K. 6/34).

2. Do zaistnienia znamion przestępstwa z art. 264 k. k. wystarcza, jeżeli zgodnie z zamiarem sprawcy inna osoba ma odnieść korzyść majątkową, niemniej jednak sprawca musi przedsięwziąć jakieś działanie, choćby pomocnicze (art. 27 k. k.), któreby nosiło cechy doprowadzenia innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem zapomocą, „wprowadzenia w błąd tej osoby lub wyzyśkania jej błędu”. (18. XII. 1933 r., 3 K. 1200/33).

3. Korzyść majątkowa, której zamiar osiągnięcia należy do istotnych znamion występu z art. 264 k. k., nie musi być korzyścią bezprawną t. j. korzyścią nieopartą na prawnie uzasadnionem roszczeniu.

Chęć osiągnięcia korzyści majątkowej jest pojęciem szerszym od chęci zysku i może polegać także na chęci uchronienia się od możliwości szkody.

Samo zabezpieczenie spornej a więc wątpliwej pretensji, jest korzyścią majątkową w rozumieniu art. 264 k. k. (20. II. 1934 r., 3 K. 49/34).

Art. 276 k. k. Zaskoczenie wierzycieli faktem dokonanym zbycia przedsiębiorstwa i doprowadzenie tą drogą faktycznego przymusu do redukcji wierzytelności, stanowi bezprawne pokrzywdzenie, podlegające represji karnej w ramach przepisów rozdz. XL. k. k.

Dla przepisu art. 276 k. k. jest rzeczą obojętną, czy wierzyciele ponieśli rzeczywiście szkodę, jeżeli ustalono, że sprawca działał w zamiarze wyrządzenia tej szkody.

Zrzeczenie się np. w drodze „ugody” możliwości dochodzenia reszty należności stanowi zawsze faktyczny uszczerbek majątkowy, o ile uszczerbek ten powstaje w okolicznościach, przewidzianych w ustawach karnych, zaczem czyn taki ulega karze, choćby następnie pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą i przestał uważać się za pokrzywdzonego. (16. II. 1934 r., 3 K. 1400/33).

Art. 282 k. k. Art. 282 k. k. nie ogranicza przestępstwa do samego dłużnika ani do właściciela zajętych przedmiotów, lecz karze każdego, kto dopuszcza się czynów w tym przepisie wyszczególnionych, a zmierzających do udaremnienia egzekucji. (15. I. 1934 r., 2 K. 1218/33).

Art. 286 k. k. I. Przekroczenie władzy lub niedopełnienie obowiązku oceniać należy w myśl art. 286 k. k. tylko z punktu widzenia przepisów prawa przedmiotowego, określającego zakres władzy lub obowiązku w stosunku do osób trzecich, nie zaś z punktu przepisów instrukcyjnych, przepisów dotyczących wewnętrznego urzędowania, których naruszenie należy do dziedziny prawa dyscyplinarnego. (10. II. 1934 r., 1 K. 885/33).

2. Niedopełnienie obowiązku urzędowego przez złamanie zakazu wynoszenia z murów więzienia korespondencji więźniów bez wiedzy i zezwolenia właściwej władzy jest przestępstwem z art. 286 k. k. bez względu na to, czy doręczenie korespondencji właściwej osobie nastąpiło, czy też nie.

Szkoda, wymieniona w art. 286 § 1 k. k., nie jest obiektywnym warunkiem wypełnienia stanu faktycznego przestępstwa z powyższego przepisu, winna być jedynie objęta zamiarem sprawcy bezpośrednim lub ewentualnym: obiektywnie wystarcza zatem sama możliwość tej szkody, zawarta w naruszeniu obowiązków i uprawnień urzędnika. (12. XII. 1933 r., 3 K. 1093/33).

//. Prawo o wykroczeniach.

Art. 9. Żaden z przepisów prawa o wykroczeniach nie przewiduje możliwości zejścia przy wymiarze grzywny poniżej granicy, ustalonej ustawowo dla danego wykroczenia. (9. I. 1934 r., 1 K. 879/33).

Art. 18. I. Warunkiem karalności czynu z art. 18 prawa o wykroczeniach jest taki demonstracyjny sposób działania, który, rzucając się w oczy każdemu, nie może pozostawiać żadnych wątpliwości co do intencji sprawcy, nie zależy natomiast ocena karalności czynu od tego, w jaki sposób świadkowie jego do czynu się ustosunkowali i na jakie przyjęcie z ich strony czynu tego sprawca jego mógł liczyć. (13. III. 1934 r., 3 K. 223/34).

2. Odprawienie specjalnie załobnej mszy świętej w dniu święta narodowego (np. 11 listopada, jako dniu święta odzyskania niepodległości) może stanowić demonstracyjne okazanie w miejscu publicznem niechęci i lekceważenia dla Państwa Polskiego. (6. III. 1934 r., 2 K. 74/34).

3. Demonstracyjne okazanie niechęci względem państwa przez duchownego przy sposobności odprawiania nabożeństwa, stanowi przestępstwo z art. 18 pr. o wyk.

Prawo państwa do ścigania duchownych kościoła katolickiego w drodze karnej, za czyny przestępne, wynika z postanowień art. XXII konkordatu i nie wkracza wcale w zastrzeżoną kościołowi art. 1 tegoż konkordatu swobodę wykonywania władzy duchownej i jurysdykcji. (24. I. 1934 r., 2 K. 1135/33).

4. Uroczystości z okazji imienin Marszałka Polski, mają charakter i są uroczystościami państwowymi, zaczęm działanie, będące wyrazem ich lekceważenia jest demonstracją niechęci i lekceważenia w stosunku do Państwa. (6. II. 1934 r., 2 K. 880/33).

Art. 27. I Wykonywanie zawodu bez wymaganej prawem koncesji narusza porządek publiczny i ulega karze z art. 27 prawa o wy-

kroczeniach, jako wykonywanie go bez posiadania wymaganych uprawnień.

Pojęcie „uprawnień” nie jest ograniczone do posiadania kwalifikacyj naukowych lub praktycznej znajomości rzeczy, nabywanej w drodze przepisanej. Dotyczy ono również koncesji tam, gdzie jej otrzymanie dla działalności zawodowej ustanowione zostało prze?: prawo. (6. II. 1934 r., 3 K. 1358/33).

2. Warunkiem zastosowania art. 27 pr. o wykrocz, w wypadku oddawania się zawodowo prywatnemu nauczaniu dzieci w wieku szkolnym na terenie mocy obowiązującej niemieckiej Instrukcji Ministerstwa Państwowego z dnia 31. XII. 1839 r. jest brak zezwolenia właściwej władzy szkolnej, wymaganego kategorycznym przepisem § 14 cyt. instrukcji. (30. XI. 1933 r., 3 K. 960/33).

3. Ani charakter nauczyciela wędrownego, ani też okoliczność, że poszczególne rodziny dzieci w wieku szkolnym, których oskarżony uczył zawodowo, nie zawierały kontraktu, lecz kontrakt zawierała instytucja, nie będąca właściwą władzą szkolną, nie pozbawia nauczającego cech nauczyciela prywatnego. (30. XI. 1933 r., 3 K. 960/33).

Art. 28. Wypoliczkowanie lub zelżenie może mieścić w sobie nie tylko znamiona ściganego z oskarżenia prywatnego występku z art. 239 lub 256 k. k., lecz także ściganego z urzędu wykroczenia z art. 28 pr. o wykrocz., jeśli czyn ten ze względu na okoliczności zajścia i publiczne miejsce jego popełnienia przedstawia się nie tylko, jako zamach na dobro osobiste jednostki w postaci jej czci lub nietykalności osobistej, lecz także, jako wybryk naruszający porządek publiczny przez zakłócenie spokoju publicznego. (30. I. 1934 r., 2 K. 1262/33).

Art. 61. Gra „para nie para” (w cukierki), nie posiadając znamion gry loteryjnej, przewidzianej art. 114 u. k. s., stanowi grę hazardową, podlegającą karze z art. 61 prawa o wykroczeniach. (12. I. 1934 r., 2 K. 1177/33).

717. *Przepisy wprowadzające kodeks karny i prawo o wykroczeniach*

Art. 5 § 2 p. 8. Areszt (domowy, nie będąc ani odrębnym rodzajem kary ani nadzwyczajnem łagodzeniem kary aresztu, lecz tylko sposobem wykonywania kary aresztu, może być stosowany pod rządem nowego kodeksu karnego, a także do osób skazanych za czyny przestępne przewidziane w u. k. s. (11. XII. 1933 r., 3 K. 1153/33).

IV. Kodeks postępowania karnego

Art. 2 § 1 k. p. k. Tożsamość czynu istnieje nie tylko wtedy, gdy ustalając czyn przypisany zgodnie z zarzuconym, sąd wyrokujący nadaje mu inną, niż oskarżyciel, kwalifikację, lecz także wówczas, gdy wyniki przewodu sądowego wykazują nowe momenty faktyczne, nie wyłączając takich, które kwalifikują dany czyn inaczej, łagodniej lub nawet surowiej dla oskarżonego, byleby rozpatrywane zdarzenie, było to samo, które miał oskarżyciel w swej skardze na myśl. (20. III. 1924 r., 2 K. 134/34).

Art. 13 § 1 k. p. k. 1. Uchylenie „postanowienia”, będącego w swej treści „wyrokiem” przez ten sam sąd, który to postanowienie wydał i osądzenie sprawy merytorycznie, stanowi w myśl art. 13 k. p. k. orzeczenie dotknięte nieważnością bezwzględna, jako wydane przez sąd niższego rzędu, bez zachowania toku instancji.

2. Prawomocne formalnie orzeczenie sądu, nawet dotknięte wadami prawnymi, posiada t. zw. prawomocność materjalną (*res iudicata*) o ile stwierdza brak przesłanki procesowej. (14. III. 1934 r., 2 K. 173/34).

Art. 29 k. p. k. Jednoczesność postępowania z art. 29 k. p. k. ma na myśli postępowanie sądowe, nie obejmuje więc dochodzeń policyjnych i prokuratorskich, mających charakter czynności wstępnych, poprzedzających wszczęcie postępowania karnego w rozumieniu art. 3 i 29 k. p. k. (30. I. 1934 r., 2 K. 1216/33).

Art. 41 k. p. k. Usunięcie przysięgłych, ulegających w myśl art. 41 k. p. k. wyłączeniu, winno nastąpić w myśl art. 410 k. p. k. przed przystąpieniem do utworzenia ławy przysięgłych. (8. I. 1934 r., 2 K. 1138/33).

Art. 67 k. p. k. Pokrzywdzony, który nie brał udziału w sprawie w charakterze strony w Sądzie Grodzkim w warunkach art. 67 k. p. k., ma prawo wziąć udział w charakterze strony w sprawie w instancji odwoławczej (art. 479 § 2 i 505 § 2 k. p. k.) (postanowienie składu 7 sędziów z 5. V. 1934 r., 1 K. 74/34).

Art. 74 k. p. k. I. Art. 74 k. p. k. dopuszcza by pomocniczo stosowano przepisy prawa procesowego cywilnego; w szczególności możliwe jest zakreślenie w myśl art. 66 k. p. c. krótkiego terminu do złożenia zezwolenia sądu nadopiekuńczego do wytoczenia powództwa cywilnego.

Przepisy prawa cywilnego, ograniczające zdolność procesową (art. 63 k. p. c.) mają zastosowanie w procesie adhezyjnym. (29. XII. 1933 r., 2 K. 1137/33).

2. Przepisy k. p. c. należy w zakresie procesu adhezyjnego stosować posiłkowo, mianowicie o ile brak w k. p. k. odpowiednich

postanowień, albo o ile z przepisów k. p. k., nie wpływają odchylenia od procesu normalnego według k. p. c.

Przesłankę procesową t. zw. zdolności procesowej i ustawowego zastępstwa, należy oceniać w procesie adhezyjnym według przepisów procedury cywilnej i w związku z przepisami prawa cywilnego materialnego posiłkowo i brak zdolności lub zastępstwa sąd winien brać pod rozagę w każdym stadjum procesu z urzędu. (6. II. 1934, 3 K. 1344/33).

Art. 84—90 k. p. k. Zawarte w k. p. k. przepisy o obronie oskarżonych (art. 84—90 k. p. k.) mają charakter przepisów procesowych, a nie instrukcyjnych i obraza ich może w myśl art. 515 k. p. k. spowodować uchylenie wyroku. (8. II. 1934 r., 2 K. 1332/33).

Art. 110 lit. c k. p. k. Kwestję, czy zachodzą warunki przepisu lit. c art. 110 k. p. k., sąd winien rozstrzygnąć na podstawie dokonanej przez się oceny okoliczności sprawy, nie zaś na podstawie formalnego kryterjum, czy dana osoba była postawiona w stan oskarżenia. (17. V. 1934 r., 1 K. 321/34).

Art. 125 k. p. k. Uznanie sądu, że posterunkowy, do którego obowiązków służbowych należało kierowanie ruchem samochodowym, ma kwalifikacje, wystarczające do pełnienia czynności biegłego w dziedzinie ruchu samochodowego i przepisów drogowych, jest zgodne z art. 125 k. p. k. (2. III. 1934 r., 1 K. 949/33).

Art. 130 k. p. k. Art. 130 k. p. k. nie nakazuje tylko wysłuchania opinii co najmniej dwóch biegłych lekarzy o stanie psychicznym oskarżonego — ale wymaga, aby tę opinię poprzedziło zbadanie tego stanu, przyczem zbadanie to musi być dokonane w danej sprawie, która jest przedmiotem rozprawy sądowej, nie może być zaś zastąpione zbadaniem, które miało miejsce w innej sprawie, choć oczywiście w warunkach w art. 340 i 341 k. p. k. określonych, orzeczenia biegłych z innej sprawy mogą być też odczytane, jako materiały dodatkowe. (3. I. 1934 r., 3 K. 1319/33).

Art. 138 k. p. k. Referat rozpoznawczy przy Komendzie Głównej P. P. jest urzędem w rozumieniu art. 138 k. p. k. i orzeczenie, wydane na podstawie badania daktyloskopijnego stanowi dokument urzędowy, który może być odczytany w myśl art. 341 k. p. k. (5-XII. 1933 r., 2 K. 1047/33).

Art. 226 k. p. k. Dla oceny czy kasację wniesiono w terminie zawitym, przewidzianym w art. 226 k. p. k., miarodajna jest data wysłania lub złożenia wyводу kasacji do właściwego sądu to jest do sądu, który wydał zaskarżony wyrok (art. 485 i art. 505 § 2 k. p. k. w związku z art. 220 k. p. k.).

Skierowanie wyvodu kasacji przez adwokata wbrew art. 485 k. p. k. do niewłaściwego sądu, choćby w terminie, ale powodujące

niedotrzymanie terminu zawitego (art. 226 k. p. k. w zw. z art. 505 § 2 k. p. k.) pociąga za sobą pozostawienie kasacji bez rozpoznania. (14. II. 1934 r., 1 K. 33/34).

Art. 227 k. p. k. Przyczyna, która spowodowała pozostawienie kasacji bez rozpoznania, i będąca poza sferą świadomości adwokata, który ją składał — stanowi przyczynę niezależną od jego woli. uzasadniającą przywrócenie terminu stronie w myśl art. 227 k. p. k. (1. V. 1934 r., 2 K. 401/34).

Art. 230 k. p. k. Spisywanie protokołu przez dwie osoby nie jest sprzeczne z przepisami kodeksu postępowania karnego; w tym wypadku w myśl art. 235 k. p. k. imiona i nazwiska protokulantów, 0 ile oni samodzielnie spisują protokół, a nie są przydzieleni tylko do kancelaryjnej pomocy protokolantowi, powinny być wciągnięte do protokołów czynności sądowych. (25. I. 1934 r., 3 K. 928/33).

Art. 238 k. p. k. Wyłączna moc dowodowa protokołu (art. 238 k. p. k.) dotyczy zastosowania form postępowania. (8. I. 1934 r., 1 K. 883/33).

Art. 296 k. p. k. W postępowaniu przed sądem grodzkim przepis art. 296 k. p. k. nie ma zastosowania. (20. II. 1934 r., 3 K. 1419/33).

Art. 328 k. p. k. Przepis art. 328 k. p. k., nie wymagając zgody oskarżonego na umorzenie postępowania, odnosi się jedynie do chwili rozpoczęcia rozprawy głównej (art. 71 i 72 k. p. k.) i nie rozciąga się na nieusprawiedliwioną nieobecność oskarżyciela prywatnego w toku przewodu sądowego. (14. III. 1934, 2 K. 173/34).

Art. 337 § 2 k. p. k. Przepis § 2 art. 51 k. p. k. nie ma zastosowania do zarządzenia przewodniczącego o wydaleniu oskarżonego z sali sądowej w warunkach § 2 art. 337 k. p. k. (11. V. 1934 r., 1 K. 325/34).

Art. 348 k. p. k. Zarządzenie przerwy po uchwale przysięgłych, podpisanej przez zwierzchnika ławy a przed jej odczytaniem, nie obraża przepisów art. 446 i 447 k. p. k. w związku z art. 348 k. p. k. (29. XII. 1933 r., 2 K. 1139/33).

Art. 360 k. p. k. Przepis art. 360 k. p. k. nie pozbawia sądu prawa do opierania swych wniosków na faktach notorycznych, t. j. powszechnie, nietylko sądowi, lecz również i każdemu przeciętnemu obywatelowi na obszarze, na którym przestępstwa dokonano i na którym odbywa się rozprawa merytoryczna, znanych i niespornych, przyczem notoryczność ta zależeć będzie od czasu, w którym pewien fakt jest powszechnie wiadomy i miejsca, w którym fakt taki jest notorycznym. (13. III. 1934 r., 3 K. 86/34).

Art. 369 lit. a k. p. k. 1. Jeżeli przestępstwa dopuściło się kilku oskarżonych naskutek porozumienia lub równoległego współ-

działania, sąd w sentencji wyroku może łącznie ustalić czyn im przypisany, z zaznaczeniem w miarę potrzeby okoliczności odrębnych, dotyczących poszczególnych oskarżonych. (27. II. 1934, 2 K. 79/34).

2. Sąd orzekający może w sentencji wyroku powołać się na określenie czynu, przedstawione w akcie oskarżenia, o ile to określenie uznaje za trafne a czyn tak ustalony przypisuje oskarżonemu, nie obrażając w ten sposób ani art. 514 lit. f k. p. k., ani art. 369 k. p. k. (16. I. 1934 r., 1 K. 907/33).

Art. 379 k. p. k. Sąd może ograniczyć się do przytoczenia w wyroku tylko skrótów z dowodów pisemnych, np. z artykułów prasowych, ulotek, okólnik i t. p., skróty te bowiem służą jedynie do objaśnienia i uzasadnienia oceny niaterjału dowodowego, znanego w całości, i nie stanowi zatem uchybienia procesowego, jeśli sąd przytoczy te tylko ustępy, które uważa za najważniejsze dla uzasadnienia swego przekonania, opartego na całości tego . (5. X. 1933 r., 1 K. 639/33) materjału

Art. 400 k. p. k. Nieumieszczenie w liście przysięgłych, wezwanych na roki, danych, dotyczących ich zawodów i miejsc zamieszkania, nie uchybia przepisom k. p. k. (16. I. 1934 r., 2 K. 1181/33).

Art. 419 k. p. k. Własne przypuszczenie obrony, nie znajdujące oparcia w okolicznościach faktycznych sprawy, wynikających bądź z zarzutów aktu oskarżenia, bądź ujawnionych w procesie, a wysnute tylko z zasad teoretycznych, z możliwości przewidzianych w ustawie i t. p. nie obowiązują Trybunału do postawienia pytania. (6. II. 1934, 3 K. 1344/33).

Art. 425 k. p. k. Posłużenia się w pytaniu przy określeniu czynu, wyrazami, mieszczącymi się w ustawowej definicji przestępstwa, nie można uznać za istotną usterkę, jeżeli są to wyrażenia powszechnie zrozumiałe i jeżeli z tego samego powodu użycie ich w sentencji wyroku dla określenia poszczególnych ustawowych zamion danego przestępstwa mogłoby nastąpić bez obrazy art. 369 lit. a k. p. k. (8. I. 1934 r., 2 K. 1138/33).

Art. 428 k. p. k. Warunkiem postawienia pytania w przedmiocie „zdolności rozpoznawania znaczenia czynu” co do osób liczących ponad 17 lat mogą być tylko okoliczności odpowiadające wymaganiom art. 17 lub 18 k. k. (29. XII. 1933 r., 2 K. 1137/33).

Art. 432 k. p. k. W myśl art. 432 § 1 k. p. ki przewodniczący daje wyjaśnienie także w przedmiocie dopuszczalności opierania się na t. zw. notoryczności.

Z brzmienia § 2 art. 432 k. p. k. wynika, że określone w niem żądanie zaprotokółowania wyjaśnień przewodniczącego winno na-

stąpić natychmiast a nie dopiero po rozprawie. (29. XII. 1933 r., 2 K. 1139/33).

Art. 486 k. p. k. O granicach apelacji stanowi dopiero jej wywód (art. 486 k. p. k.). Ograniczenie zatem zapowiedzenia tylko co do kary jest bez znaczenia. (1. XII. 1933 r., 3 K. 1086/33).

Art. 492 k. p. k. Okoliczność, iż świadek na rozprawie zmienił zeznania poprzednio złożone w toku dochodzenia policyjnego nie uzasadnia konieczności ponownego przesłuchania świadka w postępowaniu apelacyjnym. (1. XII. 1933 r., 3 K. 1086/33).

Art. 493 k. p. k. 1. W myśl art. 493 k. p. k. dowodem nieznanym stronie przed wydaniem wyroku jest również dowód, którego przeprowadzenie było poprzednio niemożliwe a mianowicie dowód ze świadka, który w I instancji był oskarżonym i został prawomocnie uniewinniony lub skazany. (2. III. 1934 r., 2 K. 90/34).

2. W postępowaniu odwoławczym nie uzasadnia odmowy przyjęcia zaofiarowanego nowego dowodu ze świadka to, iż ma on stwierdzić tę samą okoliczność, która już została stwierdzona przez innego świadka na rozprawie głównej, zwłaszcza, gdy świadkowi temu sąd odmówił wiary. (28. II. 1934 r., 1 K. 51/34).

3. Sąd odwoławczy rozstrzyga w myśl § 3 art. 493 k. p. k. o dopuszczeniu dowodów według własnego swobodnego uznania tylko wówczas, gdy nie zachodzą warunki z § 1 lit. a i b cyt. artykułu. (20. II. 1934 r., 3 K. 1419/33).

4. Przyjęcie nowych dowodów, nieobjętych przepisem § 1 art. 493 k. p. k. jest całkowicie pozostawione w myśl § 3 tegoż artykułu do uznania sądu i odmowne postanowienie w tym względzie sądu odwoławczego nie wymaga specjalnego uzasadnienia. (6. XII. 1933 r., 2 K. 1041/33).

5. Z treści przepisu art. 493 § 1 lit. b. k. p. k. wynika, że mówi on tylko o nowych dowodach, a nie o nowych okolicznościach. (9. I. 1934 r., 2 K. 1169/33).

Art. 495 § 2 k. p. k. Za siedzibę sądu odwoławczego w rozumieniu przepisu § 2 art. 495 k. p. k. należy uznać nie stałą jego siedzibę, lecz miejsce, w którym przed sądem tym odbywa się rozprawa odwoławcza w danej sprawie. (18. I. 1934 r., 2 K. 1160/33).

Art. 497 k. p. k. Sprawozdanie jest w postępowaniu odwoławczym surogatem postępowania dowodowego, a przepis art. 497 k. p. k. daje sądowi prawo oparcia wyroku na sprawozdaniu nawet bez czytania jakiegokolwiek części akt, jeżeli sąd nie uzna tego odczytania za potrzebne. Zaniedbanie przez stronę żądania, aby sprawozdanie uzupełniono lub sprostowano, albo, aby odczytano pewne części akt, powoduje konsekwencje z art. 523 k. p. k. (5. X. 1933 r., 1 K. 639/33).

Art. 497 § 2 k. p. k. Nieobecność oskarżonego na rozprawie odwoławczej, zastąpionego jednak przez adwokata, nie powoduje konieczności odczytania apelacji w myśl § 2 art. 497 k. p. k. (12. II. 1934 r., 2 K. 1331/33).

Art. 501 lit. d) k. p. k. W wypadku obrazy przepisu lit. d) art. 501 k. p. k. przez sąd odwoławczy, prokurator nie ma prawa zażądać prawomocnego wyroku, podobnie jak i prawa tego nie ma prawomocnie skazany oskarżony. (13. II. 1934 r., 2 K. 6/34).

Art. 506 k. p. k. Wyznaczenie oskarżonemu obrońcy z urzędu do wyvodu kasacji, mimo, że złożył on odpowiednie żądanie po upływie terminu zawitego, przewidzianego w § 2 art. 506 k. p. k. jest prawnie bezskuteczne i skutkuje pozostawieniem bez rozpoznania kasacji, sporządzonej przez wyznaczonego wadliwie obrońcę. (Postanowienie składu 7 sędziów z 28. IV. 1934 r., 3 K. 1253/33).

Art. 514 lit. a k. p. k. Przepisu art. 514 lit. a k. p. k. nie należy rozumieć jako odnoszącego się wyłącznie do obrazy prawa materialnego, bowiem prawo materialne i prawo procesowe pozostaje tu w ścisłym związku, ile że nieprawidłowe zastosowanie ustawy przy określeniu przestępstwa (art. 510 lit. a k. p. k.) występuje jako skutek bądź obrażającego ustawę procesową wyjaśnienia przez sąd podstawy prawnej wyroku, bądź zupełnego jej braku (§ i lit. b art. 379 k. p. k.). (Postanowienie składu 7 sędziów z 26. V. 1934 r., 1 K. 152/34).

Art. 516 k. p. k. Wobec tego, iż przepis art. 518 k. p. k. pozwala Sądowi Najwyższemu zmienić kwalifikację czynu w wypadku, gdy sąd merytoryczny z ustalonego przez siebie stanu faktycznego sprawy wyciągnie wadliwe, z punktu widzenia prawa materialnego, konsekwencje co do kwalifikacji czynu, to tern więcej należy przyznać Sądowi Najwyższemu prawo wkraczania z urzędu w tych wypadkach, gdy sąd merytoryczny z ustalonego przez siebie stanu faktycznego wogóle żadnych konsekwencji dyktowanych przez prawo materialne nie wyciągnie, lecz stwierdzi niedopuszczalność samego procesu i umorzy postępowanie tam, gdzie powinien zastosować prawo materialne i w oparciu o nie wydać wyrok uniewinniający. (3. I. 1934 r., 3 K. 1319/33).

Art. 520 k. p. k. Wpisanie na listę przysięgłych nawet z obrażą art. 214 u. s. p., nie wyczerpuje istoty zarzutu z art. 520 k. p. k. (6. II. 1934 r., 3 K. 1405/33).

Art. 537 k. p. k. Z brzmienia art. 537 k. p. k. wynika, że zwiększenie kary przy ponownem sądzeniu sprawcy, uwarunkowane jest żądaniem oskarżyciela lub oskarżonego uchylenia poprzedniego wyroku i że, o ile oskarżony kasacji nie zakładał (art. 517 k. p. k.) to

kara orzeczona względem niego uchylonym wyrokiem, nie może być zwiększona. (16. II. 1934 r., 3 K. 1400/33).

Art. 600 k. p. k. I. Z zestawienia art. 600 i 601 k. p. k. wynika, że art. 600 k. p. k. ma na myśli nietylko przedmiotowo, lecz i podmiotowo fałszywe zeznanie.

2. Wyrok, wydany pod wpływem zeznania, które podmiotowo było prawdziwe, zaś przedmiotowo uchybiało prawdzie, może być powodem wznowienia postępowania w myśl art. 602 k. p. k., o ile ujawnią się określone w art. 602 k. p. k. nowe dowody, wykazujące, że świadek, na którym opiera się wyrok, złożył zeznanie niezgodne z obiektywną prawdą np. pod wpływem błędu co do istotnych punktów zeznania, nieodpartego przymusu i t. d. (15. III. 1934 r., 3 K. 986/33).

V. Ustawa karna skarbową z 18 marca 1932 r. (Dz. U. poz. 355).

Art. 25 u. k. s. Przyjęcie nieumyślności w działaniu sprawcy wyłącza zawadowość z art. 25 u. k. s., która z natury rzeczy wymaga pełnej świadomości przestępczości czynu i umyślności działania. (30. I. 1934 r., 2 K. 1250/33).

Art. 31 u. k. s. Złagodzenie kary poniżej najniższego wymiaru kary, przewidziano w § 1 art. 31 u. k. s., nie oznacza dopuszczalności znizenia kary do zera i nie upoważnia sąd do pominięcia którejkolwiek z kar, przewidzianych w przepisach u. k. s. za dane przestępstwo. (5. II. 1934 r., 2 K. 1295/33).

Art. 46 u. k. i. Wszelki przywóz bez właściwego zezwolenia na obszar Rzeczypospolitej Polskiej z obszaru W. M. Gdańska towarów pochodzących z kontyngentów, przewidzianych w cz. 3 art. 212 umowy polsko-gdańskiej z dnia 24. X. 1921 (zał. do ustawy z dnia 17. XII. 1921 r., Dz. Ust., poz. 139/22) stanowi przestępstwo z art. 46 u. k. s. bez względu na to, czy były one przeznaczone do konsumpcji na terenie Polski, czy też do przeróbki i następnego wywozu na obszar W. M. Gdańska. (22. I. 1934 r., 1 K. 926/33).

Art. 55 u. k. s. Samo przewożenie sacharyny w kraju nie uzasadnia, bez dalej idących ustaleń, skazania za przemytnictwo lub wspólnictwo z art. 7 u. k. s.

Art. 55 u. k. s. ma jedynie na względzie obostrzenie kary za przemyt sztucznych środków słodzących i nie wyłącza skazania w myśl art. 9 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 7 października 1927 r. o sztucznych środkach słodzących. (28. XI. 1933 r., 1 K. 523/33).

Art. 66 u. k. s. Usiłowanie nabycia tytoniu zagranicznego pochodzenia może nastąpić jedynie w warunkach, gdy wydanie tego tytoniu jest możliwe w chwili zawierania umowy kupna. Do tego

zaś czasu wszelkie wyrażenie zamiaru nabycia tytoniu jest tylko uzewnętrznieniem tego zamiaru, lecz nie stanowi usiłowania popełnienia przestępstwa z art. 66 u. k. s. (11. I. 1934 r., 1 K. 878/33).

Art. 73 u. k. s. Zabór surowca tytoniowego z fabryki lub magazynu monopolowego w celu przywłaszczenia, lecz bez zamiaru (dolus directus lub eventualis) spowodowania dla Skarbu Państwa utraty należnego zysku monopolowego jest przestępstwem kradzieży z art. 257 k. k., nie zaś z art. 73 u. k. s.

Dla przypisania sprawcy obok przestępstwa kradzieży (art. 257 k. k.) także przestępstwa z art. 73 u. k. s. konieczne jest wykazanie, iż dopuścił się on czynów, które spowodowały dla Skarbu Państwa utratę należnego zysku monopolowego jak np. przerobienie surowca na wyroby tytoniowe i puszczenie ich w obrót lub działanie w zamiarze dopuszczenia się jakiegokolwiek przestępstwa karno-skarbowego. (19. II. 1934 r., 1 K. 956/33).

Art. 114 u. k. s. 1. Okoliczność, że grający otrzymuje w każdym wypadku ekwiwalent wpłaconej stawki, przez co nie naraża się na ryzyko przegranej, nie pozbawia imprezy charakteru gry loteryjnej, przez którą ustawa rozumie wszelkie gry, polegające na losowaniu, jak również loterie fantowe i koła szczęścia (§ 6 rozp. Min. Skarbu z 7. V. 1924 r. poz. 541 Dz. Ust.).

Gra nie traci znaczenia powszechnej dostępności, chociaż normalnie bierze w niej udział każdorazowo tylko jedna osoba. (11. V. 1934 r., 3 K. 378/34).

2. Wwóz do Polski losów loterii obcokrajowej stanowi uczestnictwo w działalności tej loterii, ulegające karze w art. 114 lit. „b” u. k. s. (11. XII. 1933 r., 3 K. 1194/33).

3. Przestępstwo przewidziane w art. 114 u. k. s. ulegają ściąganiu i w wypadku winy nieumyślnej.

Art. 114 lit. b u. k. s. przewiduje karalność za uczestnictwo w działalności loterii obcokrajowej bez względu na charakter udziału poszczególnych uczestników jak i skutki tego udziału. (12. III. 1934 r., 2 K. 101/34).

Art. 133 p. 2. Z przepisu § 3 rozp. Rady Ministrów z 22. II. 1933 r. (Dz. Ust. poz. 93) wynika, że stwierdzenie, czy wymienione w § 1 rozp. towary odpowiadają warunkom z §§ 1 i 2 powołanego rozporządzenia, może nastąpić już po wprowadzeniu ich na obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy te nie obarczają kupca, sprowadzającego w rozporządzeniu tem wymienione towary, obowiązkiem jakichkolwiek formalności, w związku z ich przywozem, obarczają natomiast władzę skarbową obowiązkiem badania z urzędu, czy towar odpowiada warunkom wspomnianego rozporządzenia z 22 lutego 1933 r. (30. I. 1934 r., 2 K. 1250/33).

Art. 222 u. k. s. W sprawach przekazanych do postępowania sądowego w trybie art. 188 u. k. s. władza skarbowa może złożyć wywód kasacji na zasadzie § 1 l. 3 art. 222 u. k. s. (Postanowienie składu 7 sędziów z 21. IV. 1934 r., 3 K. 712/33).

VI. Ustawa z 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym (tekst jednolity Dz. U. poz. 110/32).

Art. 2 l. 1. Przez „produkty rolnictwa i leśnictwa” ustawa o państwowym podatku przem. rozumie wszelkie plony gospodarstwa rolnego w stanie surowym lub przez rolnika sposobem domowym przerobione bez utrzymywania wytwórni przemysłowej. (21. XII. 1933 r., 1 K. 819/33).

Art. 3 p. 6. Za zakłady naukowe w myśl art. 3 p. 6. ustawy o państwowym podatku przemysłowym uważać należy jedynie istniejące na podstawie zezwolenia właściwych władz szkolnych zakłady o charakterze ogólno-kształcącym, jak szkoły powszechne, licealne, średnie i t. p., a ze szkół i kursów zawodowych tylko wyliczone w art. 121 powołanej ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Do prywatnego kursu nauki tańca przepis art. 3. p. 6. ust. o pod. przem. nie może mieć zastosowania. (12. I. 1934 r., 2 K. 1183/33).

Art. 5 pkt. 5 ustęp 8. Z przepisu art. 5 p. 5 ustęp 8 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. Ust. poz. 110/32) wynika, że wymienione w tym ustępie przedsiębiorstwa i zajęcia, pod względem podatkowym mają stać na równi z kupcem, prowadzącym handel we własnym imieniu i na własny rachunek. (12. II. 1934 r., 3 K. 1345/33).

Art. 18 cz. 2 lit. c. Każde przedsiębiorstwo handlowe, polegające na zakupie i odsprzedaży towarów, jeśli zobowiązało się rzecz sprzedaną wydać w umówionym czasie i miejscu, dokonywa dostaw, co nie pociąga za sobą konieczności nabycia oddzielnego świadectwa przemysłowego w przypadkach dostawy przez przemysłowca „wyrobów własnej fabrykacji”, a przez kupca towarów, „stanowiących przedmiot jego własnego handlu”.

Dostarczając towar, a nie będący wytwórcą ani kupcem i nie posiadający odpowiedniego świadectwa przemysłowego, a nawet posiadający takie świadectwo, o ile towar dostarczany nie stanowi przedmiotu jego własnego handlu, jest dostawcą swoistym w rozumieniu rozdz. V lit A cz. II zał. do art. 23 ust. o p. p. p.

Przez wyrażenie „przedsiębiorstwa handlu towarowego”, użyte w art. 18 cz. II lit. c ust. o państwowym podatku przemysłowym, należy rozumieć nie tylko przedsiębiorstwa, wymienione w rozdz. I lit. A cz. II zał. do art. 23 tejże ustawy; pod przepisy art. 18 cz. II

lit. c ust. o państwowym podatku przemysłowym podpada dostawa towaru przez przedsiębiorstwo skupu zawodowego, skupujące i odsprzedające szczególnego rodzaju towary, wymienione w cz. I rozdział II, o ile stanowią przedmiot jego własnego handlu.

Kupiec prowadzący handel towarowy w szerokim znaczeniu tego wyrażenia, a więc i przedsiębiorstwo przewidziane nietylko w rozdz. I, lecz i II, XII i innych pod lit. A zał. do art. 23 ust. o państwowym podatku przemysłowym może zajmować się dostawami towarów, stanowiących przedmiot jego własnego handlu na podstawie świadectwa przemysłowego, nabytego na prowadzenie tego handlu a bez obowiązku wykupienia oddzielnego świadectwa przemysłowego stosownie do rozdz. V lit. A, o ile jednak świadectwo wykupione co do ceny odpowiada świadectwu, któreby należało wykupić na samoistną dostawę. (4. I. 1934 r., 2 K. 1081/33).

Art. 23. I. Korzystanie z wozu jedynie dla przewożenia walizki z towarami, a nie dla sprzedaży towaru bezpośrednio z wozu, nie zmienia charakteru handlu obnośnego na rozwoźny (kateg. Va). (11. XII. 1933 r., 3 K. 1154/33).

2. Furmaństwo, analogiczne do dorożkarstwa, polega na przewozie osób i towarów na nieznacznym terenie i w nieznacznym zakresie, natomiast masowy przewóz osób lub towarów na znacznej odległości, w szczególności w komunikacji międzymiastowej na przewidzianym w koncesji szlaku, który przedsiębiorstwo obsługuje, posiada już pewną organizację i stanowi przedsiębiorstwo przewozowe. (30. I. 1934 r., 1 K. 923/33).

3. Nie wyłącza pojęcia skupu zawodowego w rozumieniu ustawy o państwowym podatku przemysłowym nabywanie towarów nie tylko od producentów, lecz także od kupców, ani nabywanie towaru większymi partjami, ani posiadanie biura, przeznaczonego do prowadzenia księgowości i korespondencji. (30. I. 1934 r., 3 K. 679/33).

4. Ustawa o państwowym podatku przemysłowym nie pozwala prowadzącemu skup zawodowy, który jest pośrednikiem handlowym między rolnikiem a rynkiem na posiadanie zakładu handlowego i prowadzenie drobnej sprzedaży konsumentom. (21. XII. 1933 r., 1 K. 819/33).

5. Podstawą do określenia kategorii świadectwa przemysłowego, wymaganego dla przedsiębiorstwa skupu zawodowego (zał. do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym cz. II. lit. A rozdz. II) stanowi roczna suma skupu, nie zaś roczny obrót przedsiębiorstwa. (28. II. 1934 r., 1 K. 27/34).

6. Wyszczególnienie w przepisach ust. 3 kat. II cz. II lit. A rozdz. I taryfy stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym towarów w pewnem połączeniu — nie oznacza, że tylko obecność w sklepie wszystkich rodzajów wymienionych w tym ust. 3-im towarów, warunkuje obowiązek wykupienia świadectwa przemysłowego II kategorii. (5. II. 1934 r., 3 K. 1409/33).

7. Przy zaliczeniu, określonych w cz. II. lit. A rozdz. VII taryfy, jako załącznika do art. 23 ust. o państw. podat. przemysł., przedsiębiorstw do poszczególnych kategorii, należy uwzględnić wszystkie osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwie bez względu na jakość lub charakter ich zatrudnienia. (22. II. 1934 r., 1 K. 28/34).

8. Z zestawienia przepisów art. 16 i nast., art. 57 rozp. z 28. XII. 1924 r. o prawie o domach składowych (D. U. p. 1020) oraz cz. II. lit. A rozdz. VI kat. I p. 2-gi zał. do art. 23 ust. o państw. podatku przemysłowym wynika, że obecnie (od 1 lipca 1925 r.) obowiązane są do wykupienia świadectw handlowych I-ej kategorii domy składowe publiczne urządzone według przepisów cyt. art. 16 i nast., mające prawo wystawiania dowodów składowych i dokonywania publicznej sprzedaży towarów, które zgodnie z art. 57 cyt. pr. o domach składowych weszły w miejsce dawnych przedsiębiorstw składowych, a które miały przed wejściem w życie ust. o domach składowych prawo wystawiania dokumentów składowych i w związku z te udzielania pożyczek niezależnie od tego, czy korzystały z tego prawa, czy też nie. (4. I. 1934 r., 3 K. 886/33).

Art. 76. Ustawa o p. p. p. nie zna żadnych innych ksiąg poza prawidłowemi, odpowiadającemi wymaganiom § 4 tegoż rozporządzenia.

Dowodem prawdziwości zeznań o obrocie w myśl ust. 3 art. 76 ust. o p. p. p. mogą być nie zapiski, lecz jedynie księgi handlowe prawidłowe lub uproszczone i przytem uznane przez władzę podatkową za prawidłowe i rzetelne pod względem materialnym.

Władza podatkowa przy sprawdzaniu zeznań o obrocie lub przy przygotowywaniu wniosków, o których mowa w art. 74, może od każdego płatnika żądać pisemnych lub ustnych wyjaśnień, dotyczących jego obrotów, a ponadto od płatników, prowadzących z mocy przepisów księgi handlowe lub uproszczone, może jeszcze żądać przedstawienia tych ksiąg, lub uwierzytelnionych z nich odpisów oraz dokumentów i załączników, stwierdzających prawidłowość pozycji ksiąg handlowych (ust. 4 § 2 rozp. z 13. IV. 1932), natomiast przedstawienia „wszelkich innych zapisków” (art. 50) może żądać pod groźbą kary z art. 97 ust. o państwowym podatku przemysłowym jedynie w czasie lustracji przedsiębiorstwa.

Nieprzedstawienie ksiąg przez płatnika, nieobowiązanego do prowadzenia ich, nie może powodować kary z art. 104 ust. o państwowym podatku przemysłowym. (19. II. 1934 r., 1 K. 12/34).

Art. 96 i nast. Przepis art. 2 k. k. ma zastosowanie do przepisów karnych ustawy o państwowym podatku przemysłowym przy ustaleniu, czy tekst dawny, czy nowy jest dla sprawy względniejszy. (8. III. 1934 r., 2 K. 106/34).

Art. 98. I. Sam fakt złożenia podania w przedmiocie obniżenia kategorii świadectwa przemysłowego nie nadaje jeszcze podatnikowi uprawnienia do prowadzenia przedsiębiorstwa na podstawie niższej kategorii, niżby to wynikało z ustawy i dopiero decyzja władzy nadaje mu to prawo.

Uprzednie wezwanie podatnika do nabycia właściwego świadectwa przemysłowego przed wszczęciem postępowania karnego nie jest wymagane w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym. (11. I. 1934 r., 2 K. 1107/33).

2. Pociągnięcie do odpowiedzialności jednego z prowadzących wspólnie przedsiębiorstwo nie uchyla jego odpowiedzialności dlatego, że nie pociągnięto do niej pozostałych jego kierowników, gdyż według art. 98 ustawy o państwowym podatku przemysłowym ulega karze każdy, kto prowadzi przedsiębiorstwo, nie nabywszy świadectwa, a jeżeli kilka osób prowadzi przedsiębiorstwo wspólnie, to każda odpowiada solidarnie. (30. I. 1934 r., 3 K. 679/33).

3. Ubój rytualny bydła, prowadzony przez żydowską gminę wyznaniową, nie stanowi wolnego przemysłu, obłożonego podatkiem przemysłowym.

Skazanie „zarządu gminy” bez wskazania kogo sąd uznał winnym niedopełnienia obowiązku podatkowego, obraża ustawę. (28. XI. 1933 r., 1 K. 636/33).

VII. Austr. ust. prasowa z 17. XII. 1862 r. (Dz. P. P. nr. 6\63 r.).

§ 23. Przepisy, objęte § 23 ustawy prasowej z dn. 17. XII. 1862 r. straciły w Polsce moc obowiązującą, o ile chodzi o druki krajowe, gdyż zostały uchylone przepisem art. 105 Konstytucji z 17. III. 1921 r. (30. IV. 1934 r., 2 K. 180/34).

VIII. Dekret w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych z 7. // . 1919 (Dz. Ust. poz. 186).

Art. 22. Redaktor odpowiedzialny, umieszczając w swem piśmie sprostowanie choćby nadesłane przez zainteresowanego, ponosi

odpowiedzialność, o ile treść sprostowania jest karalna, stając w sprzeczności z przepisami prasowymi. (15. I. 1934 r., 1 K. 908/33).

IX. Konstytucja Rzplitej Polskiej z 17. III. 1921 (Dz. Ust. poz. 267).

Art. 58. Reprezentanci większości sejmowej nie mają konstytucyjnego prawa usuwania Rządu, ani też desygnowania nowego; nie stronnictwa większości sejmowej, ani większość sejmowa, lecz tylko Sejm, prawnie zebrany i obradujący, może w głosowaniu większością głosów spowodować ustąpienie Rządu (art. 58 Konstytucji); gdy Sejm nie obraduje, usunięcie Rządu możliwe jest tylko z woli Prezydenta Rzplitej (art. 45 Konstytucji). (5. X. 1933 r., 1 K. 639/33).

Art. 116. Istnienie prawnej podstawy, dającej stowarzyszeniu możność rozwijania działalności zgodnej ze statutem, nie jest równoznaczne z wyposażeniem stowarzyszenia w prawa publiczne, z wytyczeniem mu przez państwo prawno-publicznego zakresu działania.

Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego, istniejące legalnie na podstawie ukazu tolerancyjnego z dn. 17. X. 1906 r. (Zb. Pr. Nr. 245, poz. 1728) nie może być uważane za związek religijny prawnie uznany w rozumieniu art. 116 Konstytucji. (30. I. 1934 r. (3 K. 1285/33)).

X. Rozp. Min. b. dz. prusk. z 1. VI. 1921 (Dz. Urz. Nr. 20, p. 137).

Przepis (administracyjno-egzekucyjny) ust. 2 art. 4 rozp. Min b. dz. prusk. z 1. VI. 1921 (Dz. Urz. Nr. 20, poz. 137) jak i pozostałe przepisy powołanego rozp., jako szczególne, z wyjątkiem przepisów karnych art. 4 ust. 1 pow. rozp. w związku z ust. 2 rozp. Kom. Naczelnej Rady Ludowej z 6 VII. 1919 (Tyg. Urz. Nr. 29 str. 148) i art. 5 lit b pow. rozp. z 1921 r., uchylonych art. 1 i 6 przep. wpraw. k. k. i prawo o wykroc. — pozostają w mocy.

Ku ochronie karnej przepisów admin., rozp. z 1. VI. 1921 wchodzi w zastosowanie przepis art. 8 przep. wpraw. k. k. i prawa o wykroc., o ile w danym czynie są urzeczywistnione wszystkie znamiona wykroczenia, pod które mógł dany czyn podpadać według przepisu dotychczasowego (uchylonego), w tym bowiem tylk.) wypadku czyn stanowił wykroczenie według dotychczasowych przepisów (art. 8 przep. wpraw.).

Art. 8 przep. wpraw. k. k. i pr. wyk. nie ma zastosowania, jeżeli czyn ulegałby karze według k. k., bądź prawa o wykroc., bądź z mocy ustawy karnej szczególnej, dawnej nieuchylonej lub nowej, wydanej po 1. IX. 1932 r. (7. III. 1934 r., 3 K. 106/34).

XI. Ust. z 3. VI. 1924 o poczcie, telegrafii i telefonii
(Dz. Ust. poz. 584).

Art. 28. Sama możliwość używania radjoodbiornika przez posiadacza bez właściwego zezwolenia, stwarza odpowiedzialność z art. 28 ustawy z 3. VI. 1924 (Dz. Ust. poz. 584), dla której kwestja zainstalowania urządzenia radjowego jest obojętną. (9. II. 1934 r., 3 K. 41/34).

XII. Ust. z 18. VII. 1924 o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia
(Dz. Ust. poz. 650, tekst jednolity, poz. 555\32 r.).

Art. 34. Przez „pracodawców” z art. 34 ustawy z 18. VII. 1924 w brzmieniu obwieszczenia Ministra Opieki Społecznej z 24. VI. 1932 r. Dz. Uss. poz. 555 rozumieć należy te osoby, które w poszczególnym wypadku winny wykonywać obowiązki nałożone przez ustawę na zakład pracy. (16. I. 1934 r., 2 K. 976/33).

XIII. Ust. z 22. VI. 1925 r. o wyścigach konnych (Dz. Ust. poz. 512).

Art. 12. Do karalności czynu z art. 12 ust. z 22. VI. 1925 o wyścigach konnych nie jest konieczne ustalenie, iż sprawca był kontrahentem zakładu, pozostającego w związku z wyścigami.

Pośrednikiem w rozumieniu art. 12 ust. z 22. VI. 1925 jest pomocnik „bookmachera”, będący łącznikiem między graczem a osobą zakład przyjmującą.

Czyn, polegający na nawiązywaniu łączności między graczem, a osobą zakład przyjmującą, nie jest ani usiłowaniem, ani pomocnictwem, lecz sprawstwem bezpośrednim przy przestępstwie z art. 12 ust. z 22. VI. 1925 r. (5. III. 1934 r., 1 K. 55/34).

XIV. Ust. z 1. VII. 1926 o opłatach stemplowych (Dz. U. poz. 570).

Art. 34. Przedawnienie, o którym mowa w art. 34 ust. o opłatach stemplowych z dn. 1. VII. 1926, dotyczy jedynie prawa Państwa do żądania opłaty stemplowej, nie dotyczy zaś karalności przestępstw skarbowych, polegających na niezachowaniu przepisów tej ustawy (art. 39, 40 i 41 ust. o opł. stempl.).

Wobec braku w ustawie o opłatach stemplowych z dn. 1. VII. 1926 przepisów, dotyczących przedawnienia karalności przestępstw w tej ustawie przewidzianych, mają w tej mierze zastosowanie ogólne przepisy kodeksu karnego o przedawnieniu. (25. I. 1934 r., 2 K. 1202/33).

*XV. Rozp. Prez. Rzplitej z 4. VI. 1927 o ochronie rynku pracy
(Dz. Ust. poz. 472).*

Art. 7. Obowiązek zawiadomienia o zatrudnieniu przez pracodawcę cudzoziemca (art. 7 rozp. Prez. Rzplitej z 4. VI. 1927 o ochronie rynku pracy) obejmuje także pracowników wymienionych w pk. 3 art. 8 cyt. rozp.

Niezawiadomienie władzy admin. (wojewódzkiej) o zatrudnieniu cudzoziemca jest przestępstwem trwałem poczynającym swój byt w myśl art. 7 cyt. rozp. z upływem 30 dni od dnia 6. IV. 1931 r.

Ze stanowiska prawa o ochronie rynku pracy, kwestja, czy umowa o pracę była pod względem cywilnym ważna, czy pracownika zgłoszono i czy go należało zgłosić do ubezpieczeniowej instytucji jest obojętna (art. 1 cyt. rozp.).

Postanowienia cyt. rozp. o zgłaszaniu zatrudnionych cudzoziemców, umożliwiający władzom należytą ewidencję i kontrolę, nie obrażają w niczem pol. niem. konw. genew. z 15. V. 1922 (Dz. U. p. 370) ani art. 8 Statutu Śląskiego z 15. VII. 1920 (Dz. U. poz. 497), który nie dotyczy normowania przez ustawodawstwo ogólnopństwowe stosunków dotyczących państw obcych i ich obywateli. (6. II. 1934 r., 3 K. 1335/33).

Art. 9. Zatrudnienie obywatela gdańskiego w przedsiębiorstwie w Polsce może nastąpić jedynie za zezwoleniem województwa w myśl art. 2 i 5 rozp. Prez. Rzplitej o ochronie rynku pracy; zatrudnienie obywatela gdańskiego bez takiego zezwolenia ulega karze z art. 9 cyt. rozporządzenia. (15. XII. 1933 r., 3 K. 1148/33).

Art. 39 i 40. Umowa Polsko-Gdariska, dopuszczająca do uprawiania handlu i przemysłu obywateli jednej strony na obszarze drugiej, dotyczy wykonywania samoistnego zajęcia zarobkowego, handlowego lub przemysłowego, (przedsiębiorców, a nie pracowników), natomiast nie ma zastosowania do pracy zarobkowej wolnych zawodów, pracowników fizycznych i umysłowych, przeto ci nie są wyłączeni z pod rygoru rozp. z 4. VI. 1927 o ochronie rynku pracy. (15. XII. 1933 r., 3 K. 1148/33).

*XVI. Rozp. Prez. Rzplitej z 14. VII. 1927 o inspekcji pracy
(Dz. Ust. poz. 590).*

Art. 2. Na mocy art. 2 rozp. Prez. Rzplitej z 14. VII. 1927 podlegają inspekcji pracy wymienione w tym przepisie zakłady, bez względu na rozmiar przedsiębiorstwa, jego przedmiot, charakter oraz sposób wykonywania pracy, a więc przedsiębiorstwa przemysłowe, rzemieślnicze, komunikacyjne, bankowe, ubezpieczeniowe, widowiskowe i t. d.

Właściciel nieruchomości, o ile zatrudnia w swej nieruchomości dozorców domowych, ma niewątpliwie zakład, w którym stosowana jest praca najemna, zatem podlega inspekcji pracy. (2. **III**. 1934 r., 3 K. 107/34).

XVII. Rozp. Prez. Rzplitej z 16. II. 1928 r. karach za szpiegostwo (Dz. Ust. poz. 160).

Art. 7 § 3. Dla bytu przestępstwa z § 3 art. 7 rozp. Prez. Rzplitej z 16. **II**. 1928 r. o karach za szpiegostwo obojętną jest okoliczność czy sprawca w chwili wejścia w porozumienie z osobą, działającą w interesie obcego państwa, co do dostarczenia wiadomości, dokumentów lub innych przedmiotów, określonych w art. 1 i 3 powołanego rozp., był już w posiadaniu tych wiadomości. (9. **II**. 1934 r., 2 K. 1281/33).

XVIII. Rozp. Prez. Rzplitej z 7. III. 1928 o podatku od olejów mineralnych (Dz. Ust. poz. 252).

Art. 32 i 37. Przerabianie czy mieszanie olejów mineralnych (opodatkowanych) w nowouruchomionej wytwórni, poza rafinerją, bez zezwolenia władzy skarbowej, stanowi przekroczenie, zagrożone sankcją z art. 32 p. 2 względnie art. 37 rozp. Prezydenta R. P. z 7. **III**. 1928 r. o podatku od olejów mineralnych. (16. **XI**. 1933 r., 3 K. 1014/33).

XIX. Rozp. Prez. Rzplitej z 22. III. 1928 o ochronie zwierząt (Dz. Ust. poz. 332/28 i poz. 417/32).

Prawo pozbawienia zwierzęcia życia, nie wyłącza skazania w myśl rozp. Prezydenta Rzplitej z 22. **III**. 1928 ze względu na sposób, w jaki zwierzęciu śmierć zadano.

W myśl art. 8 pow. rozp. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw Wewn. z 23. **IV**. 1932 (Dz. Ust. poz. 417), art. 16 § 1 k. p. k. i art. 16 § 3 przep. wpraw. k. k., tak wykroczenie z art. 2 lit. k, jak występki z art. 5 powoł. rozporządzenia z 22. **III**. 1928 poddane są wyłącznie orzecznictwu sądowemu (sądu grodzkiego). (6. **III**. 1934 r., 3 K. 85/34).

XX. Rozp. Prez. Rzplitej z 29. XI. 1930 o prawie górnictwem (Dz. Ust. poz. 654).

Art. 265¹. Dzikie kopalnictwo, jako czyn zagrożony z mocy art. 265¹ pr. górniczego karą aresztu do trzech miesięcy, stanowi w myśl art. 1 pr. o wyk. i § 1 art. 14 przep. wpraw. k. k. wykroczenie. (15. **XII**. 1933 r., 3 K. 1120/33).

XXI. Rozp. Prez. i Wiceprez. Krakowa z 7. III. 1931 r. o obowiązku oświetlania numerów domów (Dz. Woj. Krak. poz. 114).

Rozporządzenie Prezydenta i Wiceprezydentów m. Krakowa z 7. III. 1931 r. o obowiązku oświetlania numerów domów,, znajduje uzasadnienie prawne w postanowieniach ustawy z 29. III. 1869 r. (Dz. U. austr. Nr. 67), a w szczególności w nieuchylonej ustawą z dnia 21. X. 1919 r. Dz. Ust. poz. 464 tej części, która obejmuje przepisy o numerowaniu, utrzymaniu i zmianach numerowania domów. (13. II. 1934 r., 3 K. 1412/33).

XXII. Ust. z 11 III. 1932 o szkołach prywatnych (Dz. Ust. poz. 343).

Art. 2. Nauczanie zasad wiary i dogmatów w języku ojczystym dzieci w czasie przygotowania ich do konfirmacji nie obejmuje nauczania języka niemieckiego, o ile dzieci tego języka nie znają, lecz znają język polski w słowie i piśmie, uczęszczając do państwowej szkoły powszechnej, a język niemiecki przestał być ich językiem ojczystym. (20. II. 1934 r., 2 K. 7/34).

XXIII. Ustawa z 11 III- 1932 r. o zgromadzeniach (Dz. Ust. poz. 450).

Z przepisów ustawy z 11. III. 1932 r. o zgromadzeniach wynika, iż mianem „zgromadzenia” obejmuje ona wszelkiego rodzaju zbiorowiska ludzkie dochodzące do skutku w wyniku świadomej akcji, zmierzającej do skupienia w określonym czasie i miejscu większej liczby osób w pewnym oznaczonym celu, przyczem jednak pewne rodzaje zbiorowisk, odpowiadających temu ogólnemu pojęciu „zgromadzenia”, z pewnych szczególnych względów z pod działania tej ustawy wyraźnie wyłącza (art. 27). (15. III. 1934 r., 3 K. 141/34).

XXV. Rozp. Prez. Rzplitej z 7. X. 1932 r., prawo o ustroju adwokatury (Dz. Ust. poz. 733).

Art. 24. Z ust. 3 art. 24 prawa o ustroju adwokatury wynika, iż przepis art. 24 ma na względzie jedynie czynności zawodowe adwokata, dokonywane przed sądem, ewentualnie przed urzędem, wydającym w rozpoznawanych przed nim sprawach orzeczenia równoznaczne z wyrokami sądowymi o tyle, iż rodzą dla stron podobne skutki prawne jak wyroki sądowe (np. orzeczenia władz administracyjnych, wydawane w trybie postępowania administracyjnego lub

karno-administracyjnego, o ile w postępowaniach tych przedstawicielstwo adwokackie jest w myśl odnośnych przepisów dopuszczalne). (23. II. 1934 r., 2 K. 39/34).

XXV. Rozp. Prez. Rzplitej z 21. X. 1932 o amnestji.

(Dz. Ust. poz. 782).

1. Przestępstwo ciągle jest ukończone dopiero z chwilą ukończenia tego przestępnego działania, które zamyka łańcuch działań, wypełniających istotę przestępstwa ciągłego, wobec czego przestępstwo takie, o ile zostało ukończone po 1 września 1932 r. podlega ocenie według nowego prawa (k. k. z r. 1932) i nie ulega amnestji, niezależnie od tego, że pewne ogniwa tego przestępstwa popełnione zostały przed 1 września 1932 r. (3. I. 1934 r., 3 K. 1223/33).

2. Umorzenie postępowania przez sąd II-ej instancji przy jednoczesnem zatwierdzeniu skazującego wyroku jest niedopuszczalne zarówno w myśl art. 3 k. p. k., jak i rozporządzenia o amnestji. (7. II. 1934 r., 2 K. 1329/33).

XXVI. Rozp. Prez. Rzplitej z 27. X. 1932 prawo o stowarzyszeniach

(Dz. Ust. poz. 808).

Art. 21. Byt prawny stowarzyszenia zarejestrowanego, a zatem i prawna odpowiedzialność organów przewidzianych statutem, rozpoczyna się dopiero z chwilą wpisania statutu do rejestru stowarzyszeń zarejestrowanych; za czynności zaś stowarzyszenia przed jego zarejestrowaniem i prawne skutki odpowiadają prawnie jedynie osoby fizyczne, dokonywające faktycznie tych czynności. (13. II. 1934 r., 3 K. 1397/33).

XXVII. Rozp. Min. Kom. i Spraw Wewn. z 15. I. 1933 r. o ruchu pojazdów mechanicznych (Dz. Ust. poz. 55).

Pojazd, mający postać pojazdu mechanicznego, tylko wówczas podpada pod przepis § 1 rozp. z 15. I. 1933 r. o ruchu pojazdów mechanicznych, o ile jest poruszany siłą motoru; tenże sam pojazd pozbawiony motoru lub opatrzony motorem wogóle niefunkcjonującym, a poruszany siłą biologiczną ludzką lub zwierzęcą, nie będzie pojazdem mechanicznym w rozumieniu powołanego rozporządzenia. (15. II. 1934 r., 3 K. 1398/33).

Stefan Błeszyński

Prokurator Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO
(B. ZABÓR ROSYJSKI)

Kodeks Cywilny Król. Polskiego 1825 r.

Art. 140. Art. 140 K. C. P. nie upoważnia do sprostowania w akcie stanu cywilnego imienia żydowskiego z tego powodu, że imię to stanowi zmienioną formę imienia pierwotnego, z którego zostało utworzone, jeżeli jest ogólnie używane przez ludność żydowską; natomiast przepis powyższy zezwala na sprostowanie, gdy imię jest wyraźnie zdrobniałą formą używanego imienia. (Skład 7 sędziów 13. I. 1934, I. C. 2800/32).

Kodeks Cywilny Napoleona.

Art. 682. W sprawach o przywrócenie zakłóconego posiadania drogi do działki, otoczonej innemi dziedzinami, należy uważać za dziedzinę zamkniętą w rozumieniu art. 682 K. C. nie tylko taką działkę, która wskutek jednostronnego skasowania istniejącej przedtem drogi pozbawiona została bezwzględnie jakiegokolwiek wyjścia na drogę publiczną, ale również i taką działkę, która wprawdzie po jednostronnej zmianie kierunku poprzedniej drogi takie wyjścia posiada, ale wyjście to jest łak odległe dla strony, przedtem z drogi krótkiej korzystającej, iż traci ono dla niej znaczenie gospodarcze normalnej drogi komunikacyjnej. (14. III. 1934, C. I. 2199/33).

Art. 826. Dokonanie na zasadzie ustawy z dn. 31 lipca 1923 r. scalenia spadkowego gruntu włościańskiego nie pozbawia spadkobierców prawa żądania podziału tegoż na odnośne części w naturze, c ile taki podział ze względów gospodarczych jest możliwy i nie narusza przepisów z dn. 23. VI. 1891 r. o trybie aljenacji, wydzierżawiania lub oddawania w zastaw osad i gruntów włościańskich. (22. III. 1934, C. I. 2156/33).

Art. 1382. Artykuł ten nie może mieć zastosowania do przypadków, unormowanych przez specjalną ustawę z dn. 26 maja 1913 r. o zastosowaniu do Król. Polskiego zasad postanowienia Rady Państwa z dn. 3 czerwca 1902 r. o polepszenie bytu dzieci nieślubnych; wobec tego matka dziecka nieślubnego nie może żądać dla siebie od ojca dziecka zwrotu innych kosztów, poza przewidzianemu w art. 8 i 9 rzeczonyj ustawy. (22. II. 1934, C. I. 1834/33).

Art. 1384. W przypadku, gdy osoby wykonywające zlecenia ze względu na istotę i charakter wykonywanych czynności, wymagających specjalnych wiadomości naukowych lub technicznych, nie

mogą podlegać kontroli i wskazówkom osób, dających zlecenia, a więc są od tychże osób zupełnie niezależne co do sposobu wykonywania zleconych czynności, upada domniemanie winy dających zlecenia, na której oparta jest odpowiedzialność tychże z mocy art. 1384 K. C. Zgodnie z tem, ponieważ lekarze, ordynujący w szpitalach komunalnych, przy wykonaniu czynności są zupełnie niezależni w stosowaniu środków, jakimi rozporządza wiedza lekarska, nie odpowiada gmina miejska za zabiegi chirurgiczne ordynatora szpitala komunalnego. (9. V. 1934, C. I. 2890/33).

Art. 1929. Artykuł ten nie może się stosować do przedmiotu depozytu nieprawidłowego, gdyż umowa depozytu nieprawidłowego podlega, z wyjątkiem czasu i miejsca zwrotu, przepisom o pożyczce. (15. II. 1934, C. I. 814/33).

Art. 2274. Dla przerwania krótkiego 6-miesięcznego przedawnienia z art. 2271 K. C. oraz rozpoczęcia zwykłego 30-letniego okresu tegoż konieczne jest, w myśl 2-go ustępu art. 2274 K. C, przyznanie należności przez dłużnika w oddzielnem piśmie, natomiast zapisanie należności w księgach handlowych dłużnika nie wyłącza dowodu przeciwnego nawet z zeznań świadków i domniemań, przyznania więc, zdolnego przerwać przedawnienie, w rozumieniu rzeczzonego artykułu nie stanowi. (18. I. 1934, C. I. 161/22).

Art. 2277. Przepis ten nie może mieć zastosowania do należności z tytułu korzystania przez przychodzącego do spadku dziedzica ze schedy swych współspadkobierców, o ile ono miało miejsce bez zgody ich i o ile spadkobierca, użytkujący z całego spadkowego majątku, nie zdawał sprawy swym współdziedzicom w terminach określonych. (28. III. 1934, C. I. 2262/33).

Ustawa hipoteczna 1818 r.

Art. 20. Przepisy prawa wekslowego powinny być uwzględnione w postępowaniu hipotecznem, jeżeli dokument, na którym czynność hipoteczna jest oparta, podlega tym przepisom. (20. IV. 1934, C. I. 1476/33).

Prawo z 1825 r. o przywilejach i hipotekach.

Art. 7 p. 2. Służący wypuszczającemu nieruchomości w dzierżawę przywilej względem sumy dzierżawnej i innych należności, z dzierżawy wynikających, rozciąga się na plony, osiągnięte przez dzierżawcę z dzierżawionego gruntu, nawet w przypadku, gdy plody te zostały przez dzierżawcę sprzedane, lecz jeszcze znajdują się na gruncie. (12. I. — 1. II. 1934, C. I. 891/33).

Prawo cywilne Ziem Wschodnich (T. X. cz. I. Zw. Praw).

Art. 402. Wynagrodzenie za przejęty na rzecz Skarbu Polskiego majątek ziemski, jako wierzytelność, przypadająca od tegoż Skarbu na rzecz właściciela, winno być poczytywane za majątek ruchomy. (19. IV. 1934, C. I. 252/33).

Art. 533. Aczkolwiek osoba, która posiadała majątek prekaryjnie może stać się jego właścicielem z mocy przedawnienia, gdy tytuł jej posiadania uległ przeistoczeniu, ale ta zmiana jej stosunku do majątku winna być wyraźna i musi być ujawniony na zewnątrz jej zamiar posiadania majątku we własnym imieniu na prawie własności. (6. VI. 1934, C. I. 869/33).

Wobec specjalnego charakteru stosunków między małżonkami zasiedzenie majątku, należnego do jednego małżonka, przez drugiego małżonka może mieć miejsce tylko w razie zrzeczenia się praw przez pierwszego małżonka lub wyraźnego zaprzeczenia jego prawom przez drugiego małżonka. (16. III. 1933, C. I. 38/33).

Art. 1246. Wskazany w art. 1246 dziesięcioletni okres, w ciągu którego spadkobierca powinien swe prawo dziedziczenia ujawnić pod rygorem jego utraty, jest rodzajem przedawnienia, lecz przedawnienia specjalnego, mającego zastosowanie jedynie w sporach między spadkobiercami; o ile więc spór o przedawnienie w stosunku do majątku spadkowego wynika między spadkobiercą a osobą obcą, kwestja utraty prawa winna być rozpoznawana na zasadach ogólnych, w myśl których niezrealizowanie w ciągu 10 lat prawo do majątku unicestwia się jedynie przy jednoczesnym nabyciu go przez inną osobę w drodze zasiedzenia. (27. II. — 7. III. 1934, I. C. 2882/32).

Art. 1550. Zamieszczenie przez instytucję bankową w bilansie, sporządzonym na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych, w liczbie innych pozycji pewnej sumy ogólnej, obejmującej też należność powoda, nie może być uważane za potwierdzenie mocy zobowiązania, o którym mówi art. 1550, gdyż w fakcie takiego zamieszczenia wierzytelności w bilansie, w którym winny być ujawnione wszystkie należności klientów zarówno niesporne, jak i sporne, w odpowiedni sposób przerachowane, brak przede wszystkim cechy uznania słuszności rozszerzenia i wyrażenia zamiaru jego zaspokojenia (por. orzeczn. Izby I. Sądu Najw. 199/30), a następnie, aby mógł mieć zastosowanie art. 1550, należność, przyznana przez dłużnika, musiałaby być konkretnie określona i podanie przez dłużnika pewnej globalnej

liczby, obejmującej też i daną należność, ale bez jej wyszczególnienia, nie odpowiada wymaganiom powyższego artykułu. (8. V. 1934, C. I. 2409/33).

Art. 1705. Aczkolwiek na mocy umowy dzierżawy strony nabycy pewne prawa tylko w stosunku do siebie, a nie względem osób trzecich, i dzierżawca nie może nadanego mu umową dzierżawy prawa objęcia majątku w posiadanie przeciwstawić osobie, która na podstawie również zawartej z właścicielem majątku umowy dzierżawy już objęła ten majątek w swoje posiadanie, chociażby jej umowa była późniejsza, jednakże powyższa zasada nie może mieć zastosowania, gdy ów drugi dzierżawca przy zawarciu umowy działał w złej wierze, wiedząc o tem, że właściciel wydzierżawił już swój majątek komu innemu, i w takim przypadku pierwszy dzierżawca może wytoczyć przeciwko właścicielowi majątku i drugiemu dzierżawcy powództwo o unieważnienie ich umowy, jako zawartej na obejście jego praw, z obrazą zasad, wyrażonych w art. 1528 i 1529 t. X. cz. I. Zw. Pr. (1. V. 1934, C. I. 760/33).

Ustawa postępowania cywilnego 1864 r.

Art. 1150. Przesłanie Sądowi akt komornika, dotyczących sprzedaży, nie niezwłocznie po wydrukowaniu obwieszczeń o licytacji, lecz dopiero na siedem dni przed terminem licytacji, nie może być powodem nieważności licytacji, gdy nie zostało stwierdzone, by z powodu spóźnionego przesłania akt ktokolwiek miał utrudnioną możliwość uczestniczenia w przetargu oraz by wskutek tego, że akta znajdowały się u komornika, przeglądanie tych akt było zatamowane. (19. I. 1934, C. I. 844/33).

Ustawa z d. 18. XII. 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. 1920 r. poz. 7).

Art. 1. Zwyczaj może być stosowany tam, gdzie brak normy ustawowej, regulującej dany stosunek; czas pracy w przemyśle i handlu, jak również i stawki wynagrodzenia za pracę ponad normę przepisową, reguluje ustawa z dn. 18 grudnia 1919 r., która jednocześnie ściśle określa, do jakich pracowników może być stosowana, jedynie więc przepisy tej ustawy, a nie zwyczaj, decydują, czy do pracy danego pracownika w godzinach nadliczbowych mogą mieć zastosowanie stawki wynagrodzenia w niej przewidziane. (28. II. 1934, C. I. 2537/33).

*Ustawa z 24. III. 1920 r. o nabywaniu nieruchomości
przez cudzoziemców (Dz. U. 1933 r., poz. 202).*

Art. 8. Artykuł ten przez „przeniesienie prawa własności na spadkobierców” rozumie wyłącznie przejście prawo własności w drodze spadkobrania po śmierci spadkodawcy. (Uchwała całej Izby Cywilnej 10. III. 1934, C. Prez. 33/33).

*Ustawa z d. 19. V. 1920 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu
na wypadek choroby (Dz. U. poz. 272).*

Art. 3. Agent podróżujący może być albo pracownikiem stałym przedsiębiorstwa i pobierać wynagrodzenie za pracę, albo też jest przygodnym pośrednikiem, niezwiązanym z firmą umową pracy; sama nazwa „agent podróżujący” nie decyduje jeszcze o charakterze stosunku umownego i w każdym poszczególnym przypadku stosunek agenta do firmy winien być oceniony i zakwalifikowany pod względem prawnym jedynie po zbadaniu okoliczności, wskazujących, w jakich warunkach odbywa się jego praca. (1. III. 1934, C. I. 1963/33).

Art. 56. Należności Kasy Chorych korzystają z przywileju z art. 41 p. 2 Ust. Hip. w tym tylko przypadku, gdy mają związek z daną nieruchomością, związek zaś taki zachodzi wówczas, gdy nieruchomość używana jest bezpośrednio dla potrzeb przedsiębiorstwa, w którym pracowali ubezpieczeni, albo gdy ubezpieczeni zatrudnieni byli dla potrzeb samej nieruchomości. (13. IVI 1934, C. I. 2082/33).'

Art. 85. Mylna wzmianka w orzeczeniu Kasy Chorych o trybie zaskarżenia i (wskazanie Sądu Okręgowego zamiast Sądu Grodzkiego) nie może zwolnić skarżącego od zastosowania się do przepisów art. 85 i 106 powyższej ustawy, przewidujących dwutygodniowy termin prekluzyjny do zaskarżenia orzeczeń Zarządu Kasy Chorych. (28. III. 1934, C. I. 2635/33).

Ustawa z d. 29. X. 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. poz. 733).

Art. 20. O przyjęciu danej osoby na członka spółdzielni rozstrzyga nie tylko stwierdzenie tego faktu na deklaracji przystępującego podpisem zarządu z podaniem daty, o czym jest mowa w przepisie o charakterze porządkowym art. 20 ustawy o spółdz., lecz przyjęcie to może wynikać z bezspornych i niebudzących wątpliwości

okoliczności, świadczących o posiadaniu przez daną osobę przymiotu członka spółdzielni. (16. II. — 2. III. 1934, I. C. 1961/32).

Art. 22. Kara umowna na rzecz spółdzielni nie może być ustanawiana w drodze regulaminu, o ile ostatni nie został przyjęty przez walne zgromadzenie spółdzielni. (8. III. 1934, G. I. 1903/33).

Art. 23. Artykuł ten przewiduje możliwość ustąpienia członka spółdzielni przed rozwiązaniem tejże, a więc i uregulowanie jego należności w spółdzielni niezależnie od należności innych członków spółdzielni i jej dalszych losów, art. zaś 1870 K. C. ograniczający możliwość zrzeczenia się przez spółnika udziału w spółce, nie ma zastosowania w spółdzielniach. (23. II. 1934, C. I. 942/33).

Ustawa wodna z d. 19 września 1922 r. (Dz. U. 1928 r. poz. 574).

Art. 153. Za zobowiązania spółki wodnej wobec osób trzecich członkowie spółki odpowiedzialni bezpośrednio nie są, są bowiem obowiązani przyczyniać się tylko do zebrania funduszy na pokrycie długów spółki, na których uiszczenie majątku spółki nie wystarcza, datkami, których wysokość wyznacza zarząd stosownie do postanowienia statutu, na co wierzyciele spółki wpływu mieć nie mogą; zgodnie z tem wyrok, uzyskany przeciwko spółce wodnej, nie ulega wykonaniu w stosunku do członków spółki. (12. I. 1934, C. I. 673/33).

Ustawa z d. 11. IV. 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. poz. 406).

Art. 11 ust. 4. Właściciel domu, odnajmujący część swego własnego mieszkania, może zastrzec warunek, jaki przysługiwałby lokatorowi z uwagi na przepis ust. 4, art. 11 ustawy o ochronie lokatorów. (2. III. 1934, C. I. 2381/33).

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z d. 14. V. 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań (Dz. U. 1925 r. poz. 213).

§ 29 ust. 1 lit. a. Gdy dłużnik osobisty nieruchomości obciążoną należnością z tytułu reszty szacunku sprzedał, przekazując tę należność do zapłaty nowonabywcy, miara przerachowania winna być uzależniona od tego, jaki był wynik pieniężny dla dłużnika dokonanej sprzedaży i czy uchronił on od deprecjacji uzyskaną z tego źródła sumę; o ileby się okazało, iż dłużnik utracił całą tę sumę, czyli, że w majątku jego nie zachował się wcale ekwiwalent niedopłaconej wierzycielowi przy kupnie od niego majątku ceny szacun-

kowej, nie byłoby słuszne, przy braku innych przyczyn wyższej waloryzacji (jak np. zawiniona zwłoka dłużnika, dobry jego ogólny stan majątkowy), przerachowanie wierzytelności w stosunku do niego w wyższej mierze, niż w stosunku do dłużnika rzeczowego, obecnego właściciela, nieruchomości, i tem samem uznanie, iż odpowiedzialność jego osobista za dług przekracza sumę zabezpieczenia hipotecznego. (24. V. 1934, C. I. 2757/33).

§ 34 p. 2. Aczkolwiek prawodawca w ust. 2 § 34 rozp. walor, przewiduje dla przerachowania zabezpieczonych na hipotece kapitałów wieczystych ścisłą miarą 100%-wą, jednak zezwala na odstępnie od niej z ważnych powodów, za powód zaś taki winna być ze względów słuszności uznana okoliczność, że przerachowany kapitał, stanowiący legat wieczysty, przekroczy przy zastosowaniu powyższej miary wartość całej obciążonej nim nieruchomości, mającej zgodnie z zamierzeniem zapisodawcy być zabezpieczeniem i pokryciem zapisanej sumy. (11. IV. 1934, C. I. 921/33).

§ 38. „Miara przerachowania wskazana niniejszem rozporządzeniem”, o której mówi § 38 rozp. walor., to ta miara, która dla danego stosunku prawnego jest przewidziana w odnośnym przepisie rozporządzenia waloryzacyjnego; jeżeli chodzi więc np. o przerachowanie należności z pożyczki, zabezpieczonej aktem zastawu nieruchomości ziemskiej, pod zakaz § 38 podpada przerachowanie, przekraczające normy, przewidziane w §§ 5 i 6 w związku z § 10 rozp. walor., z zastrzeżeniem jednak, wpływającym z ust. 3 § 33 rozp. walor., który pozwala w pewnych przypadkach na przerachowanie zabezpieczenia, ciężącego na nieruchomości, aż do wysokości miary przerachowania pretensji osobistej. (12. VI. 1934, C. J. 2579/33).

Prawo wekslowe z d. 14. XI. 1924 r. (Dz. U. poz. 926).

Art. 15. Właścicielem weksłu staje się jedynie nabywca w dobrej wierze. (12. I. 1934, C. I. 978/33).

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z d. 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. poz. 323).

Art. 7. Pracodawca po okresie pracy próbnej ma prawo pracownika zwolnić, jeżeli atoli go nie zwalnia, tylko choćby bez bliższego porozumienia zatrzymuje na tem samem lub innem stanowisku, zawiązuje z nim przez samo dopuszczenie go do dalszej pracy umowę o pracę na czas nieokreślony. Z istoty umowy o pracę wy-

nika, że za każdą pracę w braku wyraźnej umowy przeciwnej należy się stosowne wynagrodzenie, wobec czego należy przyjąć, że jeżeli pracodawca dopuszcza pracownika do pracy, to tem samem godzi się na zapłatę wynagrodzenia, które w braku oznaczenia ustala się w myśl art. 8 rozporządzenia z d. 16 marca 1928 r.; umowa o wykonywanie bezpłatnej praktyki nie może się rozciągać na pracę, wykonywaną po okresie próby. (5. XII. 1933, C. I. 1869/33).

Art. 12. Jeżeli gratyfikacje nie stanowiły integralnej części stałego wynagrodzenia danego pracownika lub danej kategorii pracowników, lecz w myśl umowy lub zwyczaju były przyznawane i płacone tylko pewnym określonym imiennie pracownikom lub pewnej określonej kategorii pracowników, gratyfikacje te nie należały się innym pracownikom w okresie ich pracy w przedsiębiorstwie, nie należą się więc i po rozwiązaniu z nimi stosunku pracy. (21. III. — 10. IV. 1934, C. I. 2665/33).

Art. 21. Tylko bieżące składki ubezpieczeniowe na wypadek choroby oraz podatek dochodowy wolno pracodawcy potrącać z wynagrodzenia pracownika. (3. I. 1934, C. I. 701/33).

Art. 29. Z wyraźnego brzmienia tego przepisu wynika, iż jedynie wypowiedzenie pracy, o którym mowa w art. 25 rozporządzenia z d. 16. III. 1928 r., nie może nastąpić podczas choroby pracownika, natomiast pomieniony przepis, mający charakter wyjątkowy, jak również przepis art. 32 tegoż rozporządzenia bynajmniej nie zawierają zakazu bezzwłocznego rozwiązania umowy pracy przez pracodawcę podczas choroby pracownika w razie, gdy tenże spełnił czyn, uprawniający do zwolnienia go bez wypowiedzenia. (7. XII. 1933, G. I. 1592/33).

Art. 39. Wydanie przez pracownika pokwitowania z odbioru należności z tytułu stosunku umownego i o zrzeczeniu się wszelkich roszczeń do pracodawcy jeszcze przed opuszczeniem pracy, ale już po tem, jak praca ta została mu wypowiedziana, winno być uznane za ważne, gdyż w tych warunkach brak podstaw do domniemania, iż pracownik, wydając pokwitowanie, działał pod przymusem moralnym, wywołanym obawą utraty pracy. (28. II. 1934, C. I. 2608/33).

Ustawa z 13. III. 1929 r. o umowach sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości ziemskich (Dz. U. poz. 246).

Art. 5. Pomieniona ustawa bynajmniej nie wymaga, aby, w razie śmierci nowonabywcy, z żądaniem przeniesienia prawa własności na zasadzie art. 5 tejże ustawy wystąpili wszyscy spadkobiercy

nowonabywcy, i przeto spadkobierca, pozostający w posiadaniu spornej nieruchomości lub jej części, może wystąpić z powyższą akcją o przewłaszczenie bądź na imię i na rzecz spadkobierców, względnie spadku po zmarłym nowonabywcy, bądź też, o ile ma szczególne ku temu uprawnienia, na imię własne i wyłącznie na swoją korzyść. (27. II. 1934, C. I. 1061/33).

Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 1932 r. poz. 934).

Art. 112. Przepisu art. 112 k. p. c, że dla uzyskania prawa ubogich konieczne jest wykazanie „zupełnego ubóstwa”, nie można rozumieć w ten sposób, iż z prawa ubogich mogą korzystać tylko ci, którzy żadnego absolutnie majątku lub dochodu nie posiadają, lecz należy uważać, że „zupełne ubóstwo” w znaczeniu, użytym w art. 112 k. p. c, zachodzi również wtedy, gdy strona posiada pewien dochód lub majątek, lecz tak nikły w stosunku do podlegających zapłacie przez nią kosztów procesu, iż nie mogłoby ich pokryć bez podważenia swojej egzystencji. (12. VI. 1934, C. I. 2577/33).

Art. 114. Sąd przeprowadza przewidziane w art. 114 k. p. c. dochodzenie tylko wtedy, gdy ma wątpliwość co do istotnego stanu majątkowego strony, domagającej się przyznania jej prawa ubogich, i przepis powyższy nie stanowi, aby sąd we wszystkich przypadkach, gdy uznaje za nieudowodnione zupełne ubóstwo petenta, występującego o prawo ubogich, obowiązany był zarządzić przeprowadzenie dochodzenia w tym przedmiocie. (1. II. 1934, C. I. 1937/33).

Art. 213. Gdy chodzi o niewłaściwość ze względu na wartość przedmiotu sporu, zastosowanie przepisu art. 213 k. p. c, z mocy którego sąd z urzędu odrzuca pozew, wniesiony z naruszeniem przepisów o właściwości, dopuszczalne jest tylko w początkowym stadium procesu, dopóki nie doręczono pozwu stronie pozwanej, w dalszym zaś toku postępowania sąd, w myśl art. 236 k. p. c, bierze pod rozagę z urzędu tylko niewłaściwość t. zw. nieusuwalną, czyli taką, która opiera się na tem, iż sąd nie mógłby być właściwy nawet na podstawie umowy stron, natomiast do rozważenia kwestji niewłaściwości, która mogłaby być usunięta w drodze prorogacji, sąd przystępuje tylko na skutek zarzutu, zgłoszonego przez stronę pozwaną w czasie przepisany (art. 235 k. p. c). (16. II. 1934, C. I. 2550/33).

Art. 265. Książeczki obrachunkowe, przewidziane w art. 26 rozporządzenia o umowie o pracę robotników, aczkolwiek nie są podpisywane przez pracodawcę i pracownika, winny być podciągnięte pod pojęcie dokumentu w rozumieniu art. 265 k. p. c. (12. IV. 1934, C. I. 2844/33).

Art. 350. Zgłoszenie przez stronę w sekretarjacie sądowym we właściwym terminie ustnie wniosku o sporządzenie wyroku z uzasadnieniem, połączone z jednoczesnem złożeniem opłaty sądowej za doręczenie wyroku, nie może być uważane za sprzeczne z przepisami art. 350 k. p. c. (18. I. 1934, C. I. 2311/33).

Art. 393. Przepis art. 393 § 2 k. p. c. ma zastosowanie również w postępowaniu, wszczętem w sądzie pracy. (22. XII. 1933, G. I 2193/33).

Art. 393 § 2. Żaden przepis k. p. c. nie zwalnia strony, która zamierza wnieść apelację, od obowiązku zażądania sporządzenia wyroku z uzasadnieniem wówczas, gdy sąd z urzędu bez jej wniosku sporządził to uzasadnienie; zwolnienie z tego obowiązku służy stronie jedynie wtenczas, gdy wyrok ma być doręczony z urzędu. (19. IV. 1934, C. I. 1744/33).

Art. 424 § 2. Postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenjenta ubocznego nie kończy postępowania w sprawie, a skutek tego nie ulega zaskarżeniu w drodze kasacji. (27. II. 1934, C. I. 2907/33).

Art. 429 § 2. Aczkolwiek k. p. c. nie przewiduje w żadnym innym przypadku, poza odrzuceniem skargi kasacyjnej oraz odmową zwrotu kaucji kasacyjnej, zażalenia do Sądu Najwyższego, to jednak należy dojść do wniosku, że gdy postanowieniem drugiej instancji sądowej zostało odrzucone zażalenie, nie może być zamknięta droga do dalszego zaskarżenia tego postanowienia w trybie zażalenia do Sądu Najwyższego, wobec zupełnej analogji z zażaleniem na odrzucenie skargi kasacyjnej. (15. III. 1934, C. I. 11/34).

Art. 452 § 2. Na postanowienie Sądu II. instancji, odmawiające wznowienia postępowania, zażalenie do Sądu Najwyższego nie służy, natomiast dopuszczalna jest skarga kasacyjna. (17. VIII. 1934, C. I. 2231/33).

Witold Świącicki,
Sędzia Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO
(B. ZABÓR AUSTRIACKI)

Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 22. Po doręczeniu pozwu powód nie może odstąpić od oznaczenia wartości przedmiotu sporu, podanej przez się w pozwie. Na zarzuty pozwanego, zgłoszone we właściwym czasie przeciwko oznaczeniu wartości przedmiotu sporu przez powoda w pozwie, sąd pierwszej instancji ustalić ma wartość tę postanowieniem, chociażby powód uzupełnił opłatę sądową do wysokości odpowiadającej twierdzonej przez pozwanego wartości przedmiotu sporu. Ustalenie to ma znaczenie nie tylko dla kwestji opłat sądowych, lecz także dla kwestji właściwości sądu, jakoteż dopuszczalności świadków odwoławczych tudzież obsady sądu. (O. z 5. II. 1934 C. II. 48/33).

Art. 22 i 377. Sąd pierwszej instancji może swe postanowienia o oznaczeniu wartości przedmiotu sporu zmienić wskutek zmiany okoliczności sprawy. Sąd drugiej instancji nie jest uprawniony do zmiany oznaczenia wartości przedmiotu sporu, dokonanego przez Sąd pierwszej instancji, gdy okoliczności sprawy nie doznały zmiany. (O. z 31. VIII. 1934 C. II. 749/34).

Art. 125. Na odmowę prawa ubogich przez Sąd drugiej instancji nie jest dopuszczalne zażalenie do Sądu Najwyższego, lecz jedynie skarga kasacyjna. (O. z 28. XI. 1933 R. 468/33 i O. całej Izby cywilnej z 28. IV. 1934 Prez. 18/34).

Art. 231 § 2. Dowód ze świadków ofiarowany dopiero po przeprowadzeniu dowodu z wysłuchania stron i po kilkakrotnem odraczaniu rozprawy może być pominięty. (O. z 29. I. 1934 C. II. 35/33).

Art. 349 § 2. Ogłoszenie sentencji wyroku przez innego sędziego, niż tego, który wydał wyrok, nie stanowi pogwałcenia istotnych przepisów postępowania, gdyż nie może mieć stanowczego wpływu na wynik sprawy. (O. z 9. I. 1934 C. II. 38/33).

Art. 404. Sąd apelacyjny może pominąć fakty i dowody, przedstawione przez stronę dopiero w apelacji, jeżeli fakty te i dowody wiadome były stronie już w postępowaniu w pierwszej instancji. (O. z. 10. IV. 1934 C. II. 101/34 i z 13. IV. 1934 C. II. 69/34).

Art. 409 p. 5. Nieważność z art. 409 p. 5 istnieje wówczas, gdy sędzia drugiej instancji jest identyczny z sędzią, który wydał zaskarżony wyrok w pierwszej instancji. Nie istnieje zaś wówczas, gdy sędzia drugiej instancji wydał w pierwszej instancji postanowienie,

poprzedzające wydanie wyroku pierwszej instancji. (O. z 29. I. 1934 C. II. 35/34).

Art. 413 § 1. Pozwanemu nie służy zażalenie na uznanie przez Sąd drugiej instancji wyroku za natychmiast wykonalny. (O. z 9. I. 1934 C. II. 38/33).

Art. 424 § 2. Na postanowienia Sądu okręgowego, wydane przezeń w charakterze Sądu drugiej instancji, nie służy stronom zażalenie do Sądu apelacyjnego. (O. z 10. IV. 1934 C. II. 261/34 i z 31. VIII. 1934 C. II. 1003/34).

Art. 424 § 2. Na postanowienie Sądu drugiej instancji, odmawiające adwokatowi dopuszczenia go do zastępstwa strony, nie służy adwokatowi skarga kasacyjna, gdyż odmowa powyższa nie kończy postępowania w sprawie procesowej. (O. z 13. IV. 1934 C. II. 49/34).

Art. 425 § 1. Skarga kasacyjna na odrzucenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia opłaty sądowej od skargi apelacyjnej jest niedopuszczalna w przypadku, gdy w danej sprawie ze względu na wartość przedmiotu sporu skarga kasacyjna na wyrok Sądu drugiej instancji nie byłaby dopuszczalna. (O. z 2. I. 1934 C. II. 32/33).

Art. 425 § 1. W sprawach o opróżnienie i oddanie przedmiotu najmu skarga kasacyjna stronom nie służy, jeżeli Sąd pierwszej instancji ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę nie przenoszącą pięciuset złotych, lub jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia kwoty tej nie przenosi. (O. z 2. V. 19934 C. II. 443/34 i 583/34).

Art. 426. Skarga kasacyjna nie może być oparta na zwalczaniu oceny dowodowej Sądu drugiej instancji. (O. z 31. X. 1933 C. II. 19/33).

Art. 444. Skarga o wznowienie postępowania, zakończonego wyrokiem Sądu Najwyższego, nie może być oparta na tem, że w sporze głównym małoletni zastąpieni byli przez swego ojca, którego interes co do przedmiotu sporu pozostawać miał w kolizji z interesem małoletnich. (O. z 23. I. 1934 C. II. 36/33).

Art. 445 § 2. Skarga o wznowienie nie może być oparta na innej podstawie prawnej, niż na której zasadzało się powództwo w sporze głównym. (O. z 30. V. 1934 C. II. 25/33).

Art. 445 § 2. Zmiana poglądów w nauce lub w orzecznictwie co do wartości środka dowodowego (próby krwi) nie uzasadnia skargi o wznowienie/(O. z 21. II. 1934 C. II. 9/33).

Art. 445 § 2. Za nowe środki dowodowe mogą być poczytane świadectwa lekarskie, które w poprzednim postępowaniu mogły być przedłożone dopiero po zamknięciu rozprawy w drugiej instancji, któreby zatem w temże postępowaniu w trzeciej instancji stanowiły niedopuszczalną nowość. (O. z 3. VI. 1933 C. II. 1/33).

Art. 447. Wyrażenie: „orzeczenie co do istoty sprawy”, zaczerpnięte z terminologii rosyjskiej ustawy postępowania cywilnego z r. 1864, oznacza to samo, co w austriackiej procedurze cywilnej objęte było wyrażeniem: „orzeczenie w rzeczy samej”. Obydwa te wyrażenia oznaczają orzeczenie o żądaniu pozwu w przeciwieństwie do orzeczeń, dotyczących procesowych kwestii wпадkowych, poprzedzających wydanie orzeczenia o żądaniu skargi lub czyniących wydanie tego orzeczenia zbędnem. Orzeczenie Sądu Najwyższego rozpoznające przyczyny rewizyjne z § 509 L. 2, 3 lub 4 austr. proc. cyw. jest orzeczeniem „co do istoty sprawy”. (O. z 15. V. 1934 CL II. 8/33).

Art. 447. Sąd Najwyższy nie jest powołany do rozpoznawania skargi o wznowienie, jeżeli w poprzednim postępowaniu odrzucił rewizję jako niedopuszczalną, a tem samem nie orzekał w sporze co do istoty sprawy. (O. z 20. IX. 1933 C. II. 7/33).

Art. 447. Sąd Najwyższy nie jest powołany do rozstrzygania o przyznaniu pozwanemu kosztów narosłych temuż wskutek wniesienia przeciwko niemu cofniętej następnie skargi o wznowienie, jeżeli skarga ta, wniesiona do Sądu drugiej instancji, nie została przed jej cofnięciem przedłożona Sądowi Najwyższemu. (O. z 21. XII. 1933 C. II. 41/33).

Art. 448. 1. O terminie wniesienia skargi o wznowienie, przekazanej sądowi właściwemu, rozstrzyga data jej pierwotnego wniesienia. Przekazanie skargi o wznowienie jest jednym z aktów postępowania. (O. z 15. V. 1934 C. II. 8/33).

2. Podanie o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie powinno być wniesione do sądu w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. (O. z 21. II. 1934 C. II. 9/33).

Art. 451. Skarga o wznowienie ulega odrzuceniu, na posiedzeniu niejawnem, jeżeli wniesiona została po upływie miesiąca od czasu, kiedy strona dowiedziała się o rzekomych nowych faktach i dowodach. (O. z 25. X. 1933 C. II. 17/33) lub jeżeli fakty i dowody, podane w skardze jako nowe, nie mogą mieć istotnego wpływu na wynik sprawy. (O. z 17. IV. 1934 C. II. 385/34).

Art. 451. 1. Sąd, odrzucając skargę o wznowienie na posiedzeniu niejawnym, wydaje swe orzeczenie w postaci postanowienia. (O. z 8. VI. 1933 C. II. 4/33).

2. Skargę o wznowienie odrzucić należy na posiedzeniu niejawnym również w przypadku uwzględnienia z urzędu niewłaściwości sądu, opierającej się na tem, iż sąd nie mógłby być właściwym nawet na podstawie umowy stron. (O. z 20. IX. 1933 C. II. 7/33).

Art. 452 § 2. Na postanowienia Sądu pierwszej instancji, odmawiające wznowienia, służy stronie zażalenie do Sądu drugiej instancji. Na postanowienia Sądu drugiej instancji, odmawiające wznowienia, służy stronie skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, gdyż postanowienie takie kończy postępowanie. (O. z 2. XI. 1933 C. II. 616/33). Natomiast na odmowę wznowienia przez Sąd drugiej instancji nie służy stronie skarga apelacyjna do Sądu apelacyjnego, chociażby Sądem orzekającym w drugiej instancji był Sąd okręgowy. Skarga apelacyjna, wniesiona mimo to przez stronę, powinna jako w kpc. nie przewidziana ulec odrzuceniu i nie może być przez Sąd apelacyjny Sądowi Najwyższemu przekazana. (O. z 8. V. 1934 C. II. 678/34). Na odrzucenie skargi o wznowienie przez Sąd drugiej instancji nie służy stronie również zażalenie do Sądu Najwyższego. Nazwanie przez stronę wniesionego przez nią świadka odwoławczego zażaleniem zamiast skargą kasacyjną nie jest tylko mylnem oznaczeniem środka odwoławczego lecz usterką natury zasadniczej. Wniesione zażalenie — jako w kpc. nie przewidziane — ulega odrzuceniu. (O. z 2. XI. 1933 R. 616/33).

Art. 453. Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę o wznowienie, może poprzestać na dopuszczeniu wznowienia i przekazania sprawy sądowi drugiej instancji; dalsze zaś wnioski o uchylenie lub zmianę wyroku, zapadłego w sporze głównym, mogą być przez stronę zgłoszone przed właściwym sądem drugiej instancji. (O. z 15. V. 1934 C. II. 8/33).

Art. 453. Postanowienie Sądu Najwyższego, dopuszczające wznowienie, nie może zawierać rozstrzygnięcia o kosztach skargi o wznowienie. Orzeczenie to wydać ma stosownie do wyniku sprawy o wznowienie Sąd drugiej instancji, któremu Sąd Najwyższy przekazał rozpoznanie sporu. (O. z 3. VI. 1933 C. II. 1/33).

Art. 480. Zapis na sąd polubowny obowiązuje także cesjonariusza na którego przeszły roszczenia objęte zapisem polubownym. (O. z 1. III. 1934 C. II. 34/33).

Art. 529 i 538. Sąd nie może przekazać komornikowi wydania orzeczenia o kosztach wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. (O. z 24. I. 1934 R. 766/99).

Przepisy wprowadzające k. p. c.

Art. XXV p. 4. 1. Sądowe wypowiedzenie, przewidziane w umowie najmu jako przesłanka rozwiązania umowy, może być po wejściu w moc k. p. c. dokonane przez wniesienie do sądu pozwu o odebranie przedmiotu najmu z zachowaniem co do terminu odebrania umownego terminu wypowiedzenia. (O. z 15. X. 1933 C. II. 16/33).

2. Pomimo wejścia w życie k. p. c. obowiązują na obszarze b. zaboru austriackiego w postępowaniu upadłościowym i układowym nadal przepisy § 528 austr. proc. cyw. o niedopuszczalności rekursu rewizyjnego od uchwały sądu drugiej instancji, zatwierdzającej uchwałę pierwszej instancji. (O. z 22. III. 1933 R. 113/33 i 19. VII. 1933 R. 465/33).

Art. XLI. 1. Sąd okręgowy nie może się uznać po dniu 1 stycznia 1933 r. rzeczowo niewłaściwym do rozpoznania sporu, wszczętego przed tym dniem(chociażby spór ten według przepisów austriackiej normy jurysdykcyjnej należał do wyłącznej właściwości sądów grodzkich, jeżeli według przepisów k. p. c. spór ten może należeć do właściwości sądu okręgowego. (O. z 1. III. 1933 R. 85/33).

2. Powództwo, wytoczone przed wejściem w życie k. p. c. przez lokatora o roszczenie majątkowe pozostające w związku z umową najmu przeciwko właścicielowi realności w sądzie według austr. normy jurysdykcyjnej niewłaściwym, należy po wejściu w życie kpc. przed tenże sąd, jeżeli sąd ten jest miejscowo właściwy ze względu na miejsce zamieszkania zarządcy realności. (Art. 34 § 1 kpc). (O. z 21. III. 1933 R. 34/33).

Przepisy wprowadzające prawo o sądowym postępowaniu egzek.

Art. LXXI. Postanowienia art. LXXI stosują się jedynie do trybu postępowania egzekucyjnego po przyłączeniu się doń nowego wierzyciela egzekwującego; a nie do przewodu poprzedzającego połączenie a dotyczącego nadania klauzuli wykonalności i dozwoleń egzekucji. (O. z 26 IV. 1933 R. 203/33).

Dr. Włodzimierz Dbałowski,
Sędzia Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO
(B. ZABÓR PRUSKI)*Kodeks cywilny.*

§§ 31, 89, 823 i nast. Do obowiązków, których naruszenie uzasadnia winę personelu kolejowego, należy zwracanie uwagi na to i śledzenie w czasie postoju przed odjazdem pociągu, czy wagony się nie przepełniły, a w danym razie niedopuszczenie do tego, aby podróżni wskutek przepełnienia odbywali podróż połączoną z niebezpieczeństwem. Tak samo ma personel kolejowy obowiązek troszczenia się o to, aby po ruszeniu pociągu pasażerowie nie wskakiwali do wagonów, skoro w ten sposób powstać mogą nieszczęśliwe wypadki, jak to uczy doświadczenie życiowe, a przedewszystkiem znane być powinno funkcjonariuszom kolejowym. Uchybienie powyższym obowiązkom świadczyć może o niedostatecznych instrukcjach i o wykonywaniu nienależytego nadzoru przez organy przełożone, powołane do zastępstwa, skąd obok odpowiedzialności z § 831 zachodzić może obowiązek do odszkodowania na zasadzie §§ 31, 89 k. c. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 226/33).

§§ 139, 427. Umowa zawarta we własnym imieniu oraz w imieniu dalszych osób bez ich pełnomocnictwa staje się skuteczna, chociaż te dalsze osoby umowy nie zatwierdziły, oraz chociażby należało stwierdzić, że umowa miała być skuteczna w całości tylko w razie ich przystąpienia, jeżeli te dalsze osoby odziedziczą zawierającego umowę i udział wszystkich osób w umowie zamierzony był jedynie z uwagi na należyte dopełnienie obowiązku z § 433 uc. (Wyrok z 11. 5. 1934. — C. III. 247/33).

§ 242. Normy waloryzacyjne rozp. z 14. 5. 1924 przedstawiają miarę, według której zgodnie z zasadą uczciwości i zaufania określić należy zdewaluowane roszczenie. Miara ta uchodzić więc musi jako miarodajna od samego zachwiania się waluty markowej, czyli że i w czasie przed wejściem w życie rozp. z 14. 5. 1924. dłużnik, chcąc swemu zobowiązaniu uczynić zadość, powinien był świadczyć w tym samym stosunku, jaki wynika z tego rozporządzenia. Stąd zaofiarowanie w czasie inflacyjnym zapłaty w nominalnej wysokości przedstawia zaofiarowanie świadczenia częściowego, którego wierzyciel przyjąć nie potrzebował. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 153/33).

§§ 242, 249, 276, 278. Jeżeli Okręgowy Urząd Ziemski z pośród ogłoszeń reflektantów na kupno osady przyjął pewne zgłoszenie, wszczął z tym reflektantem dalsze pertraktacje i uczynił wszystko, aby upewnić reflektanta, że formalna umowa kupna sprzedaży będzie z nim zawarta, w szczególności przyjął wpłatę na cenę kupna

i oddał reflektantowi osadę w posiadanie, jeżeli do wszystkich tych czynności był O. U. Z. uprawniony, nie zastrzegł również skuteczności swych decyzji od zatwierdzenia Głównego Urzędu Ziemskiego, reflektant zaś uczynił zadość wszystkim warunkom i wymaganiom O. U. Z., to reflektant stał się cywilno-prawnym kontrahentem Skarbu Państwa i chociaż umowa nie została ostatecznie zawarta, powinien Skarb Państwa ustosunkować się do reflektanta według zasady uczciwości i zaufania, tak by nie wyrządzić mu żadnej szkody i krzywdy, a zatem mógł się cofnąć od zawarcia umowy tylko z ważnych przyczyn, leżących w osobie reflektanta, odmówienie zaś zawarcia umowy bez takich przyczyn obowiązuje do odszkodowania na zasadzie §§ 276, 278, 249 u. c. (Wyrok z 1. 2. 1934 — C III 94/33).

§ 249. Z pomiędzy kilku okoliczności, które wywołały szkodę, zdarzenie, które posiadało większe szkodliwe natężenie, nie pozbawia zdarzenia o mniejszem natężeniu, charakteru przyczyny. (Wyrok z 20. 4. 1934 — C III 211/33).

§§ 249, 843. Poszkodowany na ciele może żądać zapłaty nie tylko kosztów leczenia, które już powstały, lecz także tych, które powstaną w przyszłości, skoro § 249 nakazuje świadczyć sumę pieniężną, konieczną do przywrócenia zdrowia. Odszkodowanie w postaci renty nie czyni w tym względzie żadnej różnicy, bo chodzi o spłatę w częściach kwoty przypadającej w myśl § 249. Tak samo nie uzależnia § 843 żądania renty od poprzedniego powstania kosztów zwłaszcza, gdy przewiduje zastosowanie § 760 u. c. — Zasądzenie renty na cele kosztów leczenia i pokrycia większych potrzeb nie jest zależne od cierpień nieuleczalnych. Pominąwszy, że § 843 takiego warunku nie przewiduje, musiałaby renta mieć zawsze charakter renty dożywotniej; atoli czasowemu ograniczeniu jej nic nie stoi na przeszkodzie, gdyż dla ujęcia odszkodowania w formę renty miarodajna jest raczej okoliczność, czy poszkodowany czasowo lub też na zawsze ponosić będzie na zwiększone potrzeby periodycznie w przybliżeniu równe kwoty. Renta musi odpowiadać prawdziwej szkodzie, może zatem być w pewnych okresach wymierzona wyżej, aniżeli w innych, powinna jednak być również określona terminem końcowym, gdy potrzeby zwiększone z prawdopodobieństwem ustaną. Żądanie wynagrodzenia kosztów pokrycia zwiększonych potrzeb, które nie są spowodowane względami na przywrócenie normalnego stanu zdrowia, lecz przynieść mogą jedynie ulgę, uzasadnione jest także za okres, w którym poszkodowany potrzeb takich

nie zaspokajał, albowiem czynił wówczas oszczędności, które przyjąć muszą w udziale jemu, a nie sprawcy szkody. (Wyrok z 2. 3. 1934 — C III 174/33).

§ 300. Nieprzyjęcie kwoty zaofiarowanej jako zapłaty nie uzasadnia zobowiązania do wynagrodzenia szkody powstałej wskutek jej dewaluacji, gdy dłużnik miał możność przez zdeponowanie pieniędzy w sądzie zwolnić się od swego zobowiązania i zapobiec w ten sposób stratom dewaluacyjnym. (Wyrok z 27. 4. 1934 — C III 231/33).

§ 454. Okoliczność, że obok ceny kupna przejmie kupujący dalsze zobowiązanie, nie wyklucza zastosowania § 454, jeżeli sprzedający kupującemu przedmiot kupiony przewłaszczył i oddał w posiadanie, a cenę zakredytował. Przepis § 454 działa w tym wypadku tylko w odniesieniu do ceny; natomiast uprawniony jest sprzedający do odstąpienia od umowy, o ile kupujący z dalszym swem zobowiązaniem popadnie w zwłokę. Umowa nie traci charakteru kupna sprzedaży, chociaż strony określają ją inaczej. (Uchwała 3. 7. 1934 — C III 292/33).

§ 789. Osoba, do której rąk doszedł przekaz wbrew jej woli, nie znajduje się w roli odbiorcy przekazu w rozumieniu § 789. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 153/33).

§§ 823 i *nast.* Zajęcie przez prokuratora przedmiotów, które zdaniem jego pochodzą z przestępstwa, albo są narzędziem lub dowodem przestępstwa, nie jest czynem niedozwolonym, jeżeli prokurator dokonał go w granicach swych uprawnień i miał podstawę do podejrzewania przestępstwa. Prokuratura jest jedynie zobowiązana do zwrotu zajętych przedmiotów po ukończeniu postępowania karnego, jeżeli sąd nie zarządzi ich konfiskaty. Wynagrodzenie zaś szkody wchodzi w rachubę tylko w tym przypadku, gdy prokurator naruszył swój obowiązek urzędowy wobec posiadacza względnie właściciela przedmiotów. (Wyrok z 2. 3. 1934 — C III 161/33).

§ 826. Jakkolwiek praw obligacyjnych osób trzecich nie zalicza się do dóbr wymienionych w § 823 ust. 1 u. c, to jednak podjęcie czynności, które nie przedstawiają wykonywania własnych praw, ze świadomością, iż prawa obligacyjne osób trzecich istnieją i wskutek tych czynności doznać muszą uszczerbku, nie da się pogodzić z dobrymi obyczajami i zobowiązuje do odszkodowania na zasadzie § 826 k. c. Jeżeli więc kupujący wie, że sprzedający sprzedał nieruchomości już poprzednio ważną umową i jeżeli brak mu przekonania, że umowa nie będzie wykonaną, to pod rygorem skutków z cyt.

§ 826 nie wolno mu już nieruchomości tej kupować. Natomiast nie jest konieczną zмова pomiędzy kupującym a sprzedającym, gdyż, niemoralność działania w omawianym wypadku polega na samym świadomym i egoistycznym popieraniu własnych interesów z zupełnym zlekceważeniem interesów osób trzecich, opartych na ustawie, wobec czego obojętnym być musi, czy kupujący koluduje ze sprzedającym na korzyść poprzedniego kupca, czy też sam dopuszcza się naruszenia praw osoby trzeciej z umowy. Każda więc ze stron z osobna odpowiada za swoje działanie w miarę tego, jak daleko, spełnia ono przesłanki z § 826 w wyżej podanym znaczeniu. Jeżeli osoba kupująca rzecz już sprzedaną jest przekonaną, że pierwsza umowa wykonana nie będzie, to prawa obu kupujących z zawartych przez nich umów są równorzędne i każdy z nich posługiwać się może wszelkimi godziwymi środkami celem ich urzeczywistnienia. Uchybienie dobrym obyczajom polegałoby w tym wypadku nie na zawarciu umowy lub realizowaniu praw z niej wypływających, lecz na przekroczeniu przy realizowaniu granic zakreślonych ogólnymi zasadami moralności i odpowiedzialność z § 826 u. c. mogłaby mieć swą podstawę jedynie w uprzedzeniu jednego kupującego przez drugiego w nabyciu własności za pomocą niedopuszczalnych środków. Do takich należą datki pieniężne na dobroczynne cele, złożone u władz czynnych przy udzieleniu zezwolenia na przewłaszczenie* gdyż mają usposobić stronnictwo organa decydujące, a nawet w wypadku, gdy zamierzono osiągnąć tylko przyspieszenie sprawy, chodziłoby o niedopuszczalne wpływanie na normalny tok czynności. (Wyrok z 4. 5. 1934 — C III 319/33).

§ 1154. Cesja hipoteki księgowej, dokonana w formie odpowiadającej przepisom ustawy o księgach wieczystych, a nie wpisana do księgi wieczystej, wiąże strony w myśl § 873 ust. 2 k. c. i staje się skuteczną w odniesieniu do roszczenia osobistego, zabezpieczonego hipoteką, z chwilą wykreślenia hipoteki w księdze wieczystej bez równoczesnego wygaśnięcia pretensji osobistej. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 121/33).

§§ 1391, 1418. Roszczenie żony z umowy darowizny zawartej z mężem należy do mienia wniesionego. Zachodzi zatem działanie męża przeciw prawom żony, mogące zagrozić wniesionemu mieniu, jeżeli w nieuczciwej zмовie z osobą trzecią mąż przedsięwzię czynności, zmierzające do uniemożliwienia żonie zrealizowania jej roszczenia. (Wyrok z 6. 5. 1934 — C III 205/33).

§§ 1395, 1399. Ugoda co do przerachowania zobowiązania prywatno-prawnego jest rozporządzeniem, a nie zobowiązaniem, gdyż

zmienia bezpośrednio treść istniejącego prawa. (Wyrok z 19. 3. 1934 — C III 115/33).

§§ 1591 i 1593. Domniemanie prawne ustanowione w § 1591 nie służy przeciw ojcu (mężowi), lecz przeciw trzecim osobom, które w granicach § 1593 uprawnione są do zaczepienia nieślubności dziecka. Mąż sam, chcąc skutecznie zacząć ślubne pochodzenie dziecka, nie potrzebuje niczego innego wykazać, jak tylko, że dziecko to poczęte zostało przed zawarciem małżeństwa, a rzeczą strony pozwanej jest wykazać, że mimoto mąż w tym czasie miał stosunki cielesne z matką. (Wyrok z 25. 5. 1934 — 515/32).

Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 43, 50. Wątpliwości, jakie nasuwają się przy tłumaczeniu przepisów o właściwości, musi trona rozstrzygnąć sama, nie może; natomiast żądać wyjaśnienia ich w drodze art. 50. Dotyczy to w szczególności określenia „miejsce ostatniego wspólnego zamieszkania w Polsce”. (Uchwała z 28. 6. 1934 — C III N. 93/34).

Art. 112. Wniosek o przyznanie prawa ubogich staje się bezprzedmiotowy, jeżeli wnioskodawca na wezwanie sądu złoży opłatę sądową. (Uchwała z 21. 9. 1934 — C III Z. 528/34).

Art. 112. Udzielenie prawa ubogich nie następuje dla każdej instancji z osobna, jak to miało miejsce według § 119 niem. u. p. c, lecz dla całego sporu. O ile dalsze instancje są zdania, że powództwo lub obrona są oczywiście bezzasadne, powinny na zasadzie art. 119 § I k. p. c. cofnąć prawo ubogich z urzędu. (Uchwała z 15. 6. 1934 — C III Z. 297/33). Strona korzysta jednak z prawa ubogich dla jednej tylko instancji, jeżeli prosiła o takie ograniczone prawo i sąd orzekł zgodnie z takim wnioskiem. (Uchwała z 28. 6. 1934 — C III 377/33).

1. *Art. 114, 379.* Stwierdzenie, że sprawa nie ma widoków powodzenia, nie uzasadnia dostatecznie postanowienia, odmawiającego wnioskowi o udzielenie prawa ubogich, gdyż nie wskazuje konkretnych okoliczności, które w danej sprawie wykluczają słuszność żądania strony, ubiegającej się o prawo ubogich w sposób nakazany art. 379, 351 k. p. c.; pozatem zachodzić musi bezzasadność oczywista czyli taka, za którą stan faktyczny i wchodzące w rachubę normy prawne przemawiają bez wszelkich wątpliwości.

Art. 144 § 2, 389. Zawiadomienie o sporządzeniu uzasadnienia nie wymaga ani zaopatrzeniu pisma tego w datę, ani wymienienia w niem daty wyroku, jeżeli podano sprawę, w której wyrok zapadł,,

a wydano w sprawie tylko jeden wyrok. Ustawa nie przepisuje bowiem żadnej formy zawiadomienia. Wystarczy więc każde — nawet ustne — doniesienie, z którego strona w wystarczający sposób dowiedzieć się może, że wnioskowi jej o sporządzenie uzasadnienia stało się zadość, a tylko dla biegu terminu odwoławczego niezbędno jest ustalenie dnia zawiadomienia. Wobec braku nakazu, że zawiadomienie powinno być formalnie doręczone, niepotrzebne jest wy stosowanie do każdego z małżonków oddzielnego pisma, zwłaszcza jeżeli małżonkowie domagali się uzasadnienia w wspólnym wniosku i treść zawiadomienia doszła równocześnie do ich wiadomości. (Uchwała z 15. 6. 1934 — C III 77/34).

Art. 186. Załatwienie wniosku o przywrócenie terminu kasacyjnego nie należy do Sądu Najwyższego. (Uchwała z 21. 6. 1934 — C III 397/34)."

Art. 237, 424 § 82. Postanowienie odrzucające zarzut niewłaściwości sądu nie kończy postępowania, wobec czego skarga kasacyjna w tym wypadku jest niedopuszczalna. (Uchwała z 14. 9. 1934 — C III 636/34).

Art. 424 § 2. Postanowienie, którem Sąd odmówił wnioskowi o udzielenie wyroku z uzasadnieniem na piśmie, należy do postanowień kończących postępowanie, zatem służy w tym wypadku skarga kasacyjna.

Środek odwoławczy nazwany zażaleniem, który jako taki jest niedopuszczalny, natomiast spełnia warunki dopuszczalnej skargi kasacyjnej, traktować należy jako skargę kasacyjną, gdyż nie rozstrzyga nazwa użyta przez stronę, lecz treść środka odwoławczego. (Uchwała z 15—6. 1934 — C III 200/34).

Art. 427. Dla wykazania podstaw kasacyjnych nie wystarczy powołanie się na pisma złożone w innej skardze kasacyjnej.

Art. 250. Sąd pominąć może dowody, które żadną miarą nie wpłynęłyby na jego przekonanie. (Uchwała z 3. 7. 1934 — C III Z 301'33).

Ustawa z 18 marca 1932 o kosztach sądowych (Dz. Ust. poz. 252)

Art. 7. Zarządzenie przewodniczącego, zezwalające na uiszczenie opłaty rewizyjnej w ratach miesięcznych, jest niedopuszczalne i niewiążące, może być zatem odwołane tak przez Sąd Apelacyjny jak i Sąd Najwyższy. (Uchwała z 25. 5. 1934 — C III 250/33).

Art. 7, 9. Zażalenia na uchwały Sądu Apelacyjnego, postanawiające zwrócić stronie skargę rewizyjną wskutek nieuiszczenia opłat

sądowych nie są przewidziane w ustawie. W razie niezłożenia opłaty wskutek nieuchronnego wypadku służy stronie przywrócenie do pierwotnego stanu czasokresu do wniesienia i uzasadniania skargi rewizyjnej. (Uchwała z 29. 5. 1934 — C III 339/34),

Niemiecki kodeks handlowy.

§ 50. Postanowienie umowy o pracę, że pracobiorca powinien w sprawach dotyczących jego stosunku zwracać się do rady nadzorczej, nie wyklucza zmiany umowy w drodze porozumienia pomiędzy pracobiorcą a prokurystą, albowiem unormowanie stosunku pracy należy do zakresu uprawnień prokurysty, nie podlegających ograniczeniu, wobec czego prokurystą uchylić może postanowienie umowy o obowiązku zwracania się do rady nadzorczej. (Wyrok z 16. 3. 1934 — C III 146/33).

§ 72. Wypowiedzenie stosunku pracy w myśl warunków umowy oznacza zasadniczo zrzeczenie się prawa do natychmiastowego wypowiedzenia, wyklucza zatem oparcie później wypowiedzenia tego na ważnych przyczynach. (Wyrok z 16. 3. 1934 — C III 146/33).

Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Art. 273 § 3. Przepis ten nie może być stosowany, gdy strony z powodu załatwienia sprawy na posiedzeniu niejawnem nie mogły zgłosić zarzutu. Pozatem dotyczy on tylko Sądu Okręgowego, jak to wynika z jego treści, w szczególności z słów „na pierwszym posiedzeniu sądu i przed zgłoszeniem zarzutu co do istoty sprawy” w związku z zestawieniem z § 1 i 2 tegoż artykułu. Niema też żadnej podstawy do rozciągnięcia tego przepisu na Sądy Apelacyjne, z jednej strony, ponieważ postanowienia wyjątkowego nie można rozciągać na nieobjęte niem stany faktyczne, z drugiej zaś strony — wobec właściwości postępowania apelacyjnego, w szczególności przepisów art. 402 § 1 i 2 k. p. c. (Uchwała z 8. 6. 1934 — C III 76/34).

*Rozporządzenie z 28 12. 1934 o organizacji giełd (Dz. Ust. poz. 1019)
ze zmianami w rozporządzeniu z 6. 3. 1928 (Dz. Ust. poz. 250)*

§§ 31, 34 ust. 3. Przepisy niemieckiej ustawy giełdowej z 8. 5. 1908 uległy uchyleniu w całości, nie obowiązują zatem również w przedmiocie transakcyj terminowych. — Ustawa niemiecka doznać może zastosowania tylko na podstawie przepisów ustawy z 2. 8. 1926 o międzynarodowym prawie prywatnem, jako ustawa

zagraniczna, zaczem krajem (Inland) są wówczas Niemcy a nie Polska. Stosowaniu tej ustawy jako zagranicznej nie stoi na przeszkodzie art. 10 ust. z 2. 8. 1926, gdyż polska ustawa giełdowa nie zabrania transakcyj na giełdach zagranicznych ze skutkiem nieważności działań sprzecznych z takim zakazem. (Wyrok z 11. 5. 1934 — C III 253/33).

Niemiecka ustawa o postępowaniu cywilnem.

§ 322. Rozstrzygnięcie merytoryczne jest dopuszczalne dopiero wówczas, gdy zachodzą wszelkie przesłanki procesowe. Jeżeli Sąd zaprzeczył istnienia tych przesłanek, to do merytorycznego rozstrzygnięcia nie było miejsca i rozstrzygnięcie merytoryczne, które mimoto Sąd wydał, uchodzić musi pod względem § 322 jako niebyłe. Moc prawna orzeczenia ogranicza się w tym wypadku do części, dotyczącej przesłanek procesowych. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 153/33).

§ 567. Ustawa o postępowaniu cywilnem nie zna przedstawień przeciw uchwałom Sądu Najwyższego, rozstrzygającym zażalenie. Ponowne rozpoznanie zażeń nie jest dozwolone. (Uchwała z 6. 7. 1934 — C III 479/34).

§ 771. Posiadanie jako właściciel nie należy do praw, stanowiących przeszkodę w zbyciu i nie może uzasadnić opozycji przeciw egzekucji prowadzonej przez wierzyciela właściciela. (Wyroki z 16. 3. 23. 3 i 6. 4. 1934 — C III 185, 196 i 208/33).

*Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 14. 5. 1924
o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych
(Dz. Ust. 1925, poz. 213).*

§ 47. Prawomocne orzeczenie, którem przerachowuje sąd zobowiązanie prywatno-prawne, wyczerpuje prawo do przerachowania. Dlatego w postępowaniu tem pod rygorem prekluzji podniesione muszą być wszystkie środki zaczepne i obronne, które służyć mogą do ustalenia stopy przerachowania. Zmiany przerachowania nie uzasadniają również okoliczności, które nastąpiły po zapadnięciu orzeczenia. Określenie odsetek, służących wierzycielowi od kwoty ostatecznie przerachowanej, nie należy do orzeczenia o przerachowaniu. Jeżeli jednak sąd orzeczenie takie wydał, musi ono być uznane za istniejące i wiążące strony. (Wyrok z 16. 3. 1934 — C III 175/33 oraz z 13. 4. 1933 — C III 186/33).

Ustawa z 17. 2. 1922 o państwowej służbie cywilnej
(Dz. Ust. poz. 164).

Art. 118. Jakkolwiek w odniesieniu do funkcjonariuszów kolejowych utrzymane zostały w mocy przepisy ustawy niemieckiej z 17. 5. 1907 (Dz. Ust. Rzeszy str. 245), to jednak po wejściu w życie ustaw z 9. 10. 1923 (Dz. Ust. poz. 924) i 11. 12. 1923 (Dz. Ust. 1924 poz. 46) o prawach uposażeniowych i emerytalnych funkcjonariuszów państwowych droga prawna dla dochodzenia tychże praw została zamknięta. Stosunek bowiem urzędnika do państwa jest publiczno-prawny, ustawodawstwo polskie nie dozwala wyjątkowo na dochodzenie powyższych praw w sądach powszechnych, ustawa zaś uposażeniowa i emerytalna unormowała wszelkie stosunki związane z temi przedmiotami jednolicie dla całego Państwa, tak iż wyjątkowe niemieckie przepisy o dopuszczalności drogi prawnej nie mogły utrzymać się w mocy. (Wyrok z 23. 2. 1934 — C III 163/33).

Rozporządzenie Prezyd. Rzpltej z 29. 6. 1934 o lichwie pieniężnej
(Dz. Ust. poz. 574) z późniejszymi zmianami.

§§ 1, 3. Przekroczenie przepisanych rozmiarów korzyści zabronione jest bez względu na to, w jakich warunkach znajduje się dłużnik lub jakie czerpie on zyski z pożyczonych pieniędzy. Zapłaty, które przyrzekał dłużnik świadczyć osobie trzeciej tytułem dywidendy od posiadanych przez nią akcji, doliczyć należy do korzyści pobranych przez wierzyciela, jeżeli zobowiązanie się do powyższych zapłat nastąpiło za udzielenie pożyczki. — § 814 nie wyklucza żądania zwrotu korzyści świadczonych ponad ustawową normę, gdyż w myśl § 1 rozp. o lichwie pieniężnej zabronione jest również pobieranie odsetek nadmiernych, wobec czego w każdym razie ma zastosowanie § 812 u. c. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 141/33).

Niemiecka ustawa o opłatach adwokackich.

§§ 86, 93. Przepisy te nie mają zastosowania do czynności, które nie są objęte ustawą o opłatach adwokackich i nie należą do zakresu obowiązków zawodowych adwokata, w szczególności nie dotyczą porad prawnych, lecz załatwiania spraw majątkowych, wyszukiwania reflektantów na kupno domu i pertraktacyj z nimi, interwencji w różnych bankach i t. p. (Wyrok z 23. 2. 1934 — C III 167/33).

*Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 7. 6. 1927
o prawie przemyslowem (Dz. Ust. poz. 468).*

Art. 182 ust. 3 14, 185. Dobra wiara w zbędność uchwały zebrania członków i zatwierdzenia Ministra nie może zastąpić tych przesłanek w wypadkach, w których są one przepisane. Atoli podpiśnięcie wekslu w celu poręczenia za osobę trzecią nie podpada pod pojęcie pożyczki, nie wymaga zatem ani uchwały ani zatwierdzenia. (Wyrok z 25. 5. 1934 — C III 255/33).

Ordynacja powiatowa z 19. 3. 1881 (Prusk. zbiór ust. str. 179).

§ 137. W zaciągnięciu zobowiązań komisja ustanowiona przez wydział powiatowy nie jest krępowana formą przepisaną w § 137, albowiem przepis o formie odnosi się do zobowiązań zaciągniętych przez właściwe organy powiatu, a nie przez ich zastępców. Niemniej musi w wypadkach zastępstwa w czynnościach zobowiązujących powiat, pełnomocnictwo być ujęte w formę z cyt. § 137. (Wyrok i. 3. 1934 — C III 152/33).

*1. Ustawa z 15. 7. 1920 o likwidacji majątków prywatnych itd.
(Dz. Ust. poz. 467).*

*2. Rozporządzenie Rady Ministrów z 26. 9. 1921 w przedmiocie wykonania ustawy z 15. 7. 1920 o likwidacji majątków prywatnych itd
(Dz. Ust. poz. 595).*

1. Art. 14, 21 §§ 3 i nast. Nabywca nieruchomości podlegającej likwidacji nie może występować w sporze cywilno-prawnym z pretensjami wobec Skarbu Państwa dlatego, że postępowanie likwidacyjne przez zatrzymanie nieruchomości na rzecz Państwa było nielegalne, że p. i. toczyło się przeciwko zbywcy i że w postępowaniu tern nabywcę pominięto. Uchwały o zastosowaniu likwidacji podlegały wyłącznie ogłoszeniu w Monitorze Polskim, natomiast nie istniał obowiązek doręczania ich komukolwiek, z chwilą zaś ogłoszenia miał tak prawo, jak i obowiązek wniesienia w terminie miesięcznym sprzeciwu każdy zainteresowany, którym był również nabywca. Niezależnie od tego uchwały Komitetu Likwidacyjnego, zarządzające zatrzymanie nieruchomości na rzecz Państwa, wywierały skutki wobec każdego, bo miały w następstwie bezwzględne przejęcie prawa własności na Państwo, podlegały więc także przez nabywcę zaskarżeniu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Nabywca zatem chociaż szczególnie nie uwzględniony musiał podporządkować się zarządzeniom likwidacyjnym lub

je zaskarżyć w drodze przewidzianej w ustawie. Dopóki zaś zarządzenia te istnieją, są one jako akty administracyjne wydane przez, powołaną do tego władzę w granicach jej właściwości, w sądzie powszechnym wiążące. W tych warunkach domaganie się w sądzie powszechnym świadczeń z powodu uchybień przepisom ustawowym przy wydaniu odnośnych zarządzeń oznacza w rzeczywistości wystąpienie ze sporem, do którego rozstrzygnięcia powołane są instancje administracyjne, dla którego więc droga sądowa jest zamknięta. Skoro zaś, dopóki uchwały Komitetu Likwidacyjnego są w mocy, Skarb Państwa uważany być musi jako właściciel, nie może zła wiara o nabyciu własności przez Skarb Państwa wykluczyć skutecznego przeniesienia własności przez Skarb Państwa na osoby trzecie. (Wyrok z 2. 3. 1934 — C III 106/33).

Ustawa o ochronie lokatorów z 18. 12. 1920. (Dz. Ust. poz. 1920) i z 11. i. 1924 (Dz. Ust. poz. 406).

Art. 3 ust. z 18. 12. 1920, art. 2 l. i ust. z 14. 4. 1924. Jeżeli po wejściu w życie ust. z 11. 4. 1924 strony nie umówiły czynszu za ubikacje bankowe w złotych, obowiązuje nie czynsz słuszny, lecz czynsz obliczony według art. 3 ust. z 18. 12. 1920, przeczachowany na zasadzie rozp. z 14. 5. 1924. Umowy co do wysokości czynszu zawarte pomiędzy wejściem w życie ustawy z 18. 12. 1920 a 11. 4. 1920 były nieważne tylko w części przekraczającej miarę z art. 3, czyli że czynnem umownym pozostała kwota, odpowiadająca 300%-owej podwyżce czynszu z r. 1914. (Wyrok z 19. 1. 1934 — C III 112/22).

Ustawa z 21. 7. 1874 (20. 5. 1898) o zaskarżeniu czynności dłużnika poza konkursem.

§§ 2, 3. Umowa o rozwiązanie ogólnej wspólności majątkowej i podział majątku wspólnego dokonany na podstawie tej umowy nie podlegają zaskarżeniu, albowiem warunkiem możliwości zaskarżenia jest usunięcie przez czynność prawną mienia dłużnika w ten sposób, że z mienia tego wierzyciel nie może poszukiwać zaspokojenia, natomiast aż do podziału majątek wspólny w dalszym ciągu dostępny jest egzekucji wierzyciela, zaś po podziale odpowiada na zasadzie § 1480 k. c. także drugi małżonek osobiście. (Wyrok z 23. 2. 1934 — C III 158/33).

Niemiecka ustawa o przetargu i zarządzie przymusowym.

§ 152. Z wyjątkiem wypadku przewidzianego w ustępie 2 tego przepisu zobowiązania dłużnika jak i pretensje, wpływające z umów, zawartych przez dłużnika przed zajęciem nieruchomości

co do jej owoców i sposobu gospodarowania nie wiązą zarządcy; odpowiada za nie dłużnik sam. Dlatego w wypadkach tych zarządca nie jest biernie legitymowany. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 122/33).

Ustawa o wykonaniu reformy rolnej z 15. 7. 26 (Dz. Ust. poz. 462).

Art. 23 i nast. Przed wejściem w życie ustawy o reformie rolnej z 28. 12. 1925 (Dz. Ust. 1926 poz. 1) odbywało się oddanie osady państwowej jednemu z reflektantów nie na podstawie jednostronnego aktu Okręgowego Urzędu Ziemskiego, lecz nastąpić mogło tylko w drodze zawarcia kontraktu kupna sprzedaży przez wybranego reflektanta z Skarbem Państwa. (Wyrok z 1. 2. 1934 — G III 94/33).

Niemiecka ustawa o ustroju sądów powszechnych.

§ 70. Roszczenia o odszkodowanie oparte na normalnem działaniu organów państwa mają podstawę w § 31, a nie w § 839 u. c, nie należą wobec tego do właściwości Sądu Okręgowego bez względu na wartość przedmiotu sporu. (Wyrok z 1. 2. 1934 — C III 137/33).

Ustawa z 2. 8. 1926 o prawie prywatnem miądzdzielnicowem (Dz. Ust. poz. 580).

Art. 8. Własność rzeczy ruchomych kupionych umową zawartą w b. Kongresówce, a znajdujących się w b. dzielnicy pruskiej, przechodzi na kupującego dopiero z dokonaniem czynności przewidzianych w §§ 929 do 931 niem. k. c. Art. 8 bowiem stosuje się nie tylko do już istniejących praw rzeczowych, lecz dotyczy również sposobu ich nabycia i powstania. Potwierdza to zestawienie ustępu 1 art. 8 z ustępem 2, 3, z których ustęp 1 wyraża ogólną zasadę, zaś drugie dwa ustępy zawierają jej wyjaśnienia i uzupełnienia. Zasada, że ten sam stosunek prawny nie może podlegać dwom różnym systemom prawnym, nie wchodzi w rachubę; zastosowanie jej prowadziłoby zresztą do nierozwiązalnych kolizyj. Odgraniczenie przepisów o prawach rzeczowych od przepisów traktujących o zobowiązaniach przemawia też tylko za interpretacją art. 8 w sensie powyższym, tak samo jak materiały ustawodawcze oraz fakt, że w myśl art. 9 ust. z 2. 8. 1926 strony mogą poddać któremukolwiek z praw, obowiązujących w Polsce, stosunek obowiązkowy. (Wyrok z 9. 2. 1934 — C III 122/33).

Niemiecka ustawa o sądownictwie niespornem.

§§ 1, 28. Chociaż przedłożenie dalszego zażalenia Sądowi Najwyższemu następuje w sprawach, które dotyczą jednego z przedmiotów wymienionych w § 1, przepis ten zaś wyjaśnia, że chodzić musi o przedmioty, które ustawą państwową przekazane są sądom, to jednak przy logicznej ocenie §§ 1, 28 trudno odłączyć od przedmiotów przekazanych sądom normy przekazujące same i dlatego w rozumieniu § 28 uzasadnione jest przedłożenie sprawy również w wypadku zagadnienia, czy sprawa wogóle przekazana jest sądom.

Dwa orzeczenia Sądu Najwyższego, rozstrzygające, czy do przerachowania w postępowaniu niespornem właściwy jest sąd powszechny, lub też która z instancyj wymienionych w § 35 f. rozp. z 14. 5. 1924, dotyczą tego samego zagadnienia, chociaż mają za przedmiot renty i rozporządzenia zachodzące na terytorjum dwóch różnych dzielnic. Chodzi bowiem w obu wypadkach nie o interpretację różnych przepisów, lecz o wykładnię § 35 f, w szczególności nie o to, czy Rada Ministrów skorzystała w jednym i drugim wypadku należycie z poruczonej jej delegacji ustawowej, lecz jaka jest treść tejże delegacji, mianowicie, czy zmierza ona do wyjęcia spraw wymienionych w 35 f z pod właściwości sądów powszechnych i powierzenia ich innym instancjom, czy też przewiduje obok właściwości sądowej dalsze uproszczone postępowanie przed władzami administracyjnymu

Pod względem § 28 jest dla Sądu Apelacyjnego miarodajne orzeczenie najnowsze.

(Uchwała z 3. 7. 1934 — C III Z 94/33).

Ordynacja upadłościowa.

Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z 6. 3. 1928 o zapobieganiu upadłości na obszarze okręgów Sądów Apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz Sądu Okręgowego w Katowicach (Dz. Ust. poz. 244).

§ 21 ust. 2 ord. upadł. Zapłata czynszu za okres późniejszy, aniżeli wymieniony w tym przepisie jest bezskuteczna wobec masy upadłościowej również w wypadku, w którym lokator wynajął lokale podczas nadzoru sądowego, poprzedzającego postępowanie upadłościowe, gdyż zapłata czynszu ma charakter świadczenia do rąk dłużnika upadłego a rozp. z 6. 3. 1928 nie zawiera żadnego przepisu, któryby nakazywał traktować zapłatę jako dokonaną do masy upadłościowej. (Wyrok z 6. 7. 1934 — C III 262/33).

Marjan Lisiewski

Sędzia Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO
NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO

/I. POSTĘPOWANIE PRZED WŁADZAMI ADMINISTRACYJNYMI

95. Jest wadliwością postępowania administracyjnego, jeżeli w wypadku — gdy po uchyleniu przez N. T. A. orzeczenia władzy administracyjnej wyszły na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne, lub nowe środki dowodowe, których władza przy wydawaniu uchylonego wyrokiem orzeczenia nie mogła być bez własnej winy wykorzystać — władza przed wydaniem nowego orzeczenia w wykonaniu wyroku N. T. A. zaniecha uzupełnienia postępowania w trybie, wskazanym w art. 92 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. poz. 341 Dz. Ust., przez danie stronie możliwości oświadczenia się co do tych nowych okoliczności czy też środków dowodowych. (31. I. 1934 r. L. Rej. 3746/31).

96. Decyzja incydentalna, od której niema osobnego odwołania (art. 84, 98 p. 2 rozp. o postęp, administr.), nie jest ostateczną w rozumieniu art. 3 prawa o N. T. A. (poz. 806/32 Dz. Ust.). (13 marca 1934 r. L. Rej. 6180/32).

97. Nie podpadają po pojęcie decyzji wydanych bez jakiegokolwiek podstawy prawnej w rozumieniu art. 101 p. b) rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym decyzje wadliwe, lub oparte na błędnej, zdaniem władzy nadzorczej, wykładni istniejącego przepisu prawnego, o ile zastosowana przez władzę niższą wykładnia nie jest oczywiście sprzeczną z danym przepisem, lub wogóle z prawem. (9. IV. 1934 r. L. Rej. 2169/32).

98. Z art. 82 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym (p. 341 Dz. Ust. z r. 1928) wynika, że zasada, iż od każdej decyzji głównej, wydanej w I instancji, służy prawo odwołania, obowiązuje tylko o tyle, o ile poszczególna ustawa, wydana po dniu 14 września 1923 r., nie stanowi inaczej. (26 IV. 1934 r. L. Rej. 5396/32).

//. SPRAWY URZĘDNICZE

1. Prawa i obowiązki służbowe.

99. Do zastosowania art. 73 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Ust. R. P. poz. 462 z 1928 r.) nie jest koniecznym warunkiem stwierdzenie fałszerstwa dokumentu w postępowaniu karno-sądowym. (27. IV. 1934 r. L. Rej. 9132/31).

2. Uposażenie.

100. Przysługujące Komisji Dyscyplinarnej w myśl art. 58 ustawy dyscyplinarnej z dnia 17 lutego 1922 r. prawo ograniczenia

„u p o s a ż e n i a” funkcjonariusza państwowego na czas zawieszenia w służbie dotyczy c a ł o k s z t a ł t u uposażenia (a więc i dodatków regulacyjnego, ekonomicznego i in.), a nie tylko uposażenia, określonego w tabeli, pomieszczonej w art. 3 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (15. III. 1934 r. L. Rej. 3650/31).

101. Przewidziany w art. 44 ustawy z dnia 9 października 1923 roku o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. Ust. R. P. poz. 942) obowiązek gmin dostarczenia kierownikom szkół możliwie 2 morgów gruntu ornego jest bezpłatnem świadczeniem gmin na rzecz kierowników szkół. (16. IV. 1934 r. L. Rej. 7350/32).

102. Z chwilą wejścia w życie „Prawa o ustroju sądów powszechnych” (Dz. Ust. poz. 93 ex 1928 r.) dotychczasowi Sędziowie Śledczy stali się sędziami Sądu Okręgowego w rozumieniu art. 2 ustawy o uposażeniu Sędziów i Prokuratorów z dnia 5 grudnia 1923 roku (poz. 1107 Dz. Ust.). (29. V. 1934 r. L. Rej. 2986/31 i 4745/31).

103. Przepis, zawarty w ostatnim ustępie art. 7 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. poz. 924 Dz. Ust. nie ma zastosowania przy awansach na stanowiska, zaliczone do jednej i tej samej grupy uposażeń. (28. V. 1934 r. L. Rej. 6080/33).

3. *Emerytury i zaopatrzenia.*

104. Służba kontraktowa, zaliczona w trybie ust. 6 i 7 art. 37 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. poz. 46/24 Dz. Ust., liczy się do okresu 10-letniego, przewidzianego w art. 11 ustawy emerytalnej, w brzmieniu, obowiązującym przed wejściem w życie noweli z 18 marca 1931 r. poz. 170 Dz. Ust. (23. XI. 1933 r. L. Rej. 9484/30).

105. Ponowne przyjęcie do służby funkcjonariusza, zwolnionego z odprawą, nawet gdy nastąpiło przed upływem okresu, za który odprawa została przyznana, nie stanowi podstawy do traktowania jego służby, jako nieprzerwanej w rozumieniu art. 11 i 37 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. (25. I. 1934 r. I. Rej. 9879/31).

106. Przewidziane w § 2 austriackiej ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem szeregowych b. Żandarmerji z dnia 29 stycznia 1897 r. Nr. 42 Dz. P. P. uprzywilejowane zaliczanie służby do wysługi emerytalnej w stosunku 16 miesięcy za 1 rok, odnosi się jedynie do tych szeregowych, którzy z powodu niezdolności do służby przeszli w stan spoczynku b e z p o ś r e d n i o ze służby w Żandarmerji. 6. III. 1934 r. L. Rej. 3390/31).

107. Prawa, wynikające z § 52 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r. poz. 448 Dz. Ust., t. j. doliczenie dziesięciu lat do wysługi emerytalnej, winno być przyznane rodzinie zmarłego pracownika przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, o ile przy istnieniu innych warunków, w tym paragrafie przewidzianych, niezdolność tego pracownika do służby oraz utrata conajmniej 95 % zdolności do zarabkowania zostały jeszcze za życia jego stwierdzone-
(22 II. 1934 r. L. Rej. 4634/31).

108. Zawieszenie w drodze łaski wykonania kary więzienia samo przez się nie pociąga jeszcze za sobą zawieszenia skutków zasądzenia (porównaj art. 5 ustawy z dnia 10 czerwca 1926 r. Dz. Ust. R. P. poz. 354). (20 III. 1934 r. L. Rej. 4909/31).

109. W myśl punktu 2 § 53 rozporządzenia z dnia 4 lipca 1929 r. o zaopatrzeniu emerytalnem etatowych pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. poz. 448) stanowisko zawiadowcy dawnej wielkiej stacji granicznej w b. państwie zaborczem, zajmowane ostatnio przez danego emeryta, nie może być uważane za odpowiadające obecnemu stanowisku zawiadowcy tej stacji, przemianowanej w Państwie Polskiem, jako nie granicznej, na stację III klasy. (1. V. 1934 r. L. Rej. 5509/31).

III. SPRAWY SKARBOWE

I. Cła.

110. Za równoznaczną z ocleniem w rozumieniu art. 16 rozporządzenia o taryfie celnej z 11 czerwca 1920 r. (poz. 314 Dz. Ust.) musi być uważaną odmowa przez władze celne przeprowadzenia czynności, związanych z ocleniem wówczas, gdy taka odmowa decyduje zarazem ostatecznie o prawach strony. (28. II. 1934 r. L. Rej. 11 172/31).

2. Należytości i opłaty państwowe.

111. Art. 23 przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej, Dz. Ust. poz. 391/23, nie stoi na przeszkodzie zarządzenie z urzędu przez władzę skarbową ponownego oszacowania majątku spadkowego przy udziale znawców w zmienionym składzie. (20. II. 1934 r. L. Rej. 3532/31).

112. Weksel, wystawiony, domicylowany i wykupiony zagranicą, podlega opłacie, jeśli miejsce, wymienione obok nazwiska trasa-ta, znajduje się w Polsce; wymagalną staje się opłata w terminie, przewidzianym w art. 123 o. s. (w brzmieniu z 1926 r.). (28. III. 1934 r. L. Rej. 8770/30).

113. Dodanie w umowie dzierżawy o oznaczonym co do ilości lat w czasie trwania, warunku zawierającego, od którego ziszczenia się uzależnione jest dalsze trwanie umowy, nie wyklucza ustalenia podstawy wymiaru na zasadzie art. 10 lit. b) u. o. s. (18. IV. 1934 r. L. Rej. 9158/30).

114. Zwolnienie od opłaty z art. 4 p. 7 ustawy o opłatach stemplowych Dz. Ust. poz. 570/26 nie dotyczy należności od wpisów hipotecznych, pobieranych według austr. ustaw o należytościach. (25. IV. 1934 r. L. Rej. 3632/30).

115. Stanowisko Sądu Spadkowego co do tego, jakie przedmioty, lub w jakiej części, należy uważać w świetle przepisów prawa prywatnego za należące do masy spadkowej, jest dla władz wymiarowych podatku spadkowego wiążące. (2. V. 1934 r. L. Rej. 6929/30).

3. *Podatki dochodowe.*

116. Przejście z okresu operacyjnego na okres kalendarzowy i odwrotnie nie może spowodować przerwy w opodatkowaniu. (27. II. 1934 r. L. Rej. 546/31).

117. Koszty zagranicznego biura zarządu spółki akcyjnej, administrującego nietylko krajowym źródłem dochodu, ale i zagranicznem, nie mogą obciążać w całości dochodu osiągniętego ze źródła krajowego (art. 8 p. 5 ustawy o podatku dochodowym poz. 411/25 Dz. Ust.). (5 lutego 1934 r. L. Rej. 4811/31).

118. Do zaliczki na podatek dochodowy (art. 87 ustawy poz. 411/25 Dz. Ust.) stosuje się 14-dniowy okres wolny od kar za zwłokę w myśl art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. poz. 721 Dz. Ust. (21. II. 1934 r. L. Rej. 6376/30).

119. a) Okoliczność, że płatnik nie złożył zeznania o dochodzie (art. 50 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym poz. 411/25 Dz. Ust.) nie uzasadnia jeszcze ustalenia ogólnego dochodu na podstawie zewnętrznych oznak (art. 64 ustawy).

b) Przy ustalaniu ogólnego dochodu na zasadzie art. 64 ustawy władza winna odpowiednio uwzględniać fakt, iż płatnik miał także dochód z uposażenia służbowego, opodatkowany według działu II ustawy. (16. III. 1934 r. L. Rej. 1803/31).

120. Zmiana wartości remanentów przez władzę wymiarową jest dopuszczalną o ile oszacowanie w bilansie nie było zgodne z prawidłami należytego bilansowania. (21. II. 1934 r. L. Rej. 3138/32).

121. Okoliczność, że w rejestrze handlowym uwidoczniono ograniczenie prokury tylko do niektórych zakładów przedsiębior-

siwa opodatkowanego, wyłącza zastosowanie przepisu art. 21 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411/25 Dz. Ust.). (22. III. 1934 r. L. Rej. 9466/31).

122. Po prawomocnem zakończeniu postępowania wymiarowego — miejsce przypisu podatku dochodowego nie może być zmienione przez władze w odniesieniu do okresów podatkowych, których prawomocne wymiary dotyczyły. (7. IV. 1934 r. L. Rej. 4230/32).

123. Płatnicy, których rok operacyjny nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, obowiązani są do złożenia zeznania za pierwszy okres dopiero po upływie pełnego roku operacyjnego (art. 13 w związku z art. 76 ust. 1 ustawy o państwowym podatku dochodowym (poz. 411/25 Dz. Ust.). (6. IV. 1934 r. L. Rej. 3192/30).

124. Przepis art. 50 ustawy o podatku dochodowym, nakazujący składanie zeznań płatnikom, których dochód roku, poprzedzającego rok podatkowy, podlega opodatkowaniu, nakłada obowiązek złożenia zeznania także i w tym przypadku, gdy w roku podatkowym już dochodu nie osiągnęli, a zatem ich obowiązek podatkowy z upływem roku, poprzedzającego rok podatkowy, zgasł. (27. II. 1934 r. L. Rej. 6498/29).

4. Podatki przemysłowe.

125. Prowadzona w przedsiębiorstwie handlowem II kategorii Księga Towarowa jest księgą handlową w rozumieniu art. 8 kodeksu handlowego Napoleona oraz art. 76 ustęp 3 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. poz. 550 Dz. Ust. (14. XII. 1933 r. L. Rej. 7546/30).

126. a) Orzeczenie karne władzy podatkowej I instancji powoduje przerwę przedawnienia ścigania przestępstwa w myśl art. 116 ust. 1 ustawy o podatku przemysłowym z 15 lipca 1925 r. poz. 550 Dz. Ust., w wypadku, gdy strona obrała drogę obrony przed instancją administracyjną (art. 113 ust. 2 tejże ustawy).

b) W przypadku ścigania przestępstwa z art. 98 powołanej ustawy może nastąpić przedawnienie wyrokowania w II instancji administracyjnej, chociażby orzeczenie karne I instancji zapadło przed upływem terminu przedawnienia z art. 116 ust. 1 ustawy.

c) W przypadku, przewidzianym ad b) mają zastosowanie terminy, podane w art. 68 ust. 2 K. K. z 1903 r. dla b. zab. ros. (13. II. 1934 r. L. Rej. 2998/31).

5. Podatki i opłaty samorządowe.

127. Dychta, czyli płyty drzewne klejone, nie podpadają pod pojęcie „budulca drzewnego obrobionego” w rozumieniu p. IV. art.

4 lit. a) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6. X. 1930 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie komunalnego podatku od towarów, przywożonych drogami żelaznymi, poz. 633 Dz. Ust. (art. 12 ustawy z 11. VIII. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. (29. XII. 1933 r. L. Rej. 10 425/32).

128. a) Wyjątkowym wypadkiem w rozumieniu art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych Dz. Ust. poz. 747, jest niepowседневnie wydarzenie wogóle, a zatem także i wydarzenie na gruncie życia gospodarczego gminy, związane z nieodzowną potrzebą dokonania inwestycji w pewnym okresie czasu.

b) Przyłączenie do gminy pewnych obszarów gminy sąsiedniej może stanowić wyjątkowy wypadek w myśl art. 21 ust. z dnia 11 sierpnia 1923 r.

c) Nie jest sprzeczne z art. 21 ust. z dnia 11 sierpnia 1923 r., jeżeli podatek inwestycyjny pobiera się według zróżniczkowanych stóp podatkowych i tylko w stosunku do niektórych podatków samorządowych. (12. II. 1934 r. L. Rej. 11484/31).

129. Za części mieszkalne lokalu w rozumieniu art. 7 ustęp 4 lit. a) ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (poz. 747 Dz. Ust. z r. 1923) należy uważać te części danego lokalu, które mieszkańcom jego służą zwyczajnie, jako miejsce pobytu, zajęć domowych, lub spoczynku (bawialnie, jadalnie, sypialnie i t. p.). (20. XII. 1933 r. L. Rej. 2261/32).

130. 100%-wą podwyżkę, przewidzianą w § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 kwietnia 1924 r. o podwyższeniu państwowych podatków gruntowych, poz. 339 Dz. U. wlicza się do podstawy obliczenia samoistnego podatku wyrównawczego wprowadzonego na rzecz gmin wiejskich ustawą z dnia 20 marca 1931 r. poz. 172, także o ile chodzi o grunty państwowe, położone m. in. w Województwach Centralnych. (12. IV. 1934 r. L. Rej. 5851/32).

131. 100%-wą podwyżkę państw, podatku gruntowego przewidzianą w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 12 kwietnia 1924 r. poz. 339 Dz. Ust. wlicza się do podstawy obliczenia „idealnego podatku gruntowego” w celu ustalenia samorządowego podatku wyrównawczego w myśl art. 5 i 6 ustawy z dnia 20 marca 1932 r. poz. 172 Dz. Ust. (24. IV. 1934 r. L. Rej. 5852/32).

132. Brak zawiadomienia członka Komisji Klasyfikacyjnej, utworzonej na zasadzie rozporządzenia z 2 grudnia 1930 r. poz.

38/31 Dz. Ust., o dniu jej posiedzenia (zgodnie z § 6 tego rozporządzenia) czyni odnośny Komplet Komisji, decydującej w nieobecności pominiętego członka niezdolnym do powzięcia ważnej uchwały. (11. IV. 1934 r. L. Rej. 1934/33).

133. Statut miejscowy, nakładający obowiązek uiszczenia opłat za używanie kanalizacji miejskiej na właścicieli gruntów, przyłączonych do sieci kanalizacji miejskiej, nie jest sprzeczny z art. 19 pkt. 1 śląskiej ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (poz. 30 Dz. Ust. śl. ex 1926). (26. V. 1934 r. L. Rej. 5570/32).

134. Współudział strony w dochodzeniach przez rzeczoznawców dla ustalania podstaw wymiaru samoistnego gminnego podatku od placów budowlanych nie jest konieczny, o ile odnośny statut tego nie przewiduje. (14. V. 1934 r. L. Rej. 8560/31).

IV. SPRAWY ROLNE

135. Art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. poz. 74 Dz. Ust. stanowiący wyjątek od ogólnej zasady, że do orzekania o wygaśnięciu serwitutów powołane są Sądy powszechne, upoważnia władze ziemskie nie tylko do stwierdzania bezprzedmiotowości, lecz również do orzekania o wygaśnięciu serwitutów w wypadkach, przewidzianych w tymże artykule. (5 III-1934 r. L. Rej. 2586/31).

136. Wbrew postanowienia p. c) § 8 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z 7 grudnia 1926 r. poz. 66/27 Dz. Ust., wykraczającemu po za przepisy, zawarte w art. 4 ustawy o wykonaniu reformy rolnej z 28 grudnia 1925 r. poz. 1/26 Dz. Ust., gruntów, położonych pod zabudowaniami mieszkalnymi, gospodarczymi i przemysłowymi, oraz pod podwórzami i parkami, wogóle nie wlicza się do norm, wskazanych w cz. 1 art. 4 powołanej ustawy. (20 IV. 1934 r. L. Rej. 9272/30).

V. SPRAWY DROGOWE

137. Przepis art. 22 p. 5 ustawy z dnia 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym, poz. 81 Dz. Ust. nie znosi, lecz tylko ścieśnia prawo poboru opłat specjalnych, przewidzianych w art. 23 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych, poz. 32/21 do pojazdów co do których nie zachodzą wymogi z art. 8 ustawy o Funduszu Drogowym. (9. IV. 1934 r. L. Rej. 1116/32).

138. Od decyzji Wydziału Powiatowego w sprawie zatwierdzenia projektu statutu spółki drogowej służy osobom interesowanym na mocy p. 3 § 7 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 8 października 1921 r. Dz. Ust. R. P. p. 33/1922 prawo odwołania zarówno co do wysokości wyznaczonego udziału, jak i co do legalności pociągnięcia do przymusowego uczestnictwa w spółce. (16. IV. 1934 r. L. Rej. 2415/31).

VI. OBYWATELSTWO I PRZYNALEŻNOŚĆ

139. Ryli obywatele byłego Imperium Rosyjskiego, należący do „innych kategorii”, o których mowa w p. 1 art. VI Traktatu Ryskiego (poz. 300 Dz. Ust. z r. 1921) nabyli w dniu 30 kwietnia 1921 z mocy prawa samego obywatelstwo sowieckiej Rosji względnie Ukrainy. (5. I. 1934 r. L. Rej. 3074/31).

140. Władza powołana do wydania przepustek, przewidzianych w Konwencji między Polską a Niemcami o ułatwieniach w małym ruchu granicznym z 30 grudnia 1924 r. (poz. 383 Dz. Ust. z r. 1926), uprawniona jest do odmowy przepustki ze względów publicznego bezpieczeństwa i porządku. W tym razie wolno władzy na zasadzie art. 75 (ustęp 3) rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym (poz. 341 Dz. Ust. z r. 1928) ograniczyć motywy odmowy do powołań się na podstawę prawną. (9. III. 1934 r. L. Rej. 9467/32).

VII. ZAWODY WOLNE

141. Decyzje Naczelnej Rady Adwokackiej w sprawach samorządu adwokackiego nie podlegają w myśl prawa o ustroju adwokatury z 17 października 1932 r. poz. 733 Dz. Ust. zaskarżeniu do N. T. A. (27. III. 1934 r. L. Rej. 6833/33).

VIII. SPRAWY KOŚCIELNE I WYZNANIOWE

142. W przedmiocie wymiaru emerytury normy uposażenia duchowieństwa, podano w Konkordacie zawartym ze Stolicą Apostolską poz. 501 Dz. Ust. 1925 r. mogą dotyczyć tylko osób duchownych, które przeszły w stan spoczynku w czasie jego mocy obowiązującej. (20. III. 1934 r. L. Rej. 4690/31).

143. Postępowanie administracyjne, przewidziane w § 36 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 października 1930 r. w sprawie regulaminu wyborczego dla wyborów rabinów i podrabinów w gminach wyznaniowych żydowskich (Dz. Ust. R. P. poz. 593), jest postępowaniem instancyjnym, a nie postępowaniem w trybie nadzoru, uregulowanym w art.

99—104 praw o postępowaniu administracyjnym z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. R. P. poz. 341). (9. III. 1934 r. L. Rej. 10999/31).

144. Kwoty, które otrzymuje żona, będąca członkiem Gminy Izraelickiej w Katowicach od męża swego, nie będącego członkiem tej Gminy, a z którym nie jest separowana, nie są dochodem żony, podlegającym opodatkowaniu na rzecz Gminy Izraelickiej w Katowicach na podstawie jej statutu z 19 lutego 1930 r. (4. IV. 1934 r. L. Rej. 6077/32).

IX. SPRAWY SANITARNE

145. Prawo wykonywania czynności felczerskich oraz tytuł felczera w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 1 lipca 1921 r. poz. 396 Dz. Ust. nie przysługuje osobom, które w b. cesarstwie rosyjskiem na podstawie specjalnych przepisów, zamieszczonych w załączniku do uwagi 2 przy art. 1431 ks. XV ros. zw. rozp. wojskowych z 1869 r. zdały egzamin felczerski, uprawniający do wykonywania czynności felczerskich w wojsku rosyjskiem. (13. XII. 1933 r. L. Rej. 8301/31).

146. Zezwolenie, uzyskane przez Urząd Wojewódzki od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w myśl przepisu § 3 Instrukcji o udzielaniu koncesji na zakładanie aptek z dnia 21 kwietnia 1921 r. (Monitor Polski Nr. 118) na udzielenie w drodze wyjątku koncesji na nową aptekę z pominięciem norm ludnościowych, podanych w § 2 tejże Instrukcji, może być prawnie wykorzystane przez Urząd Wojewódzki dla ogłoszenia konkursu i udzielenia koncesji na nową aptekę po wygaśnięciu mocy obowiązującej Instrukcji z dnia 21 kwietnia 1921 r. i wejściu w życie nowej Instrukcji z dnia 1 czerwca 1931 r. (Monitor Polski Nr. 136). (23. III. 1934 r. L. Rej. 4990/32).

X. UBEZPIECZENIA

147. Przepis ust. 1 art. 161 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. Ust. poz. 911) nie ma zastosowania do tych pracowników umysłowych, którzy zatrudnienie, uzasadniające obowiązek ubezpieczenia, objęli dopiero po dniu 1 stycznia 1928 r. (16. III. 1934 r. L. Rej. 8192/32).

148. Ostateczne orzeczenia istniejących w b. dzielnicy pruskiej Urzędów Ubezpieczeń w sprawach ubezpieczenia na wypadek choroby, wydano w myśl art. 106 ustawy z 19 maja 1920 r. poz. 272

Dz. Ust. stosowanie do przepisów niem. ordynacji ubezpieczeniowej w postępowaniu uchwałowym, podlegają zaskarżeniu do N. T. A. (27. III. 1934 r. L. Rej. 7994/30).

149. Pracownikom umysłowym ubezpieczonym na zasadzie art. 161 (ust. 1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 r. (poz. 911 Dz. Ust.) nie służy prawo do jednorazowej odprawy, przewidzianej w art. 15 i 20 powyższego rozporządzenia. (5. IV. 1934 r. L. Rej. 7422/32).

150. Bezpłatni aplikanci sądowi, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Z. U. P. U. z tytułu ubocznych zajęć zarobkowych, o ile zajęcia te uzasadniają obowiązek ubezpieczenia w myśl art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. Ust. poz. 911). (13. III. 1934 r. L. Rej. 4489/32).

151. Przez przedawnienie prawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, przewidziane w art. 54 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (poz. 272 Dz. Ust.) o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby, Kasa Chorych traci to prawo tylko odnośnie tego okresu, co do którego upłynął już termin trzyletni określony w powyższym przepisie. (23 kwietnia 1934 r. L. Rej. 1146/32).

252. Unieważnienie, (w myśl art. 112 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. Ust. poz. 911), zgłoszenia do ubezpieczenia pracownika umysłowego z powodu, że zostało mu uskutecznione już po zaistnieniu niezdolności ubezpieczonego do wykonywania zawodu, winno być oparte na stwierdzeniu lekarskim, że zdolność ubezpieczonego do wykonywania jego zawodu w chwili uskutecznienia zgłoszenia była obniżoną poniżej normy procentowej, określonej ust. 2 art. 22 wymienionego rozporządzenia. (8. V. 1934 r. L. Rej. 1650/33).

153. Ustanowiony w art. 3 ustęp 1 ustawy z 19 maja 1920 r. (poz. 272 Dz. Ust.) obowiązek ubezpieczenia na wypadek choroby uzależniony jest tylko od tego, czy dana osoba jest zatrudniona na podstawie stosunku roboczego lub służbowego, a wobec tego, okoliczność, czy dana osoba należy do jednej z kategorii pracowników, lub robotników wyszczególnionych w ustępie 2 do powyższego art 3 — nie ma istotnego znaczenia. (2. V. 1934 r. L. Rej. 7264/32).

154. Inwalida cywilny, któremu orzeczeniem I instancji odmówiono wsparcia przewidzianego w ustawie z 31 grudnia 1917 r. (aust. Dz. p. p. Nr. 525), ma prawo podnoszenia w odwołaniu od

tego orzeczenia zarzutów przeciwko ustaleniu stopnia zmniejszenia się zdolności zarobkowej. (18. V. 1934 r. L. Rej. 8504/32).

155. Sprzedawcy podróŜujący i akwizytorzy podlegają jako pracownicy umysłowi obowiązkowi ubezpieczenia na zasadzie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 r. (Dz. Ust. poz. 911), jeżeli zatrudnieni są na podstawie umowy o pracę. (7. V. 1934 r. L. Rej. 6133/32).

XI. OPIEKA NAD UBOGIMI

156. Udzielenie wsparcia publicznego moŜe być uzasadnione nawet w wypadku pełnej zdolności do pracy ubogiego, a to na podstawie art. 2 lit. f w związku z art. 1 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. (poz. 726 Dz. Ust.), jeżeli dochodzenia wykaŜą, Ŝe ubogi mimo usilnych ze swej strony starań nie moŜe znaleźć pracy zarobkowej. (26. II. 1934 r. L. Rej. 10358/31).

157. Osoba korzystająca ze wsparcia gminnego z tytułu publicznej opieki społecznej nie moŜe być uznana za zaopatrzoną w rozumieniu art. 20 ustawy inwalidzkiej z 18 marca 1921 r., poz. 195 Dz. Ust. (27. IV. 1934 r. L. Rej. 2649/32).

XII. SPRAWY INWALIDZKIE

158. Inwalidzie cywilnemu pobierającemu wsparcia na podstawie ustawy z 31 grudnia 1917 r. (aust. dz. u. p. Nr. 525) słuŜy prawo domagania się ustalenia, czy stan jego zdolności zarobkowania pogorszył się, a w danym razie takŜe prawo domagania się podwyŜszenia wsparcia. (18. V. 1934 r. L. Rej. 8312/32).

159. Stosownie do art. 12 ustawy o środkach zapewnienia równowagi budŜetowej (poz. 918/25) renta wszystkich sierot razem wziętych, nie moŜe przekraczać przeciętnego zarobku miesięcznego zdrowej kobiety, w danym zawodzie i w danej miejscowości, nie zaś faktycznie pobieranej przez wdowę renty. (9. II. 1934 r. L. Rej. 1347/32).

160. Uszkodzenie zdrowia, czy okaleczenie, tylko wówczas, traktowane być moŜe jako doznane, w rozumieniu art. 2 ustawy inwalidzkiej z 18 marca 1921 r., na skutek słuŜby wojskowej, gdy pozostaje ono w związku przyczynowym bądź z wojskowymi czynnościami słuŜbowymi, bądź z obowiązkami, wypływającymi z tej słuŜby, bądź wreszcie z tą sferą Ŝycia Ŝołnierza, która unormowana jest specjalnemi, wiążącemi go, przepisami. (19. IV. 1934 r. L. Rej. 5742/31).

161. Ustawa o zaopatrzeniu inwalidów wojennych z 18 marca 1921 r. (poz. 195 Dz. Ust.) przyznając w art. 14 rentę wdowią w wysokości 50 % renty zasadniczej z dodatkiem kwalifikacyjnym m. i. także wdowie, zajętej wychowaniem m a ł o l e t n i c h dzieci, ma na myśli małoletnie dzieci w pojęciu prawa cywilnego. (22. V. 1934 r. L. Rej. 9860/32).

XIII. ZAOPATRZENIE B. SKAZAŃCÓW POLITYCZNYCH

162. Zesłanie w drodze administracyjnej, o którym mowa w punkcie c art. 1 ust. 1 rozporz. Prezydenta R. P. z 6. III. 1928 r. o zaopatrzeniu b. skazańców politycznych (poz. 406 Dz. Ust. z r. 1931), nie jest równoznaczne z „inną karą pozbawienia wolności”, wymienioną w punkcie a, i nie uprawnia rodziców zesłanego do zaopatrzenia, przewidzianego punktem e tegoż artykułu. (18. V. 1934 r.

Dr. Włodzimierz Orski

b. I. Prezes Najw. Trybunału Adm.

ORZECZNICTWO NAJWYŻSZEGO SĄDU WOJSKOWEGO

/ . Kodeks karny wojskowy

Art. 43. Samowolne wydalenie się żołnierza ze swej jednostki po faktycznem odbyciu przez niego obowiązku czynnej służby wojskowej lecz przed załatwieniem formalności, związanych z jego zwolnieniem, nie stanowi występkę samowolnego oddalenia się z art. 43 k. k. w. a tembardziej zbrodni dezercji z art. 46 k. k. w., lecz jedynie przewinienie dyscyplinarne, nie ścigane przez sądy wojskowe. (12. VI. 34. R. 69/34).

Art. 46. 1. Pozbawienie oskarżonego obywatelstwa polskiego w związku z samowolnem opuszczeniem granic państwa jest czynnością władz administracyjnych, opartą na specjalnych rozporządzeniach władz państwowych w odniesieniu do osób, które nie spełniły obowiązku służby wojskowej. Tego rodzaju zarządzenie władz administracyjnych nie ma jednak znaczenia przy rozpatrywaniu przez sądy wojskowe spraw o zbrodni dezercji, a w szczególności nie przemawia na korzyść oskarżonego. (4. VIII. 33. R. 262/33).

2. Do dezercji popełnionej przed dniem 1 stycznia 1933 r. ma zastosowanie dawny kodeks (Wojskowy Kodeks Karny 1928 r.), jako względniejszy dla sprawcy; do dezercji zaś trwającej po dniu

1 stycznia 1933 r. ma zastosowanie nowy kodeks (Wojskowy Kodeks Karny 1932 r.). Przy dezercji zatem rozpoczętej przed 1 stycznia 1933 r., a trwającej po 1 stycznia 1933 r. zachodzi wypadek zbiegu ustaw. W wypadku zbiegu ustaw i dawny kodeks (art. 60 k. k. 1903 r. (i nowy) art. 36 k. k. 1932 r.) stoją na stanowisku stosowania przepisu przewidującego najsurowszą karę. Czas trwania dezercji po wejściu w życie nowej ustawy jest obojętny, skoro sąd przyjmuje u oskarżonego zamiar trwałego uchylenia się od obowiązku wojskowego. (11. VIII. 33. R. 245/33).

Art. 51. Dla zaistnienia zbordni z art. 51 k. k. w. koniecznem jest ustalenie, że zamiar sprawcy skierowany był na uchylenie się, przez spowodowanie częściowej lub całkowitej niezdolności, od „obowiązku wojskowego” wogóle, t. j. od tego rodzaju służby, który został dla niego określony przy poborze. Natomiast nie wystarczy ustalenie iż zamiarem oskarżonego przy dokonaniu czynu było uchylenie się od nałożonej nań kary dyscyplinarnej, który to zamiar bynajmniej nie pokrywa się zamiarem wymaganym przez art. 51 k. k. w. (14. VI. 34. R. 121/34).

Art. 52. Do istoty występku z art. 52 k. k. w. wystarcza symulacja niezdolności do służby wojskowej i to tak symulacja niezdolności fizycznej jak i symulacja warunków osobistych, uprawniających do niepełnienia służby wojskowej, lub do ulg w dopełnieniu tego obowiązku, — nie potrzeba zaś zupełnie spowodowania uszczerbku dla służby wojskowej, gdyż dostatecznym jest samo niedopełnienie obowiązku wojskowego. Obiektywna skuteczność lub nieskuteczność środka użytego w celu wprowadzenia władzy w błąd jest obojętna, gdyż rozstrzyga wyłącznie subiektywny zamiar sprawcy. (1. XII. 33. R. 408/33).

Art. 53, 59. Cechą przestępstwa przewidzianego w art. 59 k. k. w. jest to, że rozkaz nie został wykonany w czasie i w sposób w rozkazie nakazany. Przed czasem w którym ma nastąpić wykonanie czynności nakazanej rozkazem nie może nastąpić niewykonanie rozkazu; natomiast zapowiedzenie zgóry przez oskarżonego niewykonania rozkazu w czasie późniejszym ma wszystkie cechy występku z art. 53 k. k. w., jest bowiem uchybieniem autorytetowi przełożonego, a tem samem stanowi naruszenie należnej mu czci. (10. VII. 33. R. 270/33).

Art. 58. 1. Do istoty przestępstwa niewykonania rozkazu z art. 58 § 1 k. k. w. wymaga się stanowczego wyrażenia woli przez przełożonego, skierowanego do indywidualnie oznaczonej osoby w kie-

runku przedsięwzięcia lub zaniechania określonej czynności. Nieprzestrzeganie lub niedopełnienie natomiast obowiązków żołnierza, wynikających z mocy ogólnych przepisów, jeśli rozkazu w ścisłym tego słowa znaczeniu sprawca nie otrzymał, — stanowi jedynie przewinienie dyscyplinarne nie podlegające kompetencji sądów wojskowych. (13. VI. 33 r. R. 205/33).

2. Kodeks karny wojskowy nie zawiera przepisów określających formę rozkazów, stojących pod ochroną prawa. Niemniej jednak forma ta może mieć znaczenie dla ustalenia, czy dany rozkaz powinien być przez podwładnego zrozumiany jako stanowcze wyrażenie woli przełożonego, a także dla oceny tego, czy odpowiedź podwładnego może być uważana za odmowę posłuszeństwa. (11. VIII. 33. R. 287/33).

Art. 59. Przepis ostatniego ustępu art. 59 k. k. w. o możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary w przypadkach mniejszej wagi za wyraźną odmowę wykonania rozkazu ma zastosowanie do całego art. 59 k. k. w., t. j. do jego paragrafów I-go, 2-go i 3-go. (13. IV. 34 r. R. 537/33).

Art. 61. Dla zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary w warunkach określonych w art. 61 k. k. w. potrzebne są trzy czynniki: 1. przedmiotowy — zachowanie się przełożonego w sposób niezgodny z przepisami, 2. podmiotowy — rozdrażnienie oskarżonego i 3. związek bezpośredni między poprzednimi dwoma czynnikami. (9. X. 33. R. 315/33).

Art. 83. 1. Bez naruszenia obowiązku służbowego niema zbrodni łapownictwa z art. 123 k. k. w. 1928 r. Dopiero obowiązujący od 1. I. 1933 r. nowy k. k. w. 1932 r. w art. 83, stanowiącym odpowiednik art. 123 k. k. w. 1928 r., wprowadza innowację w postaci karalności przyjęcia podarunku również i w związku z pełnieniem obowiązku służbowego. (4. VIII. 33. R. 295/33).

2. Do istoty zbrodni z art. 83 k. k. w. nie należy działanie z chęci zysku, a wystarczy ustalenie otrzymania rzeczywistej korzyści majątkowej lub osobistej, albo jej obietnicy albo też zażądania takiej korzyści; pojęcie zaś korzyści jest pojęciem szerszym od pojęcia zysku. (6. IV. 34. R. 487/33).

3. Według art. 83 k. k. w. istotę przestępstwa stanowi nie tylko przyjęcie korzyści majątkowej lecz i osobistej. (13. VI. 34. R. 483/33).

Art. 88. 1. Występek naruszenia obowiązku dozoru nad podwładnymi w rozumieniu art. 88 k. k. w. zachodzi, gdy przełożony mając świadomość swych obowiązków w zakresie dozoru nad podwładnymi, obowiązki te umyślnie zaniedbuje. (22. IX. 33. R. 286/33).

2. Naruszenie obowiązku dozoru nad podwładnymi w rozumieniu art. 88 k. k. w. polega na takim zaniedbaniu opieki nad nimi oraz nad ich wyszkoleniem i wychowaniem, nakazanej Regulaminem służby wewnętrznej cz. II. pkt. 19, wskutek którego podwładni lub interes służby i wojska mogą ponieść szkodę, chociażby nawet szkoda ta faktycznie nie nastąpiła. (24. IV. 34. R. 27/34).

Art. 93. Przez nieostrożne obchodzenie się z bronią lub amunicją rozumieć należyż bezpośrednie oddziaływanie na nią sprawcy, lecz także i pośrednie spowodowanie przestępnego skutku przez nieodpowiadające przepisom wykonanie nadzoru nad podwładnymi przy używaniu przez tych ostatnich broni lub amunicji. (28. XI. 33. R. 336/33).

//. Rozporządzenie Prez. Rzplitej z 21. X. 32 r. o amnestji
(Dz. Ust. Nr. 91 32 poz. 782)

Art. 6. 1. Art. 6 § 1 lit. e. Rozp. Prez. Rzpl. z dnia 21. X. 32 r. o amnestji, wyłączający z pod jej dobrodziejstwa funkcjonariuszów państwowych, którzy dopuścili się przestępstwa na szkodę skarbu państwa, dotyczy niewątpliwie tych przypadków, w których przestępstwo zostało dokonane przez urzędnika w związku z jego urzędowaniem lub czynnością służbową względem mienia skarbowego. Wszelka inna interpretacja tego przepisu, a w szczególności pogląd, że amnestja nie może mieć zastosowania jeśli sprawca wogóle był funkcjonariuszem państwowym w chwili popełnienia przestępstwa, jakkolwiek dokonany przezeń czyn przestępny na szkodę skarbu państwa nie pozostaje w związku z jego urzędowaniem, sprzeciwiałby się zasadzie równości obywateli wobec prawa, co oczywiście nie mogło leżeć w intencji ustawodawcy. (29. V. 33. R. 119/33).

2. Art. 6 pkt. c rozp. o amnestji ma na myśli w odniesieniu do wojska tego rodzaju funkcjonariuszów państwowych, którzy odpowiadają warunkom art. 128 k. k. w. 1928 r. względnie art. 7 k. k. w. 32 r., t. j. żołnierzy wykonywających zarząd względnie zlecone im czynności w zakresie zarządu wojskowego. (16. II. 34. R. 261/33).

Eugenjusz Bogdzeivicz, major K. S-

Ref. Biura Orzecnictw Najw. Sądu Wojsk.

B. Inne sprawy sądowe

PROJEKTY NOWYCH USTAW W SĄDOWNICTWIE WOJSKOWEM

Trwające od dłuższego czasu prace ustawodawcze w Departamencie Sprawiedliwości M. S. Wojsk, doprowadziły do opracowania projektów nowych ustaw, a mianowicie: Prawa o ustroju sądów wojskowych, Kodeksu wojskowego postępowania karnego tudzież Przepisów wprowadzających obie te ustawy.

Co do pierwszego z tych projektów zaznaczyć należy, że dotychczasową organizację sądownictwa wojskowego naogół pozostawiono bez zmian.

Drugi z tych projektów a mianowicie Kodeks wojskowego postępowania karnego oparty jest w zasadzie na obowiązującym w sądownictwie powszechnym Kodeksie postępowania karnego, jednak wobec odrębnych warunków służby wojskowej, pod wieloma względami różnić się będzie od k. p. k. Projekt różni się też od obowiązującej obecnie w sądach wojskowych ustawy wojskowego postępowania karnego (austriackiej), — ustawy kazuistycznej i już dość przestarzałej. Jako rzeczy nowe w sądownictwie wojskowym należy "wymienić wprowadzenie zasady zaoczności dla pewnej kategorii spraw oraz skasowanie apelacji od wyroków wojskowych sądów rejonowych i okręgowych. Od wyroków tych sądów dopuszczona będzie natomiast rewizja, odpowiadająca w ogólnych zarysach zasadom kasacji z k. p. k. z tem jednak, że znacznie rozszerzono uprawnienia sądu II Instancji, który w wielu wypadkach będzie miał możliwość postąpienia z urzędu oraz wydania nowego wyroku bez odsyłania w tym celu sprawy sądowi I Instancji. Projekt k. w. p. k. obejmuje między innymi także przepisy o postępowaniu doraźnem oraz o postępowaniu wojennem (w czasie wojny). Ponadto istnieje tendencja do wyodrębnienia jednej z części kodeksu o postępowaniu wykonawczem w odrębną ustawę pod tytułem „Kodeks postępowania wykonawczego”.

Projekty tych ustaw zostały rozesłane dla zaopiniowania Najwyższemu sądowi wojskowemu, wszystkim sądom okręgowym oraz prokuratorom wojskowym. Obecnie treść projektów tych ustaw łącznie z treścią nadesłanych uwag jest przedmiotem szczegółowego badania przez Prezesa Najwyższego Sądu Wojskowego, który ostateczną redakcję projektów uzgadnia z Departamentem Sprawiedliwości M. S. Wojsk.